

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

« Η Αγροτική Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η περίπτωση της
Ελλάδας, Ιταλίας, Γαλλίας και Ισπανίας »

Μούστος Χρήστος

Επιβλέπων: Ευαγγελόπουλος Παναγιώτης

Μέλη επιτροπής:

ΤΡΙΠΟΛΗ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η κάτωθι διπλωματική εργασία βασίστηκε σε στοιχεία της Ε.Ε και των αρμόδιων οργάνων της.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες δίνονται στον επιβλέποντα κ. Ευαγγελόπουλο καθώς και στη λοιπή επιτροπή.

Επίσης ευχαριστίες δίνονται σε όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού για την μεταλαμπάδευση γνώσεων, την βοήθεια για εξέλιξη της κριτικής σκέψης αλλά και για την άριστη αντιμετώπιση σε όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού.

Η διπλωματική εργασία αυτή αφιερώνεται στην οικογένειά μου και στην Αλκμήνη για την πολύτιμη βοήθειά τους και στήριξη σε όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ- ΕΙΚΟΝΩΝ	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	13
SUMMARY	14
1.Η ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	15
1.1 Η Κ.Γ.Π από το χθες στο σήμερα	15
1.2 Η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π 2014-2020	22
1.3 Το Ε.Γ.Τ.Ε και το Ε.Γ.Τ.Α.Α	27
1.3.1 Ε.Γ.Τ.Ε	27
1.3.2 Ε.Γ.Τ.Α.Α	28
2.ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	29
2.1 Άμεσες Ενισχύσεις	29
2.2 Προϋποθέσεις υπαγωγής στις Άμεσες Ενισχύσεις	35
2.3 Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων	38
2.4 Εσωτερική Σύγκλιση	41
2.5 Ανακατανομή Ενισχύσεων	42
2.6 Ενίσχυση Νέων Αγροτών	43
2.7 Ενίσχυση Μικρών Αγροτών	44

2.8 Εθελοντική Συνδεδεμένη Στήριξη	46
2.9 Οικονομικοί Μηχανισμοί	48
2.10 Πράσινες Ενισχύσεις	50
2.11 Πολλαπλή Συμμόρφωση.....	52
2.12 Ολοκληρωμένη Διαχείριση και Σύστημα Ελέγχου	52
2.13 Μέτρα Στήριξης της Αγοράς.....	53
3. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	55
3.1 Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020	55
3.2 Γεωργία – Περιβάλλον	57
3.3 Βιοενέργεια	57
3.4 Αλλαγή κλίματος και Γεωργία	59
3.5 Βιολογική καλλιέργεια	59
3.6 Πολιτική Ποιότητας.....	60
3.7 Βιοτεχνολογία : γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί.....	61
3.8 Μέτρα προώθησης	61
3.9 Δασικοί πόροι	62
3.10 Κρατικές Ενισχύσεις	62
3.11 Έρευνα και Καινοτομία.....	62
3.12 Ασφάλεια Τροφίμων και Ζωοτροφών, Υγεία κ Καλή Μεταχείριση ζώων και Υγεία φυτών	63
3.13 Σχολικά Μέτρα	63

4.ΤΟΜΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣ	65
4.1 Σιτηρά	65
4.2 Οπωροκηπευτικά	65
4.3 Οίνος.....	66
4.4 Ζάχαρη	67
4.5 Ελαιόλαδο.....	67
4.6 Λυκίσκος.....	69
4.7 Πατάτες	70
4.8 Βαμβάκι	70
4.9 Μπανάνες.....	71
4.10 Φυτά και λουλούδια	71
4.11 Καπνός.....	72
4.12 Γάλα – γαλακτοκομικά προϊόντα	72
4.13 Βόειο κρέας.....	74
4.14 Πρόβειο- κατσικίσιο κρέας.....	74
4.15 Χοιρινό.....	74
4.16 Πουλερικά - Αυγά.....	75
4.17 Μέλι – Μελισσοκομία.....	75
5. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΙΤΑΛΙΑΣ, ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ.....	78

5.1 Ελλάδα.....	78
5.2 Ιταλία.....	82
5.3 Γαλλία.....	86
5.4 Ισπανία	91
6. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.....	97
6.1 Χρηματοδότηση Κ.Γ.Π	97
6.2 Χρηματοδότηση προϊόντων ανά έτος.....	101
6.2.1 Ελλάδα.....	101
6.2.2 Ιταλία.....	103
6.2.3 Γαλλία.....	105
6.2.4 Ισπανία	107
6.3 Παραγωγή και τάση παραγωγής προϊόντων	109
6.3.1 Ελαιόλαδο.....	109
6.3.2 Φρούτα - λαχανικά	111
6.3.3 Γάλα.....	113
6.3.4 Σιτηρά	115
6.4 Εμπορικό ισοζύγιο ανά προϊόν και χώρα	117
6.4.1 Ελαιόλαδο.....	117
6.4.2 Φρούτα και λαχανικά	120
6.4.3 Γάλα.....	123
6.4.4 Σιτηρά	126
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	129
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	132

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ-
ΕΙΚΟΝΩΝ**

Αγροτική παραγωγή ανά κράτος μέλος.....	21
Η Πράσινη Αρχιτεκτονική της Κ.Γ.Π.....	24
Μεταφορά μεταξύ των δύο πυλώνων.....	30
Κατανομή ενισχύσεων ανά κράτος.....	34
Μείωση των ενισχύσεων.....	35
Ελάχιστες Προϋποθέσεις Ένταξης.....	38
Χάρτης χωρών βάσει υιοθέτησης εσωτερικής σύγκλισης.....	42
Τομείς συνδεδεμένης στήριξης ανά κράτος μέλος.....	47
Μερίδιο της Συνδεδεμένης Στήριξης στα κεφάλαια των Άμεσων Ενισχύσεων.....	48
Μεταφορά μεταξύ των δύο πυλώνων.....	49
Εφαρμογή προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης ανά κράτος μέλος.....	55
Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.....	58
Τα λογότυπα ειδικής σήμανσης ποιότητας.....	61
Παραγωγή ελαιολάδου σε παγκόσμια κλίμακα.....	68
Παραγωγή γάλακτος στην Ε.Ε.....	73
Παραγωγή μελιού στην Ε.Ε.....	76
Αγροτική παραγωγή στην Ε.Ε ανά τομέα αγοράς.....	77
Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ελλάδα.....	79
Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ελλάδα.....	82
Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ιταλία.....	84

Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ιταλία.....	86
Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στη Γαλλία.....	88
Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στη Γαλλία.....	91
Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ισπανία.....	92
Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ισπανία.....	95
Χρηματοδότηση Κ.Γ.Π ανά χώρα και έτος.....	97
Ελλάδα- Κ.Γ.Π.....	98
Ιταλία – Κ.Γ.Π.....	98
Γαλλία – Κ.Γ.Π.....	99
Ισπανία – Κ.Γ.Π.....	99
Συγκριτικό διάγραμμα χωρών – Κ.Γ.Π.....	100
Ελλάδα: χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος.....	101
Ελλάδα : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων.....	102
Ιταλία : χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος.....	103
Ιταλία :διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων.....	104
Γαλλία : χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος.....	105
Γαλλία : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων.....	106
Ισπανία: χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος.....	107
Ισπανία : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων.....	108
Παραγωγή και τάση παραγωγής ελαιολάδου ανά χώρα.....	109
Διάγραμμα τάσης παραγωγής ελαιολάδου ανά χώρα.....	110
Παραγωγή και τάση παραγωγής φρούτων – λαχανικών ανά χώρα.....	111
Διάγραμμα τάσης παραγωγής φρούτων – λαχανικών.....	112

Παραγωγή και τάση παραγωγής πόσιμου γάλακτος ανά χώρα.....	113
Διάγραμμα τάσης παραγωγής γάλακτος.....	114
Παραγωγή και τάση παραγωγής σιτηρών ανά χώρα.....	115
Διάγραμμα παραγωγής σιτηρών.....	116
Εισαγωγές – εξαγωγές ελαιολάδου ανά χώρα και έτος.....	117
Εμπορικό ισοζύγιο ελαιολάδου των χωρών.....	118
Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου ελαιολάδου.....	119
Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών ελαιολάδου.....	119
Τάση εισαγωγών – εξαγωγών ελαιολάδου με βάση το 2007.....	120
Εισαγωγές - εξαγωγές φρούτων – λαχανικών ανά χώρα.....	120
Εμπορικό ισοζύγιο φρούτων –λαχανικών ανά χώρα.....	121
Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου φρούτων – λαχανικών.....	121
Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών φρούτων – λαχανικών.....	122
Τάση εισαγωγών – εξαγωγών φρούτων – λαχανικών με βάση το 2007.....	122
Εισαγωγές - εξαγωγές παραγωγής γάλακτος ανά χώρα.....	123
Εμπορικό ισοζύγιο γάλακτος ανά χώρα.....	124
Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου γάλακτος.....	124
Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών γάλακτος.....	125
Τάση εισαγωγών – εξαγωγών γάλακτος με βάση το 2007.....	125
Εισαγωγές - εξαγωγές παραγωγής σιτηρών ανά χώρα.....	126
Εμπορικό ισοζύγιο σιτηρών ανά χώρα.....	127
Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου σιτηρών.....	127
Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών σιτηρών.....	128

Τάση εισαγωγών – εξαγωγών σιτηρών με βάση το 2007.....128

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία πραγματεύεται την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της είναι τόσο μία παρουσίαση του αντικειμένου όσο και μία ανάλυση και σύγκριση της εφαρμογής της σε κάποιες συγκεκριμένες χώρες.

Αρχικά γίνεται μία γενική προσέγγιση της Κ.Γ.Π μέσα στο χρόνο αλλά και αναφορά της τελευταίας μεταρρύθμισης της Κ.Γ.Π καθώς και οι αλλαγές που επέφερε αυτή, και των οργάνων που τη χρηματοδοτούν. Έπειτα παρουσιάζονται αναλυτικά οι τομείς πολιτικής μέσω των δύο πυλώνων των Άμεσων Ενισχύσεων και της Αγροτικής Ανάπτυξης, με όσα μέτρα περιλαμβάνει ο καθένας.

Στη συνέχεια αναφέρονται οι τομείς της αγοράς που επηρεάζονται και υπόκεινται στους κανόνες αλλά και στις ενισχύσεις της Κ.Γ.Π. Τέλος, αναφέρονται οι πολιτικές που ακολούθησαν 4 κράτη μέλη βάσει Κ.Γ.Π. Αυτές είναι Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία.

Τέλος, γίνεται μία σύγκριση των χρηματοδοτήσεων και των τεσσάρων χωρών καθώς και της χρηματοδότησης και παραγωγής βασικών προϊόντων. Στη συνέχεια έχει υπολογιστεί η τάση για όλα τα προϊόντα και την παραγωγή καθώς και το εμπορικό ισοζύγιο για αυτά τα προϊόντα ανά χώρα.

SUMMARY

This thesis discusses the Common Agricultural Policy of European Union. Its aim is to present the subject of the Common Policy and to analyze and compare its implementation in some specific countries.

Initially, there is a general approach of C.A.P through time and after that a reference of the last reform of C.A.P and the changes it brought, as well as the institutions that fund it. Then, the policy areas are presented through the two pillars of Direct Payments and Agricultural Development with details what each one includes.

Subsequently, there are references of the market sectors which are affected and are subject to its rules and there are references to the payments of C.A.P as well. Finally, the policies that 4 member states followed are presented. These are Greece, Italy, France and Spain.

Finally, there is a comparison between the funding of CAP in these four countries as well as the comparison of the funding and production of some fundamental products. Moreover, it has been calculated the trend for all products and for the production and furthermore it has been calculated the balance of trade for each product and country.

1. Η ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1 Η Κ.Γ.Π από το χθες στο σήμερα

Η Ευρωπαϊκή αγορά αποτελείται από περισσότερα από 500 εκατομμύρια καταναλωτές. Οι ανάγκες για τρόφιμα που παράγονται αξιόπιστα και παρέχονται σε προσιτές τιμές είναι μεγάλες. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία παραγωγής είναι πολλοί. Η κλιματική αλλαγή, οι οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις, το κόστος των συντελεστών παραγωγής είναι μερικοί από αυτούς.

Ο γεωργικός τομέας με την ευρύτερη έννοια του είναι αυτός που απασχολεί το μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού. Ο γεωργικός τομέας της Ε.Ε διαθέτει περίπου 11 εκατομμύρια γεωργικές εκμεταλλεύσεις στις οποίες απασχολούνται 22 εκατ. άτομα που αν προστεθούν οι θέσεις εργασίας επεξεργασίας των τροφίμων, λιανικού εμπορίου τροφίμων και υπηρεσιών εστίασης αγγίζουν τα 44 εκατ. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι ο γεωργικός τομέας αντιπροσωπεύει το 6% του Α.Ε.Π. της Ε.Ε και η μέση ετήσια αύξηση της αξίας των εξαγωγών σε τρόφιμα και ποτά από την Ε.Ε είναι ίση με 8% τη τελευταία δεκαετία αγγίζοντας τα 129 δις € το 2015.

Με μία ιστορική αναδρομή μπορούμε να εστιάσουμε στα κάτωθι όσον αφορά την Κ.Γ.Π. Το 1957, η Συνθήκη της Ρώμης υπογεγραμμένη από έξι χώρες και επηρεασμένη από τις συνθήκες διαβίωσης στην μεταπολεμική Ευρώπη, υποσχόταν ότι η πείνα και η εξαθλίωση δε θα ήταν συνθήκες που θα αναβίωνε η Ευρώπη. Προβλεπόταν μία Κ.Γ.Π με σκοπό τη παροχή φαγητού για τους ευρωπαίους πολίτες καθώς και αξιοπρεπή διαβίωση για τους αγρότες.

Το 1962 δημιουργείται η Κ.Γ.Π που θεσπίστηκε στα πλαίσια της Ε.Κ μετέπειτα Ε.Ε, και βασίστηκε στην εταιρική σχέση του κλάδου της

γεωργίας με την ευρωπαϊκή κοινωνία και τους αγρότες της. Κύριος στόχος ήταν μέσω της βοήθειας των ευρωπαϊκών αγροτών να καλύπτονται οι ανάγκες των καταναλωτών. Στόχευε επομένως στην παροχή οικονομικών τροφίμων για τους πολίτες της Ε.Ε και σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τους γεωργούς. Το κύριο μέλημα της ήταν οι καλές τιμές για τους αγρότες και ασφαλή γεωργικά προϊόντα. Η εξασφάλιση μίας σταθερής προμήθειας ασφαλών τροφίμων που έχουν παραχθεί με βιώσιμο τρόπο και διανέμονται σε τιμές προσιτές είναι μέγιστης σημασίας. Επιπλέον διασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης τόσο για τους γεωργούς όσο και για τους εργαζόμενους στον γεωργικό τομέα.

Τις δεκαετίες του '70 και '80 υπήρχε μεγαλύτερη προσφορά από ζήτηση με αποτέλεσμα την αποθήκευση τεράστιων ποσοτήτων των μη διαθέσιμων προϊόντων. Πάρθηκαν μέτρα με σκοπό η παραγωγή να είναι στα ίδια επίπεδα με τη ζήτηση. Το 1984, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις ήταν τόσο παραγωγικές που παρήγαγαν περισσότερα τρόφιμα από όσα χρειάζεται η αγορά. Αποτέλεσμα ήταν η λήψη διάφορων μέτρων ώστε τα επίπεδα παραγωγής να είναι κοντά στις ανάγκες της αγοράς.

Το 1992, η Κ.Γ.Π από τη στήριξη της αγοράς δίνει έμφαση στη στήριξη των παραγωγών. Υπάρχει περιορισμός στη στήριξη των τιμών και δίνεται έμφαση στις πληρωμές Άμεσων Ενισχύσεων στους γεωργούς με παρότρυνση χρήσης πρακτικών φιλικών για το περιβάλλον. Στα μέσα της δεκαετίας του '90 η Κ.Γ.Π επικεντρώνεται στην ποιότητα του φαγητού. Προωθούνται μέτρα για τη στήριξη των γεωργικών επενδύσεων, της εκπαίδευσης και του μάρκετινγκ. Επίσης έγιναν προσπάθειες προστασίας παραδοσιακών και τοπικών προϊόντων και νομοθετείται η παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

Το 2003 η Κ.Γ.Π χορηγεί εισοδηματική ενίσχυση. Μία μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π αποσυνδέει τις επιδοτήσεις με την παραγωγή. Οι γεωργοί

λαμβάνουν εισοδηματική ενίσχυση αν φροντίζουν την εκμετάλλευση. Πληρούν τα πρότυπα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, την καλή μεταχείριση των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων. Το 2013 η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π είχε σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, τη προώθηση της βιώσιμης γεωργίας και καινοτομίας και τη στήριξη της απασχόλησης και ανάπτυξης στις γεωργικές περιοχές. Το 2007 ο γενικός πληθυσμός διπλασιάστηκε λόγω των προσχωρήσεων των νέων χωρών με αποτέλεσμα την αύξηση των υπαρχουσών αναγκών. Το 2011, η νέα Κ.Γ.Π προέβλεπε στην ενδυνάμωση οικονομικά και οικολογικά του αγροτικού τομέα, στη στήριξη της απασχόλησης και ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

Σήμερα, η Κ.Γ.Π είναι κοινή για όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Η διαχείριση και χρηματοδότηση της ασκείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από πόρους που προέρχονται από τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ε.Ε. Ο προϋπολογισμός αυτός είναι σχεδόν 59 δις €. Η Κ.Γ.Π συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας στην Ευρώπη μέσω χρηματοδοτήσεων μέτρων στήριξης μέσω του Ε.Γ.Τ.Ε και του Ε.Γ.Τ.Α.Α τα μέτρα στήριξης συνοπτικά είναι:

α) Οι άμεσες ενισχύσεις: οι οποίες είναι σημαντική πηγή υποστήριξης των αγροτών και συμβάλλουν στη σταθεροποίηση των εισοδημάτων τους. Βασικές προϋποθέσεις είναι η συμμόρφωση με κανόνες ασφαλείας και τα πρότυπα για το περιβάλλον και η καλή μεταχείριση των ζώων. Οι ετήσιες αυτές ενισχύσεις στηρίζουν την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων και χρηματοδοτούνται πλήρως από την Ε.Ε και αποτελούν πάνω από το 70% των συνολικών δαπανών της Κ.Γ.Π. Βάσει της μεταρρύθμισης του 2013, το 30% των άμεσων ενισχύσεων προϋποθέτει τρεις βασικές βιώσιμες γεωργικές πρακτικές: την ποιότητα του εδάφους, τη βιοποικιλότητα, την μείωση του διοξειδίου του άνθρακα που είναι και γνωστά ως μέτρα «οικολογικού προσανατολισμού».

β) τα μέτρα της αγοράς: που παρέχουν μία σειρά από εργαλεία. Αν π.χ υπάρξει μία αιφνίδια πτώση της ζήτησης για κάποιο σοβαρό λόγο, τότε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να ενεργοποιήσει τα μέτρα στήριξης της αγοράς. Οι δαπάνες αυτές χρηματοδοτούνται από το Ε.Γ.Τ.Ε και αφορούν περίπου το 5% των δαπανών της Κ.Γ.Π.

γ) Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης: παρέχουν το πλαίσιο για επενδύσεις σε δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές και επενδύσεις σε μεμονωμένα έργα γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Βάσει οικονομικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών προτεραιοτήτων που τίθενται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Τα προγράμματα αυτά, των οποίων η χρηματοδότηση προέρχεται από το Ε.Γ.Τ.Α.Α, καλύπτουν επενδύσεις για έργα εκσυγχρονισμού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, επιχορηγήσεις εγκαταστάσεων νέων γεωργών, περιβαλλοντικά μέτρα, βιολογική μετατροπή, αγροτουρισμό, ανάπλαση γεωργικών περιοχών ή ευρυζωνική διαδικτυακή κάλυψη στις αγροτικές περιοχές. Τα μέτρα αυτά αποτελούν περίπου το 25% των ενισχύσεων της Κ.Γ.Π και συγχρηματοδοτούνται από εθνικά, περιφερειακά ή ιδιωτικά κεφάλαια μεγάλης διάρκειας.

Οι σκοποί που εξυπηρετεί η Κ.Γ.Π είναι πολλοί. Μερικοί από αυτούς είναι:

- i) βοήθεια στους γεωργούς που παράγουν επαρκείς ποσότητες τροφίμων για την Ευρώπη
- ii) μέριμνα για την ασφάλεια των τροφίμων
- iii) προστασία των αγροτών από υπερβολική αστάθεια των τιμών και κρίσεις της αγοράς
- iv) βοήθεια των αγροτών για επενδύσεις στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών τους μονάδων

v) στήριξη της βιωσιμότητας των αγροτικών κοινοτήτων

vi) συμβολή στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας στον κλάδο των τροφίμων

vii) προστασία του περιβάλλοντος και καλή μεταχείριση των ζώων.

Οι νέες προκλήσεις και οι συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των καταναλωτών οδήγησαν στην εξέλιξη της γεωργικής πολιτικής της Ε.Ε τα τελευταία χρόνια. Σήμερα οι αγρότες βασίζονται στις αποφάσεις τους σχετικά με την παραγωγή περισσότερο στη ζήτηση της αγοράς παρά στις αποφάσεις των Βρυξελλών. Οι πιο πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του 2013 εστιάζουν κυρίως στις φίλο-περιβαλλοντικές αγροτικές πρακτικές, στην έρευνα και στη διάδοση γνώσεων, δικαιότερο σύστημα ενισχύσεων για τους αγρότες, την ενίσχυση της θέσης των αγροτών στην διατροφική αλυσίδα.

Επίσης μεγάλη έμφαση δίνεται στη διευκόλυνση των καταναλωτών για την σωστή επιλογή τροφίμων, μετά από πλήρη ενημέρωση, κάτι που επιτυγχάνεται μέσω του Ευρωπαϊκού μηχανισμού σήμανσης της ποιότητας. Η σήμανση αυτή, στην οποία αναγράφεται η γεωγραφική προέλευση, η χρήση παραδοσιακών μεθόδων ή συστατικών, συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα των γεωργικών προϊόντων στις παγκόσμιες αγορές. Επίσης είναι σημαντική η προώθηση της καινοτομίας στους τομείς παραγωγής και μεταποίησης τροφίμων, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Επιπλέον, επιδιώκεται η οικοδόμηση σχέσεων θεμιτού εμπορίου με τις αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω της αναστολής των γεωργικών εξαγωγικών επιδοτήσεων και διευκόλυνσης των αναπτυσσόμενων χωρών να εξάγουν προϊόντα τους στην Ε.Ε.

Η Κ.Γ.Π αποτελείται από τρία σκέλη. Τη στήριξη της αγοράς, τη στήριξη του εισοδήματος και την ανάπτυξη της υπαίθρου με άμεση

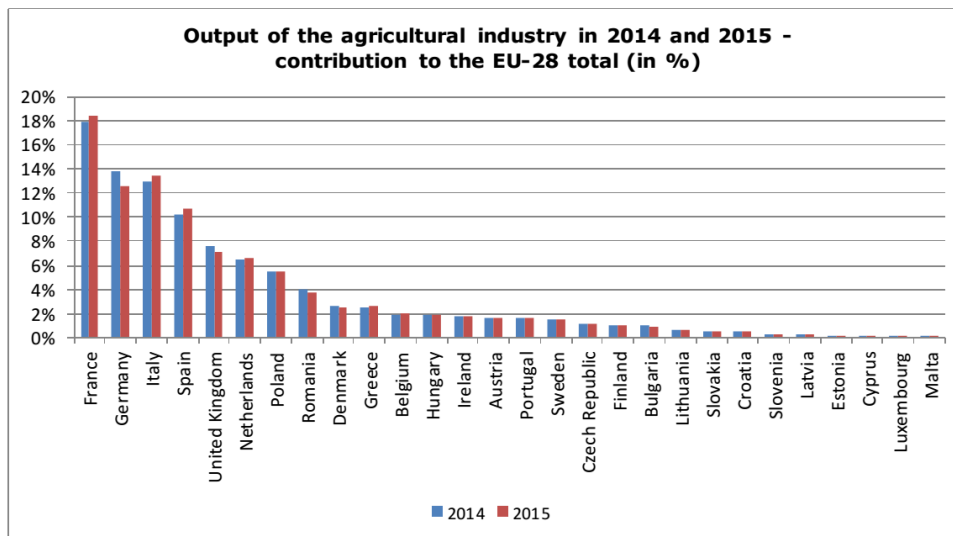
σύνδεση του ενός και του άλλου. Σχετικά με τη στήριξη της αγοράς, οι καιρικές και οι κλιματικές αλλαγές επηρεάζουν τη γεωργία περισσότερο από τους άλλους τομείς. Σε αυτό τον τομέα υπάρχει η χρονική διαφορά μεταξύ ζήτησης και στη στιγμή προσφοράς. Αλλαγές στη ποσότητα παραγωγής μπορούν να επιφέρουν αλλαγές των τιμών. Έτσι είναι σαφές ότι ο δημόσιος τομέας παίζει σημαντικό ρόλο ώστε να εξασφαλιστεί μία σταθερότητα για τους αγρότες με τη χρήση διάφορων μέσων. Όσον αφορά τη στήριξη του εισοδήματος, οι άμεσες ενισχύσεις από την μία προσφέρουν ένα βασικό εισόδημα στους αγρότες και παράλληλα διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος. Σχετικά με την ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων ανάπτυξης επιλύονται ανάγκες και προκλήσεις διάφορων αγροτικών περιοχών.

Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί το πρόγραμμά του βάσει ενός γενικού καταλόγου μέτρων αλλά ταυτόχρονα είναι ευέλικτο για προβλήματα της επικράτειας του λόγω διάφορων συνθηκών. Η χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π είναι συγκεκριμένη βάσει προϋπολογισμού ο οποίος καθορίζεται για επτά χρόνια. Η στήριξη της αγοράς και η στήριξη του εισοδήματος χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε, ενώ η ανάπτυξη της υπαίθρου συγχρηματοδοτείται και από τα κράτη μέλη.

Το 40% του προϋπολογισμού της Ε.Ε διατίθεται στον αγροτικό τομέα, ο οποίος είναι από τους ελάχιστους που εφαρμόζεται κοινή πολιτική αποκλειστικά με χρηματοδότηση της Ε.Ε. Τα τελευταία 30 χρόνια το ποσοστό προϋπολογισμού της Ε.Ε έχει μειωθεί σημαντικά από το 75% στο 40%. Η αύξηση των Κρατών Μελών είχε ως αποτέλεσμα τον υπερδιπλασιασμό του αριθμού των αγροτών και ως εκ τούτου οι δαπάνες ανά αγρότη είναι πλέον πολύ πιο μικρές.

Αγροτική παραγωγή ανά κράτος μέλος

Agricultural industry output (*)

(*) The output of the agricultural industry comprises the output of agricultural production and the output of non-agricultural secondary activities that are inseparable from the principal agricultural activity.

Πηγή: European Commission(2016). Statistical Factsheet. European Union.

Αρωγοί στην αγροτική παραγωγή είναι Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία, ενώ την μικρότερη έχουν Κύπρος, Λουξεμβούργο και Μάλτα. Η παραγωγή για τους μεγαλύτερους παραγωγούς παρουσίασε αύξηση από το 2014 στο 2015. Η Ελλάδα είναι 10^η στην κατάταξη και παρουσίασε αύξηση στην αγροτική της παραγωγή από το 2014 στο 2015.

1.2 Η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π 2014-2020

Η συμφωνία μεταρρύθμισης της Κ.Γ.Π του 2013 ήταν αποτέλεσμα εκτενών διαβουλεύσεων και διαπραγματεύσεων. Η νέα Κ.Γ.Π εισάγει νέους τρόπους άμεσων ενισχύσεων, οι οποίες θα είναι καλύτερα στοχευμένες, πιο δίκαιες και φιλικές προς το περιβάλλον. Η υιοθέτηση της έχει ως στόχο να ανταπεξέλθει στις επερχόμενες προκλήσεις με το να είναι πιο αποτελεσματική και να συμβάλλει σε μία πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη γεωργία της Ε.Ε. Οι δύο βασικοί πυλώνες της Κ.Γ.Π παρέμειναν αλλά με στενότερους δεσμούς μεταξύ τους. Η διαβούλευση για τη νέα Κ.Γ.Π ξεκίνησε το 2010. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πήρε μέρος για πρώτη φορά μέρος στη νομοθέτηση μαζί με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η νέα πολιτική που υιοθετήθηκε ήταν συνεχιστής των μεταρρυθμίσεων που είχαν υιοθετηθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 χρόνων, με στόχο τη στήριξη των παραγωγών και μία νέα προσέγγιση. Αυτή η προσέγγιση βασίζεται στις εξωτερικές προκλήσεις που προέρχονται από παράγοντες που δεν έχουν άμεση σχέση με τη γεωργία. Κάποιοι μπορούν να προσδιοριστούν ως οι εξής: *οικονομικοί*, που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων, την μειωμένη παραγωγικότητα, τις πιέσεις στο κόστος παραγωγής κ.α, *περιβαλλοντικοί*, που αφορούν την επάρκεια των πρώτων υλών, βιοποικιλότητα, *γεωγραφικοί*, που αφορούν προκλήσεις που αντιμετωπίζουν γεωγραφικές περιοχές όπως δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές.

Οι στόχοι της Κ.Γ.Π αφορούν τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και την κλιματική δράση καθώς και ισορροπημένη γεωγραφική ανάπτυξη. Για την επίτευξη αυτών των στόχων θεωρήθηκε απαραίτητη η ύπαρξη πιο αποτελεσματικών εργαλείων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα και τη μακροχρόνια βιωσιμότητά του. Μέσω ενός ανταγωνιστικού και βιώσιμου τομέα που δρα με μία αποτελεσματική αλυσίδα παραγωγής και συμβάλλει

στη γεωργική οικονομία, μπορεί να επιτευχθούν μεγαλύτερα επίπεδα παραγωγής ασφαλών και ποιοτικών τροφίμων καθώς και να προστατευτούν οι φυσικοί πόροι. Φυσικά για την επίτευξη όλων αυτών, θεωρήθηκε απαραίτητη η επανεξέταση της χρηματοδότησης της Κ.Γ.Π και ο τρόπος διανομής αυτής.

Η χρηματοδότηση για τους δύο πυλώνες της Κ.Γ.Π διαμορφώθηκε ως εξής: για τον πρώτο πυλώνα που αντιπροσωπεύει τις άμεσες ενισχύσεις υπήρξε μείωση κατά 1,8% και το ποσό ανήλθε στα 312,74 δις €. Για το δεύτερο πυλώνα που αφορά την αγροτική ανάπτυξη υπήρξε μείωση κατά 7,6% και το ποσό ανήλθε στα 95,58 δις €.

Η αλλαγή πολιτικής οφείλεται στο γεγονός ότι το 1992 ο προσανατολισμός της Κ.Γ.Π ήταν η διαχείριση της αγοράς που αντιπροσώπευε το 90% της συνολικής χρηματοδότησης. Ενώ το 2013 έπεσε στο 5% αφού η κύρια χρηματοδότηση προσανατολιζόταν στις άμεσες ενισχύσεις.

Νέα στοιχεία της Κ.Γ.Π θεωρούνται το κοινό όραμα για τα δημόσια και τα ιδιωτικά αγαθά ως ανταμοιβή στους αγρότες για τις υπηρεσίες τους στο κοινό. Ένα νέο εργαλείο προστέθηκε στον πρώτο πυλώνα που απευθύνεται στην πρόνοια των κοινών περιβαλλοντικών αγαθών. Η νέα Κ.Γ.Π είναι πιο αποτελεσματική και με μεγαλύτερη συνοχή, μέσω της διατήρησης της δομής των δύο πυλώνων αλλά με πιο συμπληρωματικό τρόπο. Επίσης προστέθηκε η ευελιξία για τα Κράτη Μέλη για τη χρηματοδότηση και εφαρμογή εργαλείων του πρώτου πυλώνα που γίνεται μέσω κανονιστικών και χρηματοδοτικών περιορισμών.

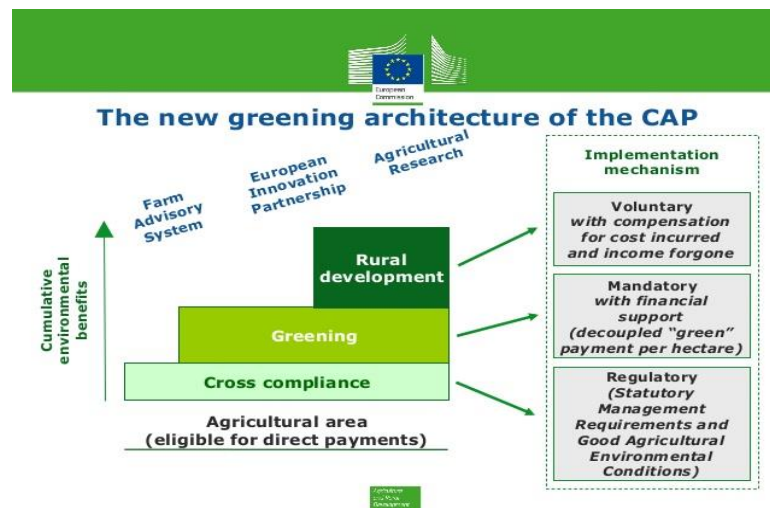
Για την επίτευξη των μακροχρόνιων στόχων της Κ.Γ.Π η μεταρρύθμιση επικεντρώνεται στην ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα του αγροτικού τομέα. Η ανταγωνιστικότητα απευθύνεται απευθείας από μηχανισμούς της αγοράς μέσω κατάργησης των ποσοτικών περιορισμών

στην παραγωγή ζάχαρης, γαλακτοκομικών και παραγωγής κρασιού. Επίσης μέτρα θα ληφθούν για τη διευκόλυνση της συνεργασίας των παραγωγών υπό το πρίσμα των δύο πυλώνων.

Όσον αφορά το δεύτερο πυλώνα τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας είναι ο μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός, η ενίσχυση νεοφυών επιχειρήσεων και νέων αγροτών. Επίσης μπορούν να προστεθούν τα προγράμματα εκπαίδευσης και καινοτομίας. Μέσω υιοθέτησης νέων τεχνολογιών ο αγροτικός τομέας μπορεί να καταστεί πιο αποτελεσματικός στη διαχείριση πόρων και κόστους.

Σε περίπτωση κρίσης, η νέα Κ.Γ.Π προσφέρει μέτρα αντιμετώπισης. Ένα ποσό της τάξεως των 400 εκατ. € έχουν καθοριστεί ως απόθεμα για τη διασφάλιση των χρηματικών πόρων σε περίπτωση κρίσης. Επίσης ο δεύτερος πυλώνας προσφέρει ένα νέο εργαλείο διαχείρισης ρίσκου και ένα εργαλείο σταθερότητας εισοδήματος. Στη νέα Κ.Γ.Π δίνεται έμφαση στην περιβαλλοντική απόδοση μέσω βιώσιμων μεθόδων παραγωγής.

Η Πράσινη Αρχιτεκτονική της Κ.Γ.Π

Πηγή : European Commission (2013). Overview of CAP reform 2014-2020

Στον πίνακα παρατηρούμε στο κάτω μέρος ότι βρίσκεται η πολλαπλή συμμόρφωση που αντιπροσωπεύει τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις που πρέπει να υφίστανται για πλήρη χρηματοδότηση από την Κ.Γ.Π. Ακριβώς από πάνω βρίσκεται η πράσινη άμεση ενίσχυση που είναι ένα εργαλείο σε εφαρμογή από το 2015 και έπειτα, το οποίο αντιπροσωπεύει το 30% των εθνικών άμεσων ενισχύσεων και για την εφαρμογή του απαιτούνται τρεις πρακτικές οι οποίες είναι : ονομαστική διατήρηση μόνιμων βοσκότοπων, στοχευόμενοι οικολογικοί τομείς και διαφοροποίηση των καλλιεργειών. Είναι μία εφαρμογή ευεργετική για το κλίμα και το περιβάλλον.

Ο δεύτερος πυλώνας επικεντρώνεται στη βιωσιμότητα, κάτι που διακρίνεται από το γεγονός ότι τουλάχιστον το 30% της χρηματοδότησης κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να παρέχει ευεργετικά μέτρα για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Μερικά από αυτά είναι οι βιολογικές καλλιέργειες, περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, περιοχές που εντάσσονται στο Natura 2000, μέτρα για τα δάση και επενδύσεις επικερδείς για το περιβάλλον ή το κλίμα.

Λόγω του αυστηρού πλαισίου χρηματοδότησης η κατανομή των πόρων πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να πραγματοποιούνται οι στόχοι της Κ.Γ.Π μέσω δίκαιης κατανομής των ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών και με την ύπαρξη στρατηγικής για τη σωστή διανομή αυτών.

Οι άμεσες ενισχύσεις επικεντρώνονται στην μείωση της ενίσχυσης των ήδη ενεργών αγροτών και αυτό λόγω του ότι μόνο το 14% των αγροτών της Ε.Ε είναι κάτω από 40 ετών. Έτσι για να δοθεί κίνητρο οι νέοι αγρότες μπορούν πλέον να λάβουν επιπλέον ενίσχυση από τον πρώτο πυλώνα στην οποία μπορεί να προστεθεί και αυτή της νεοφυούς επιχείρησης από το

δεύτερο πυλώνα. Επίσης μία επιπλέον ενίσχυση μπορεί να δοθεί από τα κράτη μέλη για τα πρώτα εκτάρια για ενίσχυση των μικρομεσαίων παραγωγικών αγροτικών μονάδων.

Η νέα Κ.Γ.Π έχει σκοπό τη πιο δίκαιη, διαφανή και ισορροπημένη διανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών καθώς και των αγροτών. Μέχρι το 2020 θα έχει εισαχθεί μία ελάχιστη μέση εθνική άμεση ενίσχυση ανά εκτάριο κάτι που γινόταν μέχρι τώρα γινόταν σε πολλά κράτη μέλη βάσει ιστορικών παραμέτρων.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της αγροτικής ανάπτυξης της Ε.Ε δεν επηρεάζονται από την μεταρρύθμιση αυτή και θα εξακολουθούν να εφαρμόζονται μέσω εθνικών και τοπικών προγραμμάτων. Παρόλα αυτά τα κράτη μέλη οφείλουν να σχεδιάσουν αυτά τα προγράμματα βάσει τουλάχιστον τεσσάρων από τις έξι προτεραιότητες της Ε.Ε. Αυτές είναι : μελλοντική μετάδοση γνώσης και καινοτομίας στον αγροτικό τομέα, ενδυνάμωση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση νέων τεχνολογιών και βιώσιμη διαχείριση των δασικών περιοχών, προώθηση της οργάνωσης της διατροφικής αλυσίδας, προστασία του οικοσυστήματος, προώθηση επάρκειας φυσικών πόρων και τέλος προώθηση της κοινωνικής συνοχής και τη μείωση της φτώχειας καθώς και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές.

Οι δύο πυλώνες με αυτή την μεταρρύθμιση αλληλεπιδρούν περισσότερο από ποτέ. Επίσης για πρώτη φορά δημιουργείται πλαίσιο για την Ευρωπαϊκή Διάρθρωση και Επενδύσεις που περιλαμβάνει το Ε.Γ.Τ.Α.Α για ενίσχυσή της μεταξύ τους συνεργασίας.

1.3 Το Ε.Γ.Τ.Ε και το Ε.Γ.Τ.Α.Α

Για τη χρηματοδότηση των δαπανών που αφορούν τη Κ.Γ.Π ιδρύθηκαν δύο νέα ταμεία : Ε.Γ.Τ.Ε και Ε.Γ.Τ.Α.Α. Και τα δύο ταμεία λειτουργούν με παρόμοιο σύστημα παρόλα αυτά έχουν κάποιες διαφορές.

1.3.1 Ε.Γ.Τ.Ε

Οι χρηματοδοτήσεις γίνονται μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής και αφορούν:

α) επιστροφές κατά την εξαγωγή γεωργικών προϊόντων σε τρίτες χώρες

β) παρεμβάσεις που γίνονται για τη ρύθμιση της αγοράς των γεωργικών προϊόντων

γ) τις άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς από την Κ.Γ.Π

δ) ενέργειες σχετικές με την ενημέρωση και προώθηση των γεωργικών προϊόντων τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και σε τρίτες χώρες.

ε) δαπάνες σχετικά με μέτρα αναδιάρθρωσης του κλάδου της ζάχαρης

στ) τη προώθηση των φρούτων και λαχανικών στα σχολεία.

Επίσης το Ε.Γ.Τ.Ε χρηματοδοτεί άμεσα τις εξής δαπάνες:

α) χρηματοδοτήσεις της Κοινότητας που αφορούν κτηνιατρικές δράσεις, δράσεις για ελέγχους στον κτηνιατρικό τομέα, τον τομέα τροφίμων και ζωοτροφών

β) προώθηση γεωργικών προϊόντων απευθείας από την Επιτροπή ή μέσω διεθνών οργανισμών

γ) μέτρα βάσει κοινοτικής νομοθεσίας για διατήρηση, συλλογή και χρήση γενετικών πόρων στη γεωργία

δ) εγκατάσταση συντήρηση γεωργικών συστημάτων και λογιστικών πληροφοριών

ε) συστήματα γεωργικών ερευνών

στ) δαπάνες για αλιευτικές αγορές.

Η χρηματοδότηση του ΕΓ.Τ.Ε γίνεται μέσω μηνιαίων επιστροφών στα κράτη μέλη, βάσει δηλώσεων για τις δαπάνες και πληροφορίες που δίνουν αυτά. Αν η ανάληψη κάποιου κράτους μέλους δε συμφωνεί με τους κοινοτικούς κανόνες τότε υπάρχει η δυνατότητα από την μεριά της Επιτροπής να περιορίσει ή ακόμα να αναστείλει τυχόν πληρωμές. Ο έλεγχος των δαπανών σε σχέση με τον προγραμματισμό αυτών γίνεται από την Επιτροπή σε μηνιαία βάση. Αυτή καθορίζει το καθαρό υπόλοιπο και υποβάλλει κάθε μήνα έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για την εξέλιξη.

1.3.2 Ε.Γ.Τ.Α.Α

Χρηματοδοτεί μόνο με επιμερισμένη διαχείριση. Η χρηματοδότηση μπορεί να έχει μορφή προχρηματοδοτήσεως σε ετήσιες δόσεις, με ενδιάμεσες πληρωμές ή πληρωμή υπολοίπου. Οι ενδιάμεσες πληρωμές πραγματοποιούνται ανάλογα με τις δημοσιονομικές δυνατότητες βάσει ορίων που έχουν καθοριστεί από την κοινοτική νομοθεσία. Οι πληρωμές γίνονται βάσει ορισμένων όρων που αν δεν τηρούνται η Επιτροπή μπορεί να τις περιορίσει ή να τις αναστείλει.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παρατυπία ή κοινοτική χρηματοδότηση ακυρώνεται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει. Τα ποσά που ακυρώνονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου από το κράτος μέλος για πράξεις που προβλέπονται στο ίδιο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

2. ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

2.1 Άμεσες Ενισχύσεις

Με στόχο μία πιο δίκαιη κατανομή των επιχορηγήσεων, οι άμεσες ενισχύσεις άλλαξαν μορφή και από το 2015 οι ενεργοί αγρότες της Ε.Ε έχουν πρόσβαση σε υποχρεωτικά σχέδια που εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη. Το νέο σύστημα έχει ως σκοπό μία διαφανή και δίκαιη κατανομή των χρηματοδοτήσεων καθώς και πρόνοια για τα κοινά περιβαλλοντικά αγαθά. Με στόχο την εξάλειψη των φαινομένων λήψης επιχορηγήσεων από επιχειρήσεις που δεν είναι η κύρια δραστηριότητά τους η γεωργία, η μεταρρύθμιση έφερε πιο αυστηρούς κανόνες για το ποιοι θεωρούνται ενεργοί αγρότες. Εισήχθηκε μία αρνητική λίστα ούτως ώστε κάποιες επαγγελματικές δραστηριότητες να μην επιχορηγούνται εκτός και αν μπορούν να αποδείξουν ότι η κύρια ενασχόλησή τους είναι γεωργική. Η ρήτρα του ενεργού αγρότη δεν εφαρμόζεται σε όσους επιχορηγούνται με μικρότερο από ένα ποσό που έχει θέση ως όριο το κάθε κράτος μέλος και όχι μεγαλύτερο από τις 5000 €.

Ο Κανονισμός 1307/2013 ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να δηλώσουν στην Επιτροπή τις αποφάσεις τους σχετικά με τις υποκείμενες νομικές διατάξεις. Από τον Αύγουστο του 2014, πρέπει να δηλώσουν τις επιλογές τους για τις άμεσες ενισχύσεις και τη χρηματοδότησή τους, να δηλώσουν τις κύριες πολιτικές επιλογές για τα υποχρεωτικά σχέδια άμεσης ενίσχυσης, την ενίσχυση νέων αγροτών και τα εθελοντικά σχέδια. Όσον αφορά τα εθελοντικά σχέδια να δηλώσουν περαιτέρω λεπτομερείς απαιτήσεις που δηλώνουν συγκεκριμένα το περιεχόμενό τους και επικυρώνουν τις αποφάσεις. Πρέπει να υπάρξει δήλωση για τυχόν μείωση των ενισχύσεων και το ελάχιστο των απαιτήσεων για λήψη άμεσης ενίσχυσης και τις αποφάσεις σχετικά με τη ρήτρα ενεργών αγροτών. Επίσης έπρεπε να δηλωθούν οι πολιτικές επιλογές για θέματα περιβάλλοντος και

τέλος οι αποφάσεις σχετικά με την ευελιξία των δύο πυλώνων για όσα κράτη μέλη δεν μετέφεραν κεφάλαια από το 2014.

Η ευελιξία των δύο πυλώνων αντικατοπτρίζεται στους κάτωθι πίνακες.

Μεταφορά μεταξύ των δύο πυλώνων

From DP to RD in % of national ceilings (max percentage 15%)						
Financial year	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Claim year	2014	2015	2016	2017	2018	2019
FR	3.0%	3.3%	3.3%	3.3%	3.3%	3.3%
LV	7.5%	7.5%	7.5%	7.5%	7.5%	7.5%
UK	10.8%	10.8%	10.8%	10.8%	10.8%	10.8%
BE		2.3%	3.5%	3.5%	4.6%	4.6%
CZ		3.4%	3.4%	3.4%	1.3%	1.3%
DK		5.0%	6.0%	7.0%	7.0%	7.0%
DE		4.5%	4.5%	4.5%	4.5%	4.5%
EE		6.1%	14.3%	15.0%	14.9%	15.0%
EL		5.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%
NL		4.0%	4.1%	4.2%	4.2%	4.3%
RO		1.8%	2.3%	2.2%	0.0%	0.0%

From RD to DP in % of national ceilings (max percentage 15% or 25% for some MS)						
Financial year	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Claim year	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HR	15.0%	15.0%	15.0%	15.0%	15.0%	15.0%
MT	0.0%	0.8%	1.6%	2.4%	3.1%	3.8%
PL	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%
SK	21.3%	21.3%	21.3%	21.3%	21.3%	21.3%
HU		15.0%	15.0%	15.0%	15.0%	15.0%

Πηγή: European Commission (2016). Direct payments 2015-2020 Decisions taken by Member States

Το συνολικό ποσό μεταφοράς μέχρι το 2020 θα είναι 6,4 δις € και συνολικά έντεκα κράτη μέλη αποφάσισαν να μεταφέρουν κεφάλαια από τον Πυλώνα 1 στον Πυλώνα 2.

Οι χώρες που αποφάσισαν μεταφορά κεφαλαίων από τις άμεσες ενισχύσεις στην αγροτική ανάπτυξη είναι Γαλλία, Αγγλία, Λετονία (από το 2015) Βέλγιο, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ολλανδία και Ρουμανία (από το 2016 και έπειτα).

Ενώ μεταφορά κεφαλαίων από την αγροτική ανάπτυξη στις άμεσες ενισχύσεις αποφάσισαν Οι Κροατία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία και Ουγγαρία.

Τα δέκα κράτη μέλη που εφαρμόζουν το Απλό Πρόγραμμα Ενισχύσεων αποφάσισαν να διατηρήσουν αυτή τη μορφή ως το 2020. Στα υπόλοιπα δεκαοκτώ, έντεκα υιοθέτησαν το Βασικό Πρόγραμμα για κάποιες περιοχές, εννέα εφαρμόζουν την αναδιανομή των ενισχύσεων εκ των οποίων έξι αποφάσισαν να μην εφαρμόσουν τον μηχανισμό μείωσης ενισχύσεων. Ένα κράτος θα εφαρμόσει τις ενισχύσεις Περιβαλλοντικού Περιορισμού στον Πρώτο Πυλώνα ενώ τα υπόλοιπα κράτη την Εθελοντική Συνδυασμένη Υποστήριξη και το Μέτρο Μικρών Αγροτών.

Από το 2015 οι αγρότες έχουν πρόσβαση σε υποχρεωτικά προγράμματα: Βασική Ενίσχυση, Πράσινη Ενίσχυση, Σχέδιο Νέων Αγροτών και σε κάποια εθελοντικά : Ενίσχυση Αναδιανομής, Υποστήριξη περιοχών με περιβαλλοντικούς περιορισμούς και Συνδεδεμένη Στήριξη.

Στη Βασική Ενίσχυση, τα κράτη μέλη θα δώσουν μερίδιο από τις εθνικές άμεσες ενισχύσεις που δεν έχουν διανέμει σε άλλα προγράμματα με σκοπό τη δημιουργία δικαιώματος ενίσχυσης βάσει του Βασικού Προγράμματος Ενισχύσεων. Για τις περιοχές που χρησιμοποιούν το Απλό Πρόγραμμα Ενισχύσεων, έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν ένα απλούστερο εφάπαξ σχέδιο και το Βασικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης αναστέλλεται μέχρι το 2020 το αργότερο.

Βάσει της Πράσινης Ενίσχυσης, μαζί με τη Βασική θα ληφθεί ανά εκτάριο μία επιπλέον ενίσχυση για συγκεκριμένες πρακτικές ευεργετικές για το περιβάλλον, κάτι που είναι υποχρεωτικό και μη εφαρμογή των πράσινων απαιτήσεων επιφέρει κυρώσεις. Στο Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών, τα κράτη μέλη που θα το υιοθετήσουν θα προσφέρουν την

επιλογή στους αγρότες να συμμετέχουν σε ένα απλοποιημένο σχέδιο που θα αντικαταστήσει τα προηγούμενα.

Επίσης συμφωνήθηκε ότι οποιαδήποτε δημοσιονομική μείωση στις άμεσες ενισχύσεις θα εφαρμόζεται σε ποσά ενισχύσεων άνω των 2000€. Τα ποσά των βασικών ενισχύσεων άνω των 150.000€ θα πρέπει να μειωθούν τουλάχιστον κατά 5%. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μεταφέρουν ως 15% του εθνικού τους αποθέματος για άμεσες ενισχύσεις στο δεύτερο πυλώνα ή αντίστροφα. Με το Πρόγραμμα Νέων Αγροτών, προβλέπεται επιπλέον ενίσχυση για μία περίοδο ως 5 έτη.

Όσον αφορά τα εθελοντικά προγράμματα, μπορεί να γίνει ανακατανομή των ενισχύσεων για τα πρώτα 30εκτάρια, μπορούν να ενισχυθούν περιοχές με περιβαλλοντικούς περιορισμούς και τέλος τα κράτη μέλη μπορούν να προωθήσουν συνδεδεμένη στήριξη σε τομείς ή περιοχές .

Το ποσό των άμεσων ενισχύσεων που διατίθεται για τα κράτη μέλη για τη Βασική Ενίσχυση ανέρχεται στο 55,7% το 2015 και 54,8 το 2016. Τα κράτη μέλη που θα εφαρμόσουν εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη θα διαθέσουν το 10% του συνολικού ποσού που είναι διαθέσιμο για τις άμεσες ενισχύσεις.

Μεταξύ των 18 κρατών μελών που θα εφαρμόσουν το Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων, 6 θα χρησιμοποιήσουν την επιλογή της περιφέρειας (Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Φιλανδία, Αγγλία). 8 κράτη μέλη επέλεξαν εφάπαξ ενίσχυση σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο (Γερμανία, Γαλλία, Μάλτα, Αγγλία, Ολλανδία, Αυστρία, Φιλανδία, Αγγλία σε Σκωτία- Ουαλία, Σουηδία). Από τα 27 κράτη μέλη που θα εφαρμόσουν το εθελοντικό συνδεδεμένο πρόγραμμα , 9 έχουν διανέμει λιγότερο από 8% στο πρόγραμμα για το 2015-2016, 11 το μέγιστο της τάξεως του 13% και 3 χρειάστηκε να πάρουν έγκριση από την Επιτροπή για κατανομή άνω του

13%. Το συνολικό ποσό που θα διανεμούν τα κράτη μέλη ανέρχεται στο 4,1 δις € το χρόνο που θα κατανεμηθεί σε 257 μέτρα.

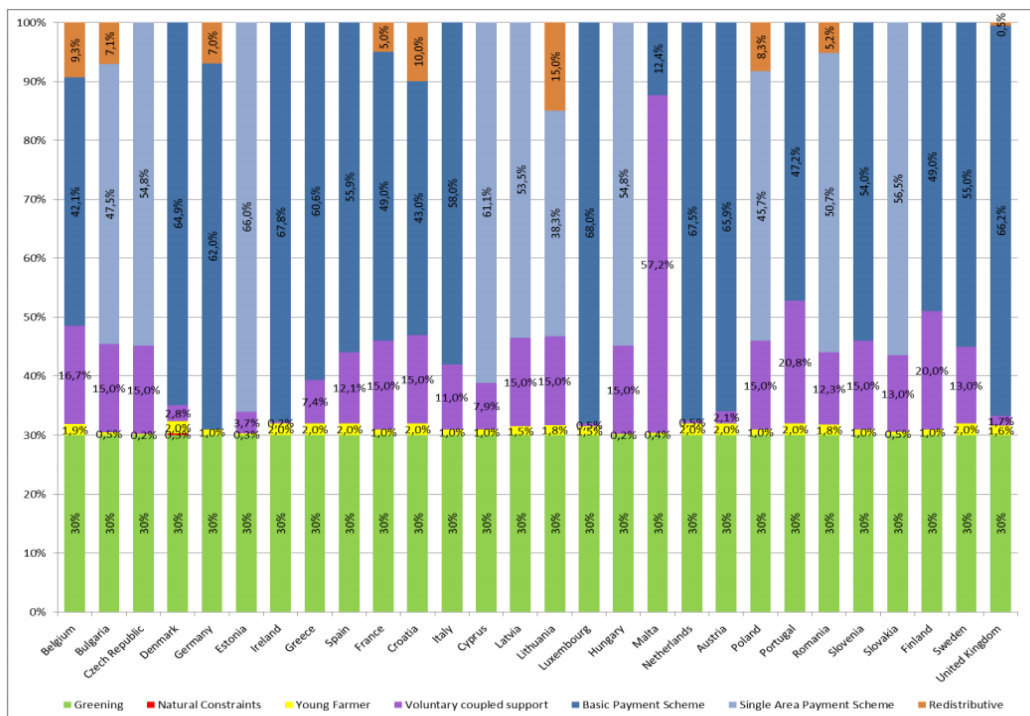
Οι τομείς με τις μεγαλύτερες επιχορηγήσεις είναι τα βοοειδή (42%), γαλακτοκομικά (20%), αιγοπρόβατα (12%), πρωτεϊνούχες καλλιέργειες (10%), φρούτα – λαχανικά (5%). Ο τομέας της ζάχαρης θα χρηματοδοτηθεί σε σύνολο 4%.

Η ενίσχυση νέων αγροτών είναι υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη με στόχο νέους αγρότες ως 40 ετών που δραστηριοποιούνται για πρώτη φορά ή τα τελευταία 5 χρόνια με τη γεωργία. Η μέγιστη ενίσχυση για τους νέους αγρότες δεν πρέπει να ξεπερνά το 2% των άμεσων ενισχύσεων. Έξι κράτη μέλη υπολόγισαν το μέγιστο 2% για το 2016, 13 μεταξύ 1-2 % και 9 μικρότερο του 1%. Η πλειοψηφία των κρατών δεν επέλεξε εφαρμογή επιπλέον κριτηρίων την ένταξη στο πρόγραμμα νέων αγροτών. Εννέα κράτη εφήρμοσαν τέτοια κριτήρια.

Από τα 15 κράτη μέλη που εφαρμόζουν το Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών , 9 επέλεξαν την απλή επιχορήγηση κάθε χρόνο. Σχετικά με τις μικρότερες απαιτήσεις για να ενταχθεί κάποιος στην Άμεση Ενίσχυση τα κράτη μέλη αποφάσισαν το όριο να είναι 100- 500€ με έκταση γης από 0,3 εκτάρια – εκτάρια. Επίσης υπήρξε δημιουργία αρνητικής λίστας που απέκλειε συγκεκριμένες δραστηριότητες φυσικών προσώπων ή νομικών για να αποφευχθεί η επιχορήγηση κυρίως επιχειρήσεων που δεν είναι η κύρια δραστηριότητά τους ο αγροτικός τομέας. Επτά κράτη μέλη επέλεξαν να προσθέσουν επιπλέον δραστηριότητες στην αρνητική λίστα, ενώ δεκαεννέα θα έδιναν τη δυνατότητα απόδειξης ότι το 1/3 του συνολικού εισοδήματος προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα για να ενταχθεί κάποιος στην επιχορήγηση. Τέσσερα κράτη μέλη μεταξύ αυτών θα κάνουν χρήση περαιτέρω αποκλεισμού φυσικών ή νομικών προσώπων που δεν έχουν ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργία.

Σχετικά με την Πράσινη Ενίσχυση θα διανεμηθεί κατά αποκοπή για κάθε δικαιούμενο εκτάριο υπό την αιγίδα της του Βασικού Προγράμματος ή του Απλού. Οκτώ κράτη μέλη έδωσαν τη δυνατότητα στους γεωργούς να υλοποιήσουν τις πράσινες υποχρεώσεις τους μέσω σχετικών πρακτικών για την περίοδο 2014-2015. Η επιλογή περιοχής οικολογικού ενδιαφέροντος που θα χρησιμοποιήσουν οι αγρότες για να ολοκληρώσουν τις δεσμεύσεις τους διαφοροποιείται ανάλογα με το κράτος μέλος. Τέσσερα κράτη δίνουν περιορισμένο αριθμό εργαλείων με την Ισπανία σε αυτές, δεκατρία προσφέρουν μία μεγάλη λίστα δράσεων μεταξύ αυτών Ιταλία και Γαλλία, ενώ έντεκα μία μέση μεταξύ των οποίων κ η Ελλάδα. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη αποφάσισαν να διαχειριστούν σε εθνικό επίπεδο τους βοσκοτόπους.

Κατανομή ενισχύσεων ανά κράτος

Πηγή : European Commission (2016). Direct Payments 2015-2020. Decisions taken by Member States.

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα, όλες οι χώρες θα δώσουν το 30% των άμεσων ενισχύσεων σε πράσινες πρακτικές. Το μικρότερο ποσοστό είναι αυτό για το Πρόγραμμα Νέων Αγροτών που φτάνει ως 2% το μέγιστο αλλά εφαρμόζεται από όλες τις χώρες. Η Συνδεδεμένη Στήριξη κυμαίνεται από 0% (Γερμανία) ως 57,2% (Μάλτα) που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό. Είναι επίσης ένα μέτρο που εφαρμόζεται από όλα τα κράτη μέλη πλην Γερμανίας. Απλό και Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων σχεδόν ισοδυναμούν στην κατανομή μεταξύ των χωρών, ενώ η αναδιανομή εφαρμόζεται σε μόνο 9 κράτη μέλη από τα 28.

Μείωση των ενισχύσεων

Amounts above	Reduction %	BE/FL	BE/W	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK/EN	UK/NI	UK/SC	UK/W		
€ 150.000	5%			√	√	√		√							√	√		√	√	√	√			√											
€ 150.000	15%																																		√
€ 150.000	50%													√																					
€ 150.000	100%	√							√	√													√	√										√	
€ 176.000	100%																		√																
€ 200.000	30%																																		√
€ 250.000	55%																																		√
€ 300.000	100%			√																															√
€ 500.000	100%													√																					
€ 600.000	100%																																		√
Subtraction of salaries				√				√		√	√			√		√		√					√			√									

Πηγή : European Commission (2016). Direct Payments 2015-2020. Decisions taken by Member States.

Όπως φαίνεται από τον πίνακα σχεδόν όλες οι χώρες προχώρησαν σε μείωση των επιδοτήσεων κατά 5% για ποσά άνω των 150.000€. Υπήρξαν και αυτές που σταμάτησαν τελείως τις επιδοτήσεις για ποσά άνω των 150.000€ μεταξύ αυτών και η Ελλάδα.

2.2 Προϋποθέσεις υπαγωγής στις Άμεσες Ενισχύσεις

Οι άμεσες ενισχύσεις βασίζονται στην επιχορήγηση αγροτών βάσει γης. Δηλαδή ο αγρότης λαμβάνει μία βασική επιχορήγηση ανά εκτάριο

ούτως ώστε να διασφαλιστεί ένα βασικό εισόδημα για τους αγρότες. Υπάρχουν βέβαια κάποιες προϋποθέσεις για τη λήψη των επιχορηγήσεων οι οποίες περιλαμβάνουν κάποιες ελάχιστες απαιτήσεις, ο ενδιαφερόμενος να είναι ενεργός αγρότης, να είναι κάτοχος αγροτικής γης στην οποία χρησιμοποιείται αγροτική δραστηριότητα.

Στα κράτη μέλη που εφαρμόζουν το Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων, οι αγρότες πρέπει να κατέχουν δικαιώματα ενισχύσεων. Για να μπορέσουν οι αγρότες να πάρουν την επιχορήγηση πρέπει να υποβάλουν μία αίτηση στην οποία καταχωρούν όλα τα αγροτικά τεμάχια που κατέχουν κάθε χρόνο. Για τη βοήθεια των αγροτών γίνεται μία πρόχειρη αίτηση στην οποία καταχωρούν τα τεμάχια που έχουν στην κατοχή τους μέσω χαρτών ή εικόνων από δορυφόρο για να προσδιοριστεί επακριβώς η περιοχή κατοχής τους.

Τα κράτη μέλη θέτουν κάποιες ελάχιστες απαιτήσεις για επαγωγή σε ενίσχυση. Σε γενικές γραμμές αν το ποσό είναι μικρότερο από 100 -500 € και η περιοχή είναι μικρότερη από 0,3-5 εκτάρια, ανάλογα με το περιορισμό που έχει θέσει το εκάστοτε κράτος μέλος. Σκοπός είναι η αποφυγή γραφειοκρατίας για τόσο μικρά ποσά.

Όσον αφορά τον ενεργό αγρότη, θεωρείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η μία ομάδα αυτών, των οποίων η ιδιοκτησία βρίσκεται εντός συνόρων Ε.Ε και η κύρια ενασχόληση είναι με τη γεωργία. Στην μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π νομοθετήθηκε ο όρος ενεργός αγρότης με σκοπό να αποφευχθεί η λήψη χρηματοδότησης από άτομα ή εταιρείες που δεν ασχολούνται ενεργά με τη γεωργία. Το βασικό στοιχείο του ενεργού αγρότη είναι μία λίστα από δραστηριότητες που δεν πρέπει να ασκεί, όπως κτηματομεσιτική δραστηριότητα, σιδηροδρομική κλπ. Γενικώς όσοι ασχολούνται με δραστηριότητες της λίστας δεν είναι αγρότες απλά κατέχουν κάποια αγροτικά τεμάχια. Παρόλα αυτά όσοι έλαβαν τα

προηγούμενα χρόνια ένα ποσό ενισχύσεων θεωρούνται de facto δικαιούχοι, αρκεί το ποσό να μην υπερβαίνει τα 5000€.

Στην περίπτωση κατοχής γης και αγροτικής δραστηριότητας, ως αγροτική γη ορίζεται η γη στην οποία μπορούν να παραχθούν γεωργικά προϊόντα, κάτι που αποκλείει τις δασικές εκτάσεις. Μπορεί να είναι γη που χρησιμοποιείται διαρκώς σε αγροτική παραγωγή ή βοσκότοποι. Για τη λήψη ενίσχυσης, ο αγρότης οφείλει να δηλώνει τα αγροτεμάχια του κάθε χρόνο και πρέπει να κατέχει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλες μορφές νόμιμης εκμετάλλευσης τους.

Νόμιμα εκτάρια για ενίσχυση είναι κάθε μέρος γης που χρησιμοποιείται για αγροτική δραστηριότητα. Τα επιχορηγούμενα τεμάχια μπορούν όμως να μη χρησιμοποιούνται ακόμα λόγω περιορισμών όπως ένταξη στο Natura 2000. Γεωργική δραστηριότητα είναι η παραγωγή αγροτικών προϊόντων και συντήρησης ζώων.

Ελάχιστες Προϋποθέσεις Ένταξης

MS/Region	Amount threshold - EUR	Area threshold - ha	
			Farmers implementing animal related VCS, with less than area threshold (EUR)
Belgium Flanders	€ 400		
Belgium Wallonia	€ 100		
Bulgaria		0.5	€100
Czech Republic		1	
Denmark		2	€300
Germany		1	
Estonia		1	€100
Ireland	€ 100		
Greece	€ 250		
Spain	€ 100-200-300		
France	€ 200		
Croatia		1	€100
Italy	€ 250		
Cyprus		0.3	€100
Latvia		1	€100
Lithuania		1	€100
Luxembourg	€ 100		
Hungary		1	€100
Malta		0.3	€100
Netherlands	€ 500		
Austria		1.5	€150
Poland		1	€200
Portugal		0.5	€100
Romania		1	€100
Slovenia		1	€100
Slovakia		1	€100
Finland	€ 200		
Sweden		4	€100
United Kingdom England		5	
United Kingdom Northern Ireland		3	
United Kingdom Scotland		3	€100
United Kingdom Wales		5	

Πηγή : European Commission (2016). Direct Payments. Eligibility for Direct payments of the Common Agricultural Policy

Το ελάχιστο ποσό επιδότησης κυμαίνεται από 100€ - 500€. Σε κάποιες χώρες έχει εφαρμοστεί και ελάχιστη έκταση περιοχής από 0,3- 5 εκτάρια.

2.3 Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων

Το Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων αντικατέστησε το Απλό Πρόγραμμα το οποίο προσφέρει ένα βασικό εισόδημα στήριξης των

αγροτών για καλύτερη διανομή ενίσχυσης μέσω εσωτερικής κ εξωτερικής σύγκλισης. Είναι ένα υποχρεωτικό για όλα τα κράτη μέλη.

Ενίσχυση από το Βασικό Πρόγραμμα Ενισχύσεων δίνεται στους αγρότες που έχουν δικαιώματα ενισχύσεων με ενεργοποίηση τέτοιων δικαιωμάτων, η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο δηλώνοντας την έκταση γης για επιχορήγηση. Οι επιχορηγήσεις υπό την αιγίδα του Απλού Προγράμματος Ενισχύσεων έληξαν το Δεκέμβριο του 2014. Δόθηκε όμως η επιλογή σε κάποια κράτη μέλη, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, να γίνει η νέα διανομή δικαιωμάτων βάσει του προηγούμενου καθεστώτος. Τέσσερα κράτη μέλη αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν αυτή την επιλογή.

Η απόκτηση δικαιωμάτων βάσει Βασικού Προγράμματος Ενισχύσεων μπορεί να γίνει μέσω διανομής δικαιωμάτων το 2015 τα οποία δόθηκαν σε αγρότες οι οποίοι ήταν ενεργοί αυτό το έτος και είχαν υποβάλει αίτηση για δικαίωμα ενίσχυσης και οι οποίοι δικαιούνταν ενίσχυση το 2013 ή παρήγαγαν συγκεκριμένα προϊόντα το 2013 ή το 2014 απέκτησαν δικαίωμα ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα ή απέδειξαν ότι παρήγαγαν το 2013 χωρίς δικαίωμα ενίσχυσης.

Επίσης δικαίωμα μπορούν να έχουν αγρότες που έχουν αιτηθεί για ενίσχυση από το εθνικό απόθεμα λόγω μείωσης του Βασικού Προγράμματος. Δίνεται κατά προτεραιότητα σε αγρότες που ξεκινούν την αγροτική τους δραστηριότητα και δόθηκε επιλογή εφαρμογής επιπλέον κριτηρίων ένταξης από τα κράτη μέλη.

Τέλος μπορεί να δοθεί δικαίωμα μέσω μεταβίβασης αφού μπορεί να μεταβιβαστεί το δικαίωμα από αγρότη σε άλλον αρκεί αυτός να είναι ενεργός. Όπου τα δικαιώματα μεταβιβάζονται χωρίς γη τότε το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει αν μέρος της ενίσχυσης θα γυρίσει σε αυτό ως εθνικό απόθεμα.

Κατά γενικό κανόνα, ο αριθμός δικαιωμάτων που μπορεί να αποκτήσει ένας αγρότης μέσω πρώτης διανομής του 2015, πρέπει να είναι ίσος με τα επιλέξιμα εκτάρια που δήλωσε στην πρώτη αίτηση υπαγωγής του και που είναι στην κυριότητα του κατά την καταληκτική ημερομηνία που έχει θέσει το κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν περιορισμούς στον αριθμό δικαιωμάτων όπως και όρια στα επιλέξιμα εκτάρια του 2013. Στο δικαίωμα ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα ισχύει η αρχή ότι ένα επιλέξιμο εκτάριο δίνει δικαίωμα ενίσχυσης. Το μέγιστο των δικαιωμάτων που μπορεί να έχει ένας αγρότης από το απόθεμα αντιστοιχεί στον αριθμό εκταρίων που είχε δηλώσει στην πρώτη του αίτηση και δεν έχει λάβει ενίσχυση. Στα κράτη μέλη που έχουν κρατήσει τα υπάρχοντα δικαιώματα ο αριθμός δικαιωμάτων υπό την αιγίδα του Βασικού Προγράμματος δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από αυτόν της αίτησης υπαγωγής του 2015 ή των αριθμό δικαιωμάτων του Απλού Προγράμματος.

Τα κράτη μέλη για να καθιερώσουν την αξία των δικαιωμάτων, ούτως ώστε να υπάρχει ένα δίκαιο επίπεδο ενίσχυσης ανά εκτάριο και περιοχή έχουν τρεις επιλογές. Η πρώτη είναι μία ενιαία αξία μονάδας για όλα τα δικαιώματα από το 2015, η άλλη σταδιακή υιοθέτηση της αξίας μονάδας της περιόδου 2015-2019 για να επιτευχθεί μία ενιαία αξία μονάδας το 2019 για όλα τα δικαιώματα και η Τρίτη είναι μερική σύγκλιση. Τα δικαιώματα με αξία μικρότερη του 90% της εθνικής αξίας / μονάδα το 2019, θα έχουν αύξηση για να κλείσουν τη ψαλίδα κατά 1/3 μεταξύ αρχικής και τελικής μονάδας. Το 2019, δε θα έχει δικαίωμα ενίσχυσης καμία μονάδα αξίας κάτω από το 60% του μέσου όρου της αξίας μονάδας.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν την εφαρμογή του Βασικού Προγράμματος Ενισχύσεων σε τοπικό επίπεδο. Για τον καθορισμό των περιοχών τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιούν αντικειμενικά κριτήρια. Αυτό τον τρόπο εφαρμογής τον επέλεξαν Ελλάδα, Ισπανία, Φιλανδία, Γερμανία, Γαλλία και στην Αγγλία η Σκωτία.

2.4 Εσωτερική Σύγκλιση

Ο μηχανισμός εσωτερικής σύγκλισης είναι από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της πολιτικής συμφωνίας τον Ιούνιο του 2013 για την αναπροσαρμογή των άμεσων ενισχύσεων. Σκοπός της ήταν η διασφάλιση πιο δίκαιης κατανομής των ενισχύσεων μεταξύ των αγροτών. Για την επίτευξη αυτού τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα σε διαφορετικές επιλογές, μεταξύ τριών μοντέλων εσωτερικής σύγκλισης.

α) το βασικό μοντέλο είναι κατά αποκοπή από το 2015. Σε αυτό το μοντέλο η αξία των δικαιωμάτων υπολογίζεται διαιρώντας ένα σταθερό ποσό του εθνικού ορίου που διατίθεται για άμεσες ενισχύσεις κάθε χρόνο με το συνολικό αριθμό των δικαιωμάτων που υπήρχαν το 2015. Αυτό το σταθερό ποσοστό αντιστοιχεί στο μερίδιο του βασικού ορίου ενισχύσεων αφαιρώντας το απόθεμα του εθνικού ορίου για το 2015. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η αξία όλων των δικαιωμάτων θα έχουν την ίδια αξία σε ένα κράτος μέλος ή περιοχή από το 2015 και μετά.

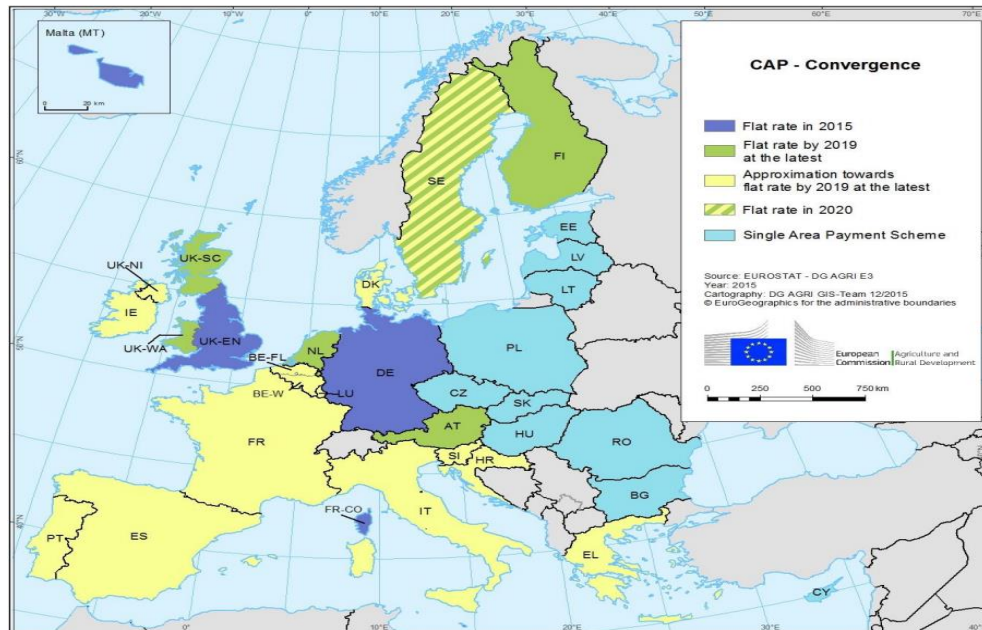
β) κατά αποκοπή μέχρι το 2019. Σε αυτό το μοντέλο σκοπός είναι να επιτευχθεί μία κοινή φόρμα που θα προσδιορίζει το ποσό ανά εκτάριο σε 5 βήματα. Τα κράτη μέλη αρχικά διαφοροποιούν τις αξίες των δικαιωμάτων που αλλάζουν σταδιακά ούτως ώστε να φτάσουν ένα κοινό ποσό το 2019. Το σημείο εκκίνησης είναι η αρχική μονάδα αξίας υπολογισμένη βάσει της άμεσης ενίσχυσης που δικαιούταν ο αγρότης το 2014 προσαρμοσμένη στο Βασικό Πρόγραμμα και με το εθνικό όριο.

γ) μερική σύγκλιση. Σε αυτό το μοντέλο οι κανόνες για το αρχικό σημείο και η μετάβαση μεταξύ αρχικού και τελικού σημείου είναι ίδιοι με το προηγούμενο μοντέλο. Η διαφορά τους έγκειται στον ορισμό του τελικού σημείου.

Ο στόχος της τελικής αξίας είναι ένα ποσοστό του 2019 που μπορεί να τεθεί από τα κράτη μέλη μεταξύ 90-100% του μέσου όρου του 2019. Ο

μέσος όρος του 2019 υπολογίζεται βάσει του ορίου του Βασικού Προγράμματος αφαιρώντας το εθνικό απόθεμα.

Χάρτης χωρών βάσει υιοθέτησης εσωτερικής σύγκλισης

Πηγή: European Commission(2015). Direct Payments: the Basic Payment Scheme from 2015 Convergence of the value of payment entitlements ('Internal Convergence')

Όπως φαίνεται από το χάρτη Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία είναι μεταξύ αυτών που υιοθέτησαν τη δεύτερη επιλογή. Ενώ τη πρώτη μόνο Γερμανία και Αγγλία (εκτός Σκωτίας και Ουαλίας) και στη Γαλλία μόνο για την Κορσική.

2.5 Ανακατανομή Ενισχύσεων

Η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π έφερε την επιλογή της ανακατανομής των ενισχύσεων μέσω της οποίας δόθηκε η δυνατότητα επιχορήγησης των αγροτών με μία επιπλέον ενίσχυση. Με σκοπό την υποστήριξη των μικρότερων γεωργικών μονάδων τα κράτη μέλη μπορούν να διανείμουν ως το 30% του ανώτατου εθνικού ορίου για Άμεσες Ενισχύσεις για επιπλέον επιχορήγηση των πρώτων εκταρίων. Ο αριθμός των εκταρίων που μπορεί

να δοθεί η επιπλέον ενίσχυση περιορίζεται στα 30 ή τον μέσο όρο του κράτους μέλους όπου αυτός είναι μεγαλύτερος των 30.

Το ποσό ανά εκτάριο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 65% του μέσου όρου για άμεση ενίσχυση ανά εκτάριο. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν την ανακατανομή σε περιφερειακό επίπεδο επίσης μπορούν να επιλέξουν μία διαβάθμιση στον αριθμό των εκταρίων. Η απόφαση ανακατανομής μπορεί να υιοθετηθεί σε οποιοδήποτε έτος από τα κράτη μέλη. Από το 2015, 9 κράτη μέλη περιοχές που εφαρμόζουν την ανακατανομή (Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Γαλλία, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία, Ρουμανία, Ουαλία). Τα κράτη μέλη επίσης μπορούν να επιφέρουν αλλαγές όπως π.χ η Γαλλία που θα μειώσει το ποσό από το 2017 από 15% σε 10%.

Κράτη μέλη που χρησιμοποιούν περισσότερο από το 5% του ετήσιου εθνικού ορίου για ενίσχυση ανακατανομής μπορούν να επιλέξουν να μην επιβάλουν μείωση των ενισχύσεων που προβλέπονται στο Βασικό Πρόγραμμα και το Απλό Πρόγραμμα. Τα κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για την ανακατανομή είναι γενικώς πολύ χαμηλότερα από την μέγιστη πρόβλεψη του Κανονισμού και κυμαίνονται από 0,5% ως 15%. Από το 2018 και έπειτα η Γαλλία σκοπεύει να χρησιμοποιήσει το 20%.

2.6 Ενίσχυση Νέων Αγροτών

Η ενίσχυση νέων αγροτών είναι ένα σχέδιο που πρέπει να υλοποιηθεί από τα κράτη μέλη. Αφορά νέους αγρότες που δεν υπερβαίνουν τα 40 έτη και δραστηριοποιούνται για πρώτη φορά ως κύρια ενασχόληση με τη γεωργία. Σε χώρες που υλοποιείται το Βασικό Πρόγραμμα Πληρωμών οι νέοι αγρότες επωφελούνται από πρόσβαση στο εθνικό ή τοπικό απόθεμα κάτι που καθίσταται ευεργετικό για νέους αγρότες που δεν έχουν στην κατοχή τους τίτλους. Είναι υποχρέωση των κρατών μελών να διατηρούν ως προτεραιότητα αυτή τη πρόσβαση για τους νέους αγρότες.

Οι συνθήκες για την είσοδο συμμετοχής κάποιου νέου αγρότη στην ενίσχυση καθορίζονται από το άρθρο 50 του Κανονισμού 1307/2013 που θέτει γενικούς κανόνες για τα φυσικά πρόσωπα που ασχολούνται για πρώτη φορά με τη γεωργία ως κύρια ενασχόληση και δεν είναι μεγαλύτεροι των 40 ετών κατά την πρώτη αίτηση υπαγωγής στην ενίσχυση. Κάθε κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα να εισάγει επιπλέον κριτήρια εισαγωγής στην ενίσχυση σχετικά με πρόσθετα προσόντα και εκπαίδευση.

Το Άρθρο 49 του Κανονισμού 639/2014 ορίζει τις συνθήκες για ένα άτομο να πάρει επιχορήγηση ως νέος αγρότης. Πρέπει να δικαιούται ενίσχυση βάσει του Βασικού Προγράμματος και πρέπει μακροπρόθεσμα να έχει πλάνο διαχείρισης των πόρων και των οικονομικών κινδύνων.

Η ενίσχυση χορηγείται το μέγιστο για 5 έτη. Τα κράτη μέλη έπρεπε να επιλέξουν πολιτικές για την υλοποίηση της ενίσχυσης νέων αγροτών και να το γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή. Βάσει του Άρθρου 50 του Κανονισμού 1307/2013 δίνονται διάφοροι μέθοδοι για τον υπολογισμό της ενίσχυσης. Αφού αποφασισθεί η μέθοδος υπολογισμού τα κράτη μέλη πρέπει να ορίσουν ένα ανώτατο όριο για κάθε νέο αγρότη. Το Άρθρο 50 του Κανονισμού 1307/2013 παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να ορίσουν περαιτέρω κριτήρια σχετικά με τα απαιτούμενα προσόντα και εκπαίδευση που πρέπει να έχουν οι αγρότες κατά την αίτηση τους για την υπαγωγή στην ενίσχυση.

Επίσης τα κράτη μέλη πρέπει να ορίσουν το μέγιστο ποσοστό επιχορήγησης που θα χρησιμοποιήσουν για ενίσχυση Νέων Αγροτών. Έχει υπολογιστεί ότι συνολικά 2,6 δις € θα διατεθούν για αυτό το σκοπό για την περίοδο 2015-2019.

2.7 Ενίσχυση Μικρών Αγροτών

Στη μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π το 2013 εισήχθη το Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών ούτως ώστε να προωθηθεί η ανταγωνιστικότητα των

μικρών γεωργικών μονάδων, να μειωθεί το διοικητικό βάρος , να ενδυναμωθεί η βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών όπου οι μικρές μονάδες παίζουν σημαντικό οικονομικό ρόλο. Το πρόγραμμα είναι προαιρετικό για τα κράτη μέλη, παρόλα αυτά 15 το έχουν υιοθετήσει μεταξύ αυτών Ελλάδα, Ισπανία και Ιταλία.

Το πρόγραμμα αυτό αντικαθιστά τα υπόλοιπα μέσω των οποίων θα μπορούσε ένας αγρότης να λάβει επιχορήγηση. Με τη συμμετοχή τους οι αγρότες εξαιρούνται από πράσινες υποχρεώσεις και πολλαπλής συμμόρφωσης κυρώσεις. Το επίπεδο ενισχύσεων είναι το μέγιστο 1250 €. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ένα μικρότερο μέγιστο και αποφασίζουν για το πώς καθορίζεται το επίπεδο ενίσχυσης. Για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα δεν υπάρχει αυστηρός ορισμός του «μικρού αγρότη» και παρέχεται σε αγρότες που δικαιούνται επιχορήγηση υπό την αιγίδα του Βασικού Προγράμματος Ενισχύσεων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν τον τρόπο επιχορήγησης. Μέσω εφάπαξ καταβολής δίνεται ένα ίσο ποσό σε όλους τους αγρότες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 500 € και μεγαλύτερο από 1250 €. Μέσω της ετήσιας καταβολής γίνεται ένας υπολογισμός των επιχορηγήσεων που θα λάμβανε ο αγρότης αν παρέμενε στο Βασικό Πρόγραμμα. Το ποσό δεν μπορεί να ξεπερνά τα 1250 € αλλά το μικρότερο μπορεί να είναι κάτω των 500 € ανάλογα με την επιλογή του εκάστοτε κράτους.

Η χρηματοδότηση του Προγράμματος γίνεται μέσω των υπόλοιπων προγραμμάτων με αφαίρεση των δικαιούμενων ποσών που θα λάμβαναν οι αγρότες εφόσον συμμετείχαν σε αυτά. Αν αυτά δεν επαρκούν τότε προβλέπεται η χρηματοδότηση να γίνει από το εθνικό απόθεμα με μη χρησιμοποιημένα κεφάλαια που προορίζονταν για τους νέους αγρότες και

με μείωση των ενισχύσεων από άλλους αγρότες του Βασικού και Απλού Προγράμματος.

2.8 Εθελοντική Συνδεδεμένη Στήριξη

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιχορηγήσουν συνδεδεμένη στήριξη σε συγκεκριμένους τομείς που είναι σημαντικοί για κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους και βιώνουν συγκεκριμένες δυσκολίες. Η επιχορήγηση μπορεί να γίνει για τη διατήρηση των υπαρχουσών επιπέδων παραγωγής. Οι τομείς που δικαιούνται μία τέτοια επιχορήγηση είναι δημητριακά, καρποί ελαίων, πρωτεϊνούχοι καρποί, όσπρια, λιναρόσποροι, ρύζι, άμυλο πατάτας, γάλα και γαλακτοκομικά, κρέας αιγοπροβάτων, βοοειδή, ελαιόλαδο, ζωοτροφές κ.α

Η ενίσχυση μπορεί να δοθεί με ποσοτικούς περιορισμούς και βασίζεται σε συγκεκριμένες περιοχές ή αριθμό ζώων. Το μέγιστο μερίδιο ανέρχεται στο 8% του εθνικού ορίου άμεσων επιδοτήσεων. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να ανέλθει στο 13% ενώ υψηλότερο ποσοστό είναι εφικτό σε εξαιρετικές περιπτώσεις υπό την έγκριση της Επιτροπής. Τα ανώτατα όρια έχουν καθοριστεί από τον Κανονισμό της Επιτροπής.

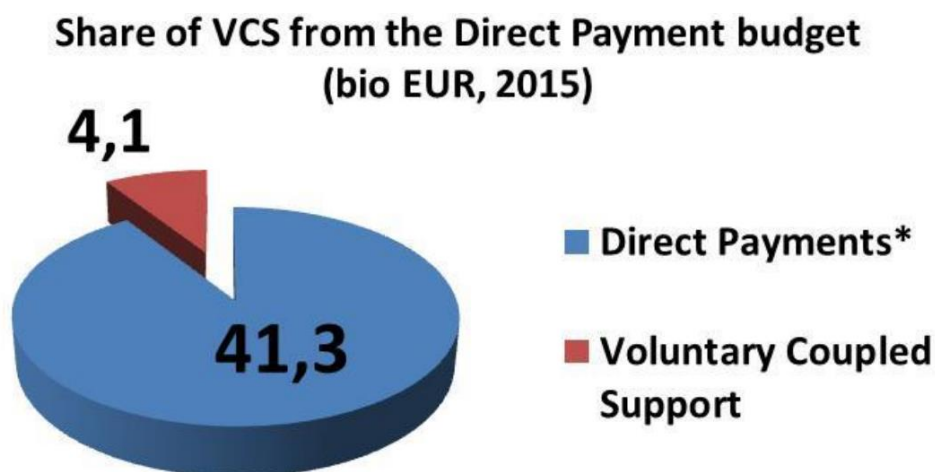
Τομείς συνδεδεμένης στήριξης ανά κράτος μέλος

Sector	AT	BE	BG	CY	CZ	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK	Share of total VCS
Beef and veal	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	42%
Cereals								√	√	√					√			√							√			2%
Dried fodder																												0%
Flax																					√							0%
Fruit and vegetables			√	√	√		√	√	√	√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	5%
Grain legumes								√	√						√								√					0%
Hemp											√										√	√						0%
Hops					√						√										√	√			√			0%
Milk and milk products		√	√	√	√		√		√	√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	20%
Nuts									√																			0%
Oilseeds															√			√										0%
Olive oil															√													2%
Protein crops			√		√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√			√	√	√	√	√	√	√	10%
Rice								√	√				√		√								√	√				1%
Seeds								√			√							√						√				0%
Sheepmeat and goatmeat	√	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	√	√	√		√	√	12%
Silkworms								√																√				0%
Starch potato					√					√	√							√			√							0%
Sugar beet					√			√	√	√		√	√		√						√	√				√		4%
Cane & Chicory																												0%
Short rotation coppice																												0%

Πηγή : European Commission (2016). Direct Payments 2015-2020. Decisions taken by Member States.

Ο τομέας των βοοειδών όπως φαίνεται από τον πίνακα είναι πολύ σημαντικός για όλα σχεδόν τα κράτη. Μόνο 3 κράτη δεν έχουν συνδεδεμένη στήριξη για αυτό τον τομέα. Επίσης πολύ σημαντικός τομέας είναι αυτός των αιγοπροβάτων με μόνο 4 κράτη να μην προσφέρουν συνδεδεμένη στήριξη όπως και ο τομέας γαλακτοκομικών με 6 κράτη να μη προσφέρουν στήριξη. Ακολουθούν οι τομείς ζάχαρης, πρωτεϊνούχων καρπών και φρούτων – λαχανικών.

Μερίδιο της Συνδεδεμένης Στήριξης στα κεφάλαια των Άμεσων Ενισχύσεων

European Commission(2015). Voluntary Coupled Support. Decisions notified to the Commission by 1 August 2014

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα από το σύνολο των άμεσων ενισχύσεων το 4,1% διανέμεται σε Συνδεδεμένη Στήριξη, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό.

2.9 Οικονομικοί Μηχανισμοί

Τα συστήματα άμεσων ενισχύσεων που εισήχθηκαν από την μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π περιλαμβάνουν οικονομικούς μηχανισμούς που σκοπός τους είναι η διασφάλιση ανώτατων οικονομικών ορίων, η ευελιξία των κρατών μελών στη διαχείριση των οικονομικών πόρων και η βελτιστοποίηση των διαθέσιμων κεφαλαίων. Κάποιοι μηχανισμοί που ήταν επιτυχημένοι παρέμειναν ενώ εισήχθησαν και κάποιοι νέοι.

α) δημοσιονομική πειθαρχία. Είναι μείωση σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα 2000 € που δίνονται σε έναν αγρότη σε ένα έτος.

β) αποζημίωση. Σε περίπτωση που εφαρμόστηκε δημοσιονομική πειθαρχία κατά ένα έτος τότε το επόμενο μπορεί να δοθεί αποζημίωση. Τα

συνολικά ποσά αποζημιώσεων για κάθε κράτος καθορίζονται από την Επιτροπή.

γ) ευελιξία μεταξύ των πυλώνων. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να μεταφέρουν κεφάλαια από τις Άμεσες Ενισχύσεις και Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης εντός συγκεκριμένων ορίων μέχρι 15%. Κράτη μέλη με μέσο όρο κάτω του 90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου μπορούν να μεταφέρουν 25% κεφαλαίων της Αγροτικής Ανάπτυξης στις Άμεσες Ενισχύσεις. Έντεκα κράτη μέλη επέλεξαν να μεταφέρουν κεφάλαια από τις Άμεσες Ενισχύσεις σε Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης και 5 το αντίστροφο.

Μεταφορά μεταξύ των δύο πυλώνων

From DP to RD – max 15% per year

	Notification due by	Financial Year 2015 - Calendar Year 2014	Financial Year 2016 - Calendar Year 2015	Financial Year 2017 - Calendar Year 2016	Financial Year 2018 - Calendar Year 2017	Financial Year 2019 - Calendar Year 2018	Financial Year 2020 - Calendar Year 2019
France	DEC 2013	3.00000000%	3.33000000%	3.33000000%	3.33000000%	3.33000000%	3.33000000%
Latvia	DEC 2013	7.46490602%	7.46490602%	7.46490602%	7.46490602%	7.46490602%	7.46490602%
United Kingdom	DEC 2013	10.75929500%	10.75929500%	10.75929500%	10.75929500%	10.75929500%	10.75929500%

	Notification due by	Financial Year 2016 - Calendar Year 2015	Financial Year 2017 - Calendar Year 2016	Financial Year 2018 - Calendar Year 2017	Financial Year 2019 - Calendar Year 2018	Financial Year 2020 - Calendar Year 2019
Belgium	AUG 2014	2.31650000%	3.47480000%	3.47480000%	4.63300000%	4.63300000%
Czech Republic	AUG 2014	3.38824148%	3.39139443%	3.39466215%	1.27301435%	1.27302893%
Denmark	AUG 2014	5.00000000%	6.00000000%	7.00000000%	7.00000000%	7.00000000%
Germany	AUG 2014	4.50000000%	4.50000000%	4.50000000%	4.50000000%	4.50000000%
Estonia	AUG 2014	6.14753426%	14.31477700%	14.98240598%	14.92079519%	14.99710686%
Greece	AUG 2014	5.00000000%	5.00000000%	5.00000000%	5.00000000%	5.00000000%
Netherlands	AUG 2014	4.03424627%	4.09974751%	4.16742739%	4.23321095%	4.30110463%
Romania	AUG 2014	1.83426481%	2.27842106%	2.23133645%		

From RD to DP – max 15% per year

	Notification due by	Financial Year 2015 - Calendar Year 2014	Financial Year 2016 - Calendar Year 2015	Financial Year 2017 - Calendar Year 2016	Financial Year 2018 - Calendar Year 2017	Financial Year 2019 - Calendar Year 2018	Financial Year 2020 - Calendar Year 2019
Croatia	DEC 2013	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%
Malta	DEC 2013		0.80200300%	1.59412236%	2.36917772%	3.10610882%	3.84037878%

	Notification due by	Financial Year 2016 - Calendar Year 2015	Financial Year 2017 - Calendar Year 2016	Financial Year 2018 - Calendar Year 2017	Financial Year 2019 - Calendar Year 2018	Financial Year 2020 - Calendar Year 2019
Hungary	AUG 2014	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%	15.00000000%

From RD to DP – max 25% per year

	Notification due by	Financial Year 2015 - Calendar Year 2014	Financial Year 2016 - Calendar Year 2015	Financial Year 2017 - Calendar Year 2016	Financial Year 2018 - Calendar Year 2017	Financial Year 2019 - Calendar Year 2018	Financial Year 2020 - Calendar Year 2019
Poland	DEC 2013	25.00000000%	25.00000000%	25.00000000%	25.00000000%	25.00000000%	25.00000000%
Slovakia	DEC 2013	21.30600000%	21.30600000%	21.30600000%	21.30600000%	21.30600000%	21.30600000%

European Commission (2016). Direct Payments: Financial mechanisms in the new system

Στον πίνακα φαίνονται οι μεταφορές μεταξύ των δύο πυλώνων. Με μέγιστη μεταφορά 15% από τις άμεσες ενισχύσεις στην αγροτική ανάπτυξη Γαλλία, Λετονία και Ην. Βασίλειο ξεκίνησαν μεταφορές το οικονομικό έτος

2015. Ενώ άλλες 8 χώρες το οικονομικό έτος 2016. Μεταφορά από την αγροτική ανάπτυξη στις άμεσες ενισχύσεις με μέγιστο ποσοστό 15% εφήρμοσε η Κροατία το οικονομικό έτος 2015, η Μάλτα το 2016 καθώς και η Ουγγαρία. Ενώ μεταφορά 25% για το οικονομικό έτος 2015, επέλεξαν Πολωνία και Σλοβενία.

Το ανώτατο εθνικό όριο καθορίζεται από τη Βασική Πράξη του Κανονισμού 1307/2013 και δηλώνει το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης για τις Άμεσες Ενισχύσεις για κάθε κράτος μέλος. Η μείωση ενίσχυσης εφαρμόζεται μόνο στις Βασικές Ενισχύσεις και η μικρότερη μπορεί να ανέρχεται στο 5% του ποσού επιχορήγησης του αγρότη, ένα ποσοστό που μπορεί να είναι μεγαλύτερο εφόσον το επιθυμεί το κράτος μέλος. Δεκαπέντε κράτη εφήρμοσαν το 5% ενώ 9 διαμόρφωσαν την μείωση σε διάφορα επίπεδα για ποσά μεταξύ 150.000 – 600.000 €. Τα κράτη μέλη με μείωση μεγαλύτερη του 5% μπορούν να μην εφαρμόσουν τον μηχανισμό μείωσης των ενισχύσεων.

2.10 Πράσινες Ενισχύσεις

Η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π επέφερε αλλαγές στις άμεσες ενισχύσεις και τις έκανε πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Η βιωσιμότητα των γεωργικών εκτάσεων και η φροντίδα των φυσικών πόρων, ωφελούν τους αγρότες οικονομικά. Η εφαρμογή «πράσινων» πρακτικών βοηθά στην επίτευξη περιβαλλοντικών - κλιματικών στόχων.

Οι πράσινες ενισχύσεις ανέρχονται στο 30% των άμεσων ενισχύσεων. Οι αγρότες που λαμβάνουν ενίσχυση βάσει περιοχής οφείλουν να υιοθετήσουν διάφορες πρακτικές που ωφελούν το περιβάλλον και το κλίμα. Διαφοροποίηση καλλιεργειών, διατήρηση γεωργικών εκτάσεων, χρήση 5% καλλιεργήσιμης με περιβαλλοντικά κριτήρια.

Η διαφοροποίηση καλλιεργειών ισχύει για αγρότες με πάνω από 10 εκτάρια καλλιεργήσιμης γης. Μέχρι τα 30 εκτάρια μπορούν να καλλιεργούν

τουλάχιστον δυο είδη καλλιεργειών και η κύρια καλλιέργεια δεν πρέπει να καλύπτει πάνω από το 75% της γης. Αγρότες με 30 εκτάρια και άνω, οφείλουν να καλλιεργούν τουλάχιστον 3 είδη και το κύριο είδος καλλιέργειας να μην καλύπτει άνω του 75% της γης καθώς και τα κύρια 2 να καλύπτουν μέχρι το 95% της γης.

Για τη διατήρηση γεωργικών εκτάσεων, οι κυβερνήσεις οφείλουν να ορίσουν προστατευμένες περιοχές βάσει του Natura 2000, καθώς και εκτός Natura 2000. Πρέπει να διατηρήσουν την αναλογία των προστατευμένων περιοχών με τις αγροτικές περιοχές και δεν πρέπει να είναι μικρότερη του 5%.

Αγρότες με περιοχές άνω των 15 εκταρίων πρέπει να διασφαλίσουν ότι το 5% της περιοχής αυτής είναι οικολογικά στοχευμένη και χρησιμοποιούνται τρόποι καλλιέργειας που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Οι εθνικές κυβερνήσεις μπορούν να φτιάξουν λίστα βάσει των εθνικών τους προτεραιοτήτων και συστημάτων, βάσει της οποίας μπορεί ο εκάστοτε αγρότης να επιλέξει τις πρακτικές που θα ακολουθήσει.

Οι κυβερνήσεις μπορούν να επιτρέψουν στους αγρότες να ακολουθήσουν πράσινες πρακτικές μέσω εναλλακτικών δράσεων οι οποίες πρέπει να βασίζονται σε αγρο – περιβαλλοντικά σχέδια υπό την αιγίδα της Αγροτικής Ανάπτυξης. Οι άμεσες ενισχύσεις ακολουθούνται από πολλαπλής συμμόρφωσης κανόνες, οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί για όλους τους αγρότες που λαμβάνουν χρηματοδότηση από την Κ.Γ.Π και υποχρεούνται να ακολουθούν την περιβαλλοντική νομοθεσία της Ε.Ε.

Ένα άλλο περιβαλλοντικό εργαλείο είναι τα μέτρα Αγροτικής Ανάπτυξης, τα οποία χρηματοδοτούν πιο απαιτητικές δραστηριότητες σχετικά με τη γεωργία, το περιβάλλον και την μείωση εκπομπών του θερμοκηπίου. Όσοι συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών εξαιρούνται από πράσινους κανόνες όπως και οι αγρότες με βιολογικά

προϊόντα που λαμβάνουν αυτόματα την πράσινη ενίσχυση. Οι αγρότες που δεν ακολουθούν τους πράσινους κανόνες, μπορεί να λάβουν μικρότερη της δικαιούμενης ενίσχυσης και υπόκεινται σε διοικητικά πρόστιμα από το 2017 και έπειτα.

2.11 Πολλαπλή Συμμόρφωση

Η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π έφερε μία σύνδεση μεταξύ συστημάτων πολλαπλής συμμόρφωσης, λήψης χρηματοδότησης και σεβασμού μίας σειράς κανόνων σχετικά με το περιβάλλον, με τη δημόσια υγεία και υγείας των ζώων. Η μεταρρύθμιση είχε σκοπό την επίτευξη ασφάλειας των τροφίμων, τη βιώσιμη χρήση της γης, τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την προφύλαξη αλλαγής του κλίματος.

Για τη λήψη χρηματοδότησης οι αγρότες πρέπει να συμμορφωθούν με μία σειρά κανόνων. Όσοι δεν ακολουθούν την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα περιβάλλοντος, υγείας των ζώων και καλομεταχείρισής τους ή της διαχείρισης της γης θα έχουν επίπτωση μείωσης της χρηματοδότησης.

Τα στοιχεία της πολλαπλής συμμόρφωσης αποτελούνται από απαιτήσεις που αφορούν 13 νομοθετήματα σχετικά με το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία φυτών και ζώων και καλομεταχείριση των ζώων. Επίσης αποτελούνται από μία σειρά προτύπων για διατήρηση σωστών αγροτικών και περιβαλλοντικών συνθηκών.

Οι επιχορηγήσεις που μπορεί να μειωθούν να μειωθούν βάσει συστήματος πολλαπλής συμμόρφωσης είναι οι Άμεσες Ενισχύσεις, οι περισσότερες ενισχύσεις Αγροτικής Ανάπτυξης.

2.12 Ολοκληρωμένη Διαχείριση και Σύστημα Ελέγχου

Καθώς ένα ποσό των φορολογουμένων κάθε χώρας διατίθεται για τη χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π και για αυτό το λόγο τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν ότι οι επιχορηγήσεις διανέμονται σωστά. Για αυτό το λόγο οι

κυβερνήσεις καλούνται να εφαρμόσουν μία ολοκληρωμένη διαχείριση και σύστημα ελέγχου για τη διασφάλιση σωστού τρόπου επιχορηγήσεων και την αποφυγή λαθών. Επίσης με αυτόν τον τρόπο βοηθήθηκαν οι αγρότες να κάνουν σωστές δηλώσεις.

Είναι ένα σύστημα ελέγχου των επιχορηγήσεων. Παρέχει μία κοινή βάση για ελέγχους και καλύπτει διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους των αιτήσεων καθώς και το πληροφοριακό σύστημα που βοηθά την εθνική διοίκηση. Το σύστημα καλύπτει μία κυκλική πορεία κάθε χρόνο που ξεκινά από την αίτηση επιδότησης. Ο αγρότης πρέπει να επιβεβαιώσει, συμπληρώσει ή διορθώσει πληροφορίες που του ζητούνται, ακολουθούν επιτόπιοι έλεγχοι ότι πληρούνται οι συνθήκες επιδότησης, έπειτα γίνεται η χρηματοδότηση και τέλος η ενημέρωση της διοίκησης όπου κρίνεται απαραίτητο για τυχόν αλλαγές στην αίτηση.

Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις και σε συγκεκριμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που βασίζονται στη χρηματοδότηση βάσει κατοχής έκτασης του εκάστοτε αγρότη. Αποτελείται από ηλεκτρονικά συνδεδεμένες βάσεις δεδομένων: ταυτοποίησης αγροτικών τεμαχίων, σύστημα αναγνώρισης των αγροτών, ηλεκτρονική βάση δεδομένων των ζώων, σύστημα τίτλων επιδοτήσεων βάσει Βασικού Προγράμματος, σύστημα πληροφοριών για ομαλή έκβαση μεταξύ αίτησης και επιδότησης.

2.13 Μέτρα Στήριξης της Αγοράς

Η Κοινή Οργάνωση της Αγοράς είναι μία σειρά κανόνων που ρυθμίζουν την αγροτική αγορά. Μέσω αυτής μπορεί να θέτει παρεμβάσεις στο γεωργικό τομέα και να προσφέρει υποστήριξη. Επίσης καλύπτει θέματα για διεθνές εμπόριο και ανταγωνισμό.

Η Κοινή Οργάνωση θεσπίζει κανόνες σχετικά με τη δημόσια παρέμβαση μέσω της οποίας οι κυβερνήσεις μπορούν να αγοράζουν

προϊόντα και να τα έχουν ως αποθέματα μέχρι να τα διαθέσουν και να χορηγήσουν ενίσχυση για αποθεματοποίηση προϊόντων από ιδιώτες. Σε περιπτώσεις σημαντικών αυξομειώσεων των τιμών, σε προβλήματα λόγω μέτρων για αποφυγή εξάπλωσης ασθενειών ζώων ή διατάραξης της αγοράς, η Επιτροπή μπορεί να λάβει έκτακτα μέτρα.

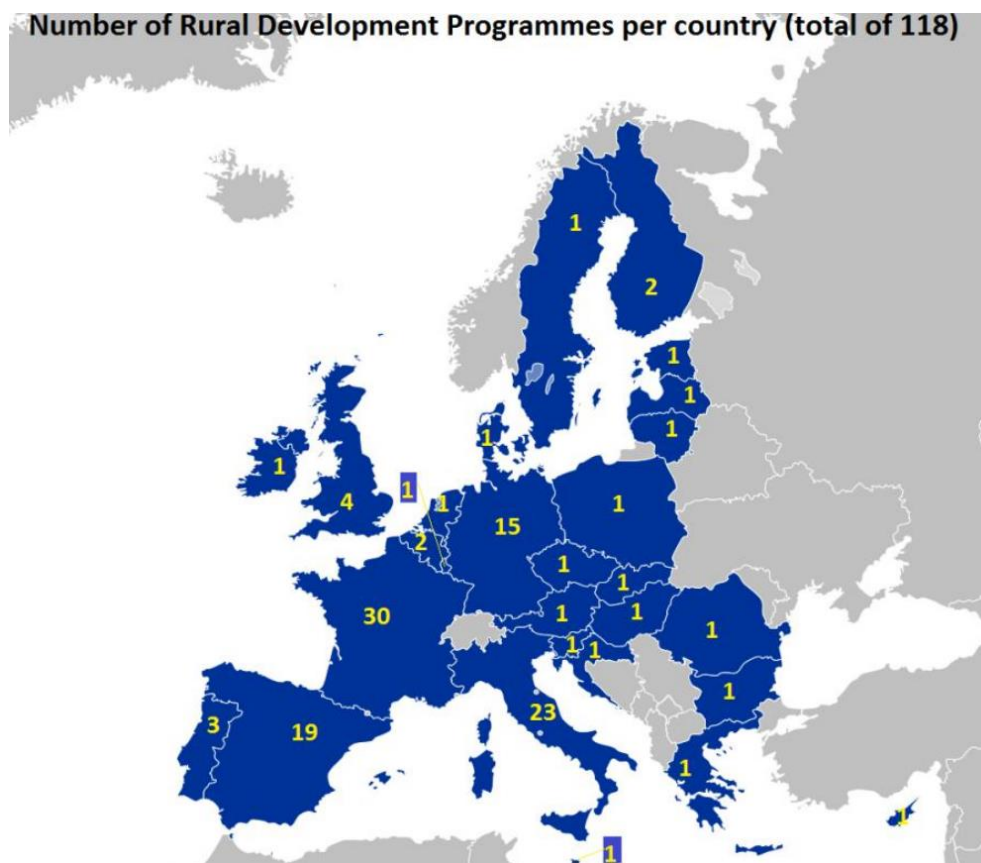
Τα μέτρα για τη μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π έχουν κανονισμούς και για τη χρηματοδότηση, διαχείριση, παρακολούθηση της Κ.Γ.Π, άμεσες ενισχύσεις των αγροτών, υποστήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και καθορισμό μέτρων για ορισμένες ενισχύσεις και επιστροφές που έχουν σχέση με την κοινή οργάνωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων.

3. Αγροτική Ανάπτυξη

3.1 Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

Γνωστή ως δεύτερος πυλώνας της Κ.Γ.Π συμπληρώνει τον πρώτο πυλώνα που αποτελείται από σύστημα άμεσων ενισχύσεων καθώς και τα μέτρα στήριξης της αγοράς. Η χρηματοδότηση του προέρχεται από το Ε.Γ.Τ.Α.Α και έχει υπολογιστεί θα διανεμηθούν 100 δις € για την περίοδο 2014-2020. Τα 28 κράτη μέλη υλοποιούν 118 διαφορετικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

Εφαρμογή προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης ανά κράτος μέλος

EuropeanCommission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/rural-development-2014-2020/country-files/common/number-of-rdp-per-country_en.pdf

Όπως φαίνεται από το χάρτη οι χώρες με τα περισσότερα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης είναι Γαλλία (30), Ιταλία (23), Ισπανία (19) και Γερμανία (15). Ακολουθούν Ην. Βασίλειο, Πορτογαλία (3), Φιλανδία(2) και Βέλγιο(2) ενώ όλα τα υπόλοιπα κράτη εφαρμόζουν από 1.

Η εφαρμογή των προγραμμάτων γίνεται βάσει των αναγκών του κάθε κράτους και πρέπει να ακολουθούν 4 από τις 6 προτεραιότητες τις Ε.Ε:

α) προώθηση γνώσεων και καινοτομιών στη γεωργία, δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές

β) βελτίωση της βιωσιμότητας, ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας, προώθηση καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και βιώσιμη διαχείριση των δασικών περιοχών

γ) προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, καλή μεταχείριση των ζώων και διαχείριση των κινδύνων στον αγροτικό τομέα

δ) αποκατάσταση , διατήρηση, ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με γεωργία και δασοκομία

ε) αύξηση της αποδοτικότητας των φυσικών πόρων και χαμηλές εκπομπές του άνθρακα

στ) προώθηση της κοινωνικής ένταξης, μείωση της φτώχειας και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές.

Οι προτεραιότητες της αγροτικής ανάπτυξης εστιάζουν σε τομείς για τους οποίους τα κράτη μέλη θέτουν ποσοτικούς στόχους. Θέτουν μέτρα για την επίτευξη τους και το ύψος χρηματοδότησης για τα μέτρα που θα λάβουν. Τουλάχιστον το 30% της χρηματοδότησης κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να προορίζεται για μέτρα σχετικά με το περιβάλλον.

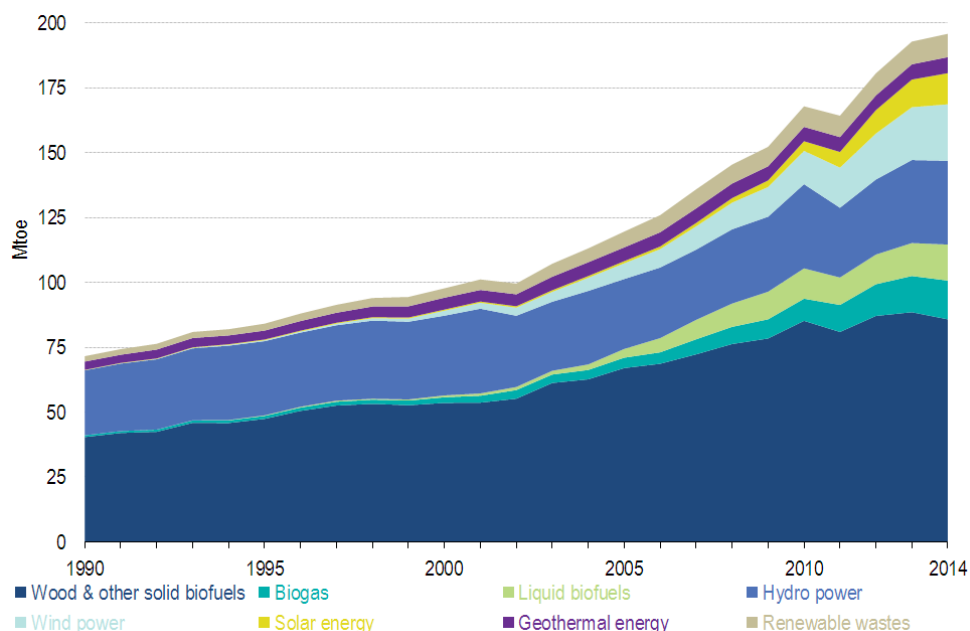
3.2 Γεωργία – Περιβάλλον

Η γεωργία αποτελεί σημαντικό κομμάτι για το περιβάλλον της Ε.Ε με αλληλεπίδραση μεταξύ γεωργίας και φύσης. Η γεωργία έχει βοηθήσει στη διατήρηση της υπαίθρου και η οικολογική ευαισθητοποίηση κάνουν τις αγροτικές περιοχές ελκυστικές για δημιουργία επιχειρήσεων. Η Κ.Γ.Π έχει θέσει προτεραιότητες για την προστασία των αγροτικών περιοχών. Η βιοποικιλότητα, η προστασία και ανάπτυξη των γεωργικών περιοχών, η διαχείριση του νερού και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελούν βασικά στοιχεία της. Η Κ.Γ.Π διασφαλίζει ότι οι κανόνες της είναι συμβατοί με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και τα μέτρα της στοχεύουν στη διασφάλιση του περιβάλλοντος. Οι αγρότες ενθαρρύνονται να παίζουν ρόλο στη διατήρηση της αγροτικής περιφέρειας και του περιβάλλοντος, μέσω μέτρων για πρακτικές βιωσιμότητας και υπακοής των περιβαλλοντικών νόμων.

3.3 Βιοενέργεια

Η οδηγία για ανανεώσιμη ενέργεια ορίζει στόχους που οφείλουν να υλοποιήσουν τα κράτη μέλη ως το 2020. Στόχος είναι η Ε.Ε να φτάσει το 20% ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η κατανάλωση στα 28 κράτη μέλη έχει αυξηθεί από 8,3% σε 15% την περίοδο 2004-2013. Η βιοενέργεια αντιπροσωπεύει τα 2/3 της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής παράγεται από αγροτικά προϊόντα.

Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Eurostat(2015). <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:RENEWABLES-EU28-GROSS-INLAND-CONSUMPTION-2014.png>

Στο διάγραμμα παρουσιάζονται η ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Όπως φαίνεται το μεγαλύτερο ποσοστό καλύπτει η παραγωγή από ξύλο και άλλα βιοκαύσιμα, επίσης μεγάλο μερίδιο έχει και η παραγωγή από νερό και ακολουθούν ενέργεια από υγρά βιοκαύσιμα, αιολική και βιοαερίου.

Η παραγωγική χρήση ανανεώσιμων πηγών προωθείται μέσω της πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης, με την οποία τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν μέτρα για την υποστήριξη των ανανεώσιμων πηγών. Οι επενδύσεις σε ανάπτυξη γεωργικών μονάδων και επιχειρήσεων εμπεριέχουν μέτρα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών.

3.4 Αλλαγή κλίματος και Γεωργία

Η γεωργία εξαρτάται κατά πολύ από την αλλαγή κλίματος αφού οι αγροτικές δραστηριότητες επηρεάζονται από τις κλιματικές αλλαγές καθώς επηρεάζει και η ίδια το περιβάλλον με την εκπομπή ρύπων και μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην μείωση των κλιματικών αλλαγών μέσω της μείωσης των εκπομπών του θερμοκηπίου. Από την καταγραφή εκπομπών του θερμοκηπίου μεταξύ των κρατών μελών παρατηρήθηκε ότι οι εκπομπές από τον τομέα της γεωργίας έφτασαν το 10,3% του συνόλου το 2012.

Η αλλαγή κλίματος μπορεί να επηρεάσει δραστικά τη γεωργία μέσω έντονων βροχοπτώσεων, αύξηση της θερμοκρασίας, αλλαγής των εποχών και με ακραία καιρικά φαινόμενα όπως καύσωνες, πλημμύρες κλπ. Μέσω της Κ.Γ.Π και των εργαλείων που αυτή προσφέρει γίνεται μία προσπάθεια για την αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων. Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και η κλιματική πρακτική αντιπροσωπεύουν ένα από τους τρεις κύριους σκοπούς της Κ.Γ.Π. Η επίτευξη της βιωσιμότητας επιχειρείται μέσω μηχανισμού πολλαπλής συμμόρφωσης, μέσω των πράσινων άμεσων ενισχύσεων και της αγροτικής ανάπτυξης.

3.5 Βιολογική καλλιέργεια

Η βιολογική καλλιέργεια αφορά την παραγωγή τροφών που σέβεται το φυσικό κύκλο ζωής με την μικρότερη επιρροή στο περιβάλλον και επιτυγχάνεται μέσω των πλέον φυσικών πόρων. Τα βιολογικά προϊόντα οφείλουν να φέρουν ειδικό λογότυπο και να αναγράφουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία παραγωγής βάσει των κανονισμών της Ε.Ε.

Η Κ.Γ.Π αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο της βιολογικής καλλιέργειας προέβλεψε ούτως ώστε μέσω του πρώτου πυλώνα, οι βιολογικές καλλιέργειες να επωφελούνται από την πράσινη ενίσχυση χωρίς να χρειάζονται περαιτέρω δεσμεύσεις αφού αναγνωρίζεται η σημαντική συνεισφορά αυτών στους περιβαλλοντικούς σκοπούς.

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης είναι ένα εργαλείο για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των γεωργικών περιοχών και της γεωργίας που περιλαμβάνει και τη βιολογική καλλιέργεια. Η υποστήριξη της βιολογικής καλλιέργειας μπορεί να ωφελήσει τους σκοπούς της πολιτικής της αγροτικής ανάπτυξης ως μέτρο ποιότητας και ως αγροτικό σύστημα διαχείρισης.

3.6 Πολιτική Ποιότητας

Η Κ.Γ.Π μέσω της πολιτικής ποιότητας παρέχει εργαλεία για να βοηθήσει την παράδοση και ποιότητα εγγεγραμμένων προϊόντων και για τη διασφάλιση των καταναλωτών ότι είναι αυθεντικά προϊόντα. Ως εκ τούτου αυτή η πολιτική βοηθά τους παραγωγούς για τη διασφάλιση μέσω νομικού πλαισίου των προϊόντων τους για κακή χρήση ονόματος ενός προϊόντος. Ένα όνομα προϊόντος που χαρακτηρίζεται με γεωγραφική ένδειξη σχετίζεται με τη παραγωγή προϊόντος σε συγκεκριμένη περιοχή. Αφορά την προστατευμένη ονομασία προέλευσης και την προστασία γεωγραφικής προέλευσης.

Η προστατευμένη ονομασία προέλευσης υποδεικνύει ότι τα προϊόντα σε όλη τη διάρκεια παραγωγής παρασκευάζονται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή μέσω αναγνωρισμένης διαδικασίας και προϊόντων της περιοχής. Όσον αφορά τη προστασία γεωγραφικής προέλευσης, αναγνωρίζει προϊόντα που σχετίζονται με συγκεκριμένη περιοχή και όλη διαδικασία παραγωγής γίνεται σε αυτή, χωρίς όμως απαραίτητα όλα τα συστατικά να προέρχονται από αυτήν. Υπάρχει επίσης η παραγωγή παραδοσιακού προϊόντος που χαρακτηρίζει προϊόντα παραδοσιακού χαρακτήρα είτε λόγω σύστασης είτε λόγω τρόπου παραγωγής χωρίς απαραίτητη σύνδεση με γεωγραφική περιοχή.

Τα λογότυπα που υποδεικνύουν σε ποια κατηγορία ανήκει το εκάστοτε προϊόν είναι τα κάτωθι:

Τα λογότυπα ειδικής σήμανσης ποιότητας

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/quality_en

3.7 Βιοτεχνολογία : γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί

Για τη διασφάλιση ότι η ανάπτυξη της βιοτεχνολογίας και των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών γίνεται με ασφαλή τρόπο, η Ε.Ε έχει δημιουργήσει ένα νομικό πλαίσιο που καλύπτει διάφορες πτυχές όπως η εισαγωγή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον για πειραματικούς σκοπούς, η μεταφορά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών μεταξύ κρατών μελών ή σε τρίτες χώρες με απαιτήσεις λογότυπου και ιχνηλασιμότητας.

3.8 Μέτρα προώθησης

Την περίοδο 4/2015-3/2016 οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της Ε.Ε έφτασαν τα 129 δις € με αύξηση 2,8%. Καμπάνιες προώθησης για τα αγροτικά προϊόντα της Ε.Ε γίνονται από οργανισμούς Ε.Ε ή οργανισμούς συγχρηματοδότησης και από την Ε.Ε για να αναδειχθούν νέες ευκαιρίες αγοράς για τους αγρότες και τα προϊόντα τους. Βάσει του Κανονισμού 1144/2014 η πολιτική προώθησης προσφέρει βοήθεια σε πληροφορίες και πρωτοβουλίες προώθησης στην Ε.Ε και σε τρίτες χώρες φτάνοντας τα 200 εκατ. € το 2019.

3.9 Δασικοί πόροι

Τα δάση και οι δασώδης περιοχές καλύπτουν άνω του 42% της γης της Ε.Ε. Τα δάση αποτελούν από τις πιο σημαντικές ανανεώσιμες πηγές και είναι από τις κύριες πηγές βιοποικιλότητας. Η νέα δασική στρατηγική προσδιορίζει τις βασικές αρχές για τη βιώσιμη δασική διαχείριση και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας καθώς και δημιουργία θέσεων εργασίας κυρίως σε αγροτικές περιοχές με ταυτόχρονη προστασία των δασών. Κεφάλαια από την αγροτική ανάπτυξη διατίθενται για τη βιωσιμότητα της διαχείρισης των δασών.

3.10 Κρατικές Ενισχύσεις

Η πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις επιδιώκει τη διασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού, την αποτελεσματική διανομή των πόρων και τη σωστή οργάνωση της εσωτερικής αγοράς. Οι κρατικές ενισχύσεις του αγροτικού τομέα βασίζονται στις εξής αρχές: ακολουθούν τους γενικούς κανόνες της πολιτικής του ανταγωνισμού, πρέπει να είναι συμβατές με τις πολιτικές της Ε.Ε για τη γεωργία και για την αγροτική ανάπτυξη και να λαμβάνουν υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ε.Ε.

3.11 Έρευνα και Καινοτομία

Για την επίτευξη των στόχων της Κ.Γ.Π χρειάζεται δημιουργία νέων τεχνολογιών, νέων προϊόντων και νέων τρόπων οργάνωσης και συνεργασίας. Έτσι μέσω του Horizon 2020, που αποτελεί ένα πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας, διάφορα σχέδια σκοπεύουν να βοηθήσουν για τη βελτίωση της αποδοτικότητας της παραγωγής με σεβασμό στο περιβάλλον, να προωθήσουν υπηρεσίες για το οικοσύστημα και τα δημόσια αγαθά, να ενδυναμώσουν αγροτικές περιοχές και να στηρίξουν αγροτικές πολιτικές και την αγροτική καινοτομία. Επίσης, σκοπός είναι η προώθηση της βιωσιμότητας των δασών, η ανάπτυξη βιώσιμου και αγροτικού τομέα, η υποστήριξη της ανάπτυξης της αγοράς για προϊόντα βασισμένα στη βιολογική καλλιέργεια και στις διαδικασίες της.

Η Ευρωπαϊκή Συνεργασία Καινοτομίας για Αγροτική Παραγωγικότητα και Βιωσιμότητα δημιουργήθηκε για μία πιο απαιτητική πολιτική έρευνας και μία αγροτική πολιτική πιο βασισμένη σε δεδομένα. Η επιχορήγηση προέρχεται από το Horizon 2020 και την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης.

3.12 Ασφάλεια Τροφίμων και Ζωοτροφών, Υγεία κ Καλή Μεταχείριση ζώων και Υγεία φυτών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει τη διασφάλιση μεγάλου ποσοστού ασφάλειας των τροφίμων, η υγεία ζώων και φυτών μέσω μέτρων και συνεχούς ελέγχου. Η εφαρμογή γίνεται μέσω διαφόρων δράσεων όπως τη διασφάλιση συστημάτων ελέγχου και να αξιολογούν τη συμμόρφωση με τα πρότυπα της Ε.Ε για την ασφάλεια τροφίμων και την ποιότητα, την υγεία των ζώων, την καλή μεταχείριση των ζώων, τη διατροφή των ζώων και την υγεία των φυτών, τόσο μέσα στην Ε.Ε και τόσο σε σχέση με εξαγωγές τρίτων χωρών στην Ε.Ε. Στη διαχείριση διεθνών σχέσεων με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων κλπ.

3.13 Σχολικά Μέτρα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν το 2016 ένα νέο σχέδιο να εφαρμοστεί για τα σχολεία από τη 1^η Αυγούστου 2017, που αφορά γάλα, φρούτα και λαχανικά. Κύριος σκοπός είναι η αύξηση της ποσότητας αυτών των προϊόντων στη διατροφή των παιδιών. Συνεισφέρει στους στόχους της Κ.Γ.Π για σταθεροποίηση των αγορών, τη διασφάλιση των υπαρχουσών και μελλοντικών προμηθειών και στους στόχους για τη δημόσια υγεία διαμορφώνοντας τις διατροφικές συνήθειες.

Προτεραιότητα δίνεται στη διανομή φρέσκων λαχανικών και φρούτων καθώς και γάλακτος. Επίσης τα κράτη μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν άλλα γεωργικά προϊόντα όπως ελιές, ελαιόλαδο και μέλι. Για σκοπούς

υγιεινής διατροφής τα προϊόντα δεν πρέπει να περιέχουν γλυκαντικά και τεχνικά συστατικά γεύσης καθώς και πρόσθετα ζάχαρης, αλατιού και λίπος.

Για την εφαρμογή των μέτρων θεσπίστηκε ένα κοινό νομικό πλαίσιο για την μείωση διοικητικών και οργανωτικών εμποδίων. Επίσης τα κράτη μέλη μαζί με τη διανομή των προϊόντων θα προωθήσουν εκπαιδευτικά μέτρα με σκοπό την επανένωση των παιδιών με τη γεωργία. Το σύνολο των κεφαλαίων της Ε.Ε για αυτά τα μέτρα είναι 250 εκατ. € ανά σχολική χρονιά, εκ των οποίων 150 εκατ. € θα διατεθούν για φρούτα και λαχανικά και 100 εκατ. € για γάλα.

4.ΤΟΜΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣ

4.1 Σιτηρά

Η ευρωπαϊκή πολιτική σχετικά με τα σιτηρά περιορίζεται σε δύο κύριες περιοχές, την επέμβαση και μέτρα εμπορίας. Το μέτρο της επέμβασης που εφαρμόζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις για την ασφάλεια των αγροτών από χαμηλές τιμές της αγοράς μέσω αγοράς δημητριακών και ρυζιού για αποθήκευση σε δημόσιες αποθήκες.

Σχετικά με το εμπόριο, περίπου το 20% των ευρωπαϊκών σιτηρών εξάγονται κάθε χρόνο ενώ εισάγονται μεγάλες ποσότητες ζωοτροφών, ρυζιού και ελαιούχων σπόρων. Στο ρύζι υπάρχουν συγκεκριμένοι δασμοί, ενώ στα δημητριακά κυμαίνονται σε διάφορα επίπεδα. Βάσει του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου υπάρχουν σταθεροί δασμοί σε εισαγωγές που είναι είτε πολύ χαμηλοί είτε μηδενικοί.

Το σιτάρι είναι το πιο ευρέως διαδεδομένο σε καλλιέργεια καταλαμβάνοντας το 50% της παραγωγής ενώ το υπόλοιπο ποσοστό καλύπτεται από αραβόσιτο και κριθάρι. Σχεδόν τα 2/3 των σιτηρών χρησιμοποιούνται για τροφή ζώων ενώ το υπόλοιπο 1/3 για ανθρώπινη κατανάλωση.

Όσον αφορά τους ελαιούχους σπόρους δεν υπάρχει πλέον δέσμη μέτρων στήριξης. Περίπου τα 2/3 ελαιούχων σπόρων παράγονται στην Ε.Ε που αφορούν την κατανάλωση όμως που αφορά ζωοτροφές, περίπου οι μισοί σπόροι εισάγονται. Στη παραγωγή ρυζιού τα 2/3 της κατανάλωσης παράγονται στην Ε.Ε.

4.2 Οπωροκηπευτικά

Η υποστήριξη του τομέα φρούτων και λαχανικών γίνεται μέσω του σχεδίου διαχείρισης της αγοράς που έχει τους εξής στόχους: ένα πιο ανταγωνιστικό και προσανατολισμένο στην αγορά τομέα, λιγότερες

επιρροές στο εισόδημα των αγροτών λόγω κρίσεων, μεγαλύτερη κατανάλωση φρούτων κι λαχανικών και υιοθέτηση οικολογικών πρακτικών παραγωγής.

Οι παραγωγοί ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε συνεταιρισμούς που υποστηρίζονται για εφαρμογή διαφόρων προγραμμάτων καθώς και ομάδες παραγωγών δέχονται οικονομική βοήθεια για τη δημιουργία συνεταιρισμών. Η υποστήριξη στους αγρότες σε περιπτώσεις κρίσεις γίνεται μέσω προγραμμάτων όπως απόσυρση προϊόντων , εργαλεία προώθησης, εκπαίδευση, βοήθεια για διασφάλιση δανείων και κάλυψη διοικητικού κόστους. Η δημιουργία σχολικού προγράμματος έχει ως στόχο την προώθηση της κατανάλωσης οπωροκηπευτικών από τα παιδιά και επίσης προωθείται η ελεύθερη διανομή αυτών σε σχολεία, νοσοκομεία και φιλανθρωπίες.

4.3 Οίνος

Η Ε.Ε είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός κρασιού, καλύπτει το 65% παραγωγής παγκοσμίως, 57% της κατανάλωσης και 70% σε εξαγωγές. Η Κ.Γ.Π ανανέωσε τα μέτρα που λήφθηκαν το 2008 για την αγορά κρασιού με σκοπό την κάλυψη της ζήτησης και να γίνει πιο ανταγωνιστικός ο κλάδος.

Μέσω της μεταρρύθμισης του 2008 είχαν παρθεί τα εξής μέτρα: προώθηση σε τρίτες χώρες, αναδιαμόρφωση των αμπελώνων, πράσινη συγκομιδή, κοινά κεφάλαια, ασφάλεια συγκομιδής, επενδύσεις. Το 2013 με την Κ.Γ.Π εισάγεται η καινοτομία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών και τεχνολογιών. Επίσης προωθεί μέτρα προώθησης στα κράτη μέλη, μέσω ενημέρωσης των καταναλωτών για υπεύθυνη κατανάλωση και για το σύστημα της Ε.Ε για την ονομασία προέλευσης και γεωγραφικής προέλευσης. Επίσης προωθεί την ανανέωση των αμπελώνων.

4.4 Ζάχαρη

Η Ε.Ε είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός ζαχαρότευτλου και μεγαλύτερος εισαγωγέας ακατέργαστης ζάχαρης. Η αγορά ζάχαρης διακατέχεται από ποσοτώσεις παραγωγής που έληξαν στις 30/9/2017, ελάχιστη τιμή και μηχανισμούς εμπορίου.

Η ενίσχυση εισοδήματος για αγρότες που καλλιεργούν ζαχαρότευτλο εντάσσεται στο σύστημα άμεσων ενισχύσεων. Η συνολική παραγωγή της Ε.Ε είναι 13,5 εκατ. τόνοι μεταξύ 19 κρατών μελών. Η παραγωγή εκτός ποσοτώσεων συνοδεύεται με αυστηρούς κανονισμούς. Μπορεί μόνο μέχρι 1,374 τόνους να πουληθεί για βιοκαύσιμα ή άλλες βιομηχανικές εφαρμογές. Οι βιομηχανίες ζάχαρης οφείλουν να πληρώνουν στους αγρότες τουλάχιστον 26,29 € ανά τόνο ζαχαρότευτλου για παραγωγή ζάχαρης εντός ποσοτώσεων. Η παραγωγή εκτός ποσοτώσεων δεν επωφελείται από αυτή την τιμή.

4.5 Ελαιόλαδο

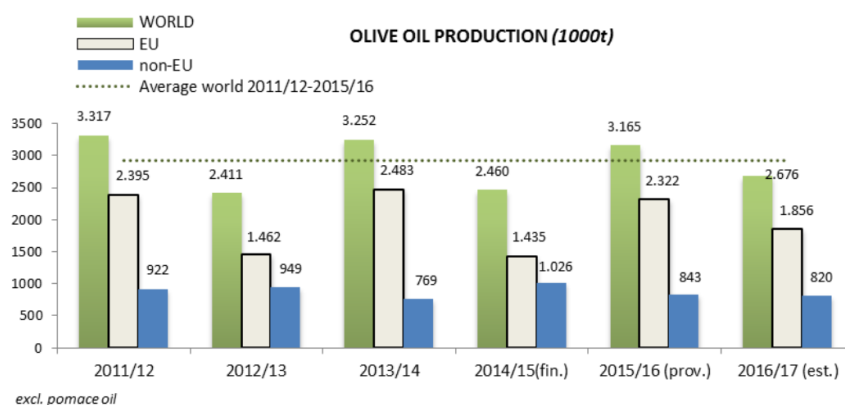
Η Ε.Ε είναι κυρίαρχη στην παραγωγή, κατανάλωση και εξαγωγή ελαιολάδου με τα στατιστικά στοιχεία να αποδεικνύουν ότι μεταξύ 2010-2015 παρήγαγε το 69%, κατανάλωσε το 57% και εξήγαγε το 65% σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2012 δημιουργήθηκε ένα σχέδιο δράσης για τον τομέα του ελαιόλαδου το οποίο επικεντρώνεται στην ποιότητα και στον έλεγχο, στην αναδιαμόρφωση του τομέα και τη δημιουργία αλυσίδας, την προώθηση και τον ανταγωνισμό με τρίτες χώρες. Η ποιότητα και η θετική εικόνα είναι αυτά που ξεχωρίζουν το ευρωπαϊκό ελαιόλαδο. Οι δράσεις στοχεύουν στην ποιότητα και στον έλεγχο καθώς και στην προώθηση του προϊόντος για να προστατεύονται τόσο οι καταναλωτές όσο και να ενημερώνονται. Επίσης βασική δράση θεωρείται η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα

μέσω δυνατοτήτων που προσφέρει η Κ.Γ.Π και κινητοποίηση όλων των τομέων.

Λόγω της ευεργετικής δράσης του σε υγεία και διατροφή, η ζήτησή του όλο και αυξάνεται τόσο στην Ε.Ε όσο και σε τρίτες χώρες. Κύριος σκοπός της πολιτικής της Ε.Ε για το ελαιόλαδο είναι να διατηρήσει αλλά και να ενδυναμώσει τη θέση του στις παγκόσμιες αγορές μέσω ενθάρρυνσης για παραγωγή ενός προϊόντος ποιοτικά υψηλού επιπέδου που θα επιφέρει οφέλη τόσο σε παραγωγούς όσο και σε επεξεργαστές, εμπόρους και καταναλωτές.

Παραγωγή ελαιολάδου σε παγκόσμια κλίμακα

2016/17 vs 2015/16

- **WORLD** -15%
- **EU** -20%
- **non-EU** -3%

Πηγή: European Commission(2017).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/dashboards/olive-oil-dashboard_en.pdf

Η παραγωγή ελαιολάδου παγκοσμίως έχει μειωθεί από το 2011 ως το 2016. Υπήρξε μία αύξηση για τη περίοδο 2015/2016 αλλά μειώθηκε την επόμενη χρονιά παραγωγής. Στην Ε.Ε υπάρχουν αυξομειώσεις. Παρατηρήθηκε μείωση για τη χρονική περίοδο 2012/2013, έπειτα αύξηση,

πάλι μείωση για 2014/2015. Την επόμενη χρονιά παρατηρήθηκε αύξηση της παραγωγής αλλά την τρέχουσα υπήρξε πάλι μείωση.

4.6 Λυκίσκος

Η παραγωγή λυκίσκου χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες: καρποί λυκίσκων φρέσκοι ή ξεροί, λυκίσκοι σε μορφή σκόνης ή πέλετ και παράγωγα λυκίσκου. Η παραγωγή του στην Ε.Ε γίνεται σε περίπου 2600 φάρμες καλύπτοντας το 60% των περιοχών παγκοσμίως για την παραγωγή του. Η μεγαλύτερη παραγωγή γίνεται στη Γερμανία και ακολουθούν Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Από το λυκίσκο γίνεται παραγωγή οξέως άλφα που χρησιμοποιείται στην μύρα. Η Ε.Ε παράγει 50.000 τόνους ετησίως και 5.000 τόνους άλφα οξέως. Ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο η παραγωγή αντίστοιχα κυμαίνεται μεταξύ 80.000-100.000 τόνων και άλφα οξέως μεταξύ 8.000-10.000. λόγω της πικρής του γεύσης που δίνει στην μύρα και την τεχνολογική πρόοδο, η ζήτηση πέφτει τα τελευταία χρόνια παρά την αύξηση ζήτησης της μύρας. Η Ε.Ε και κυρίως η Γερμανία αποτελούν πρωτοπόρους στην εξαγωγή παγκοσμίως με κύριους αγοραστές Ρωσία, Η.Π.Α και Ιαπωνία.

4.7 Πατάτες

Ο τομέας αυτός αποτελεί από τα πιο ανταγωνιστικά τμήματα της γεωργίας της Ε.Ε. το 2007, η Ε.Ε ήταν δεύτερη μετά την Κίνα σε παραγωγή παγκοσμίως. Η παραγωγή έχει πέσει τα τελευταία χρόνια λόγω αλλαγών στον τομέα στα νέα κράτη μέλη. Η οργάνωση της ενιαίας αγοράς καλύπτει μόνο βασικούς κανόνες για κρατική βοήθεια. Από το 2008 η παραγωγή πατάτας μπορεί να λάβει άμεση ενίσχυση και οι πατατοπαραγωγοί μπορούν να ωφεληθούν από την προώθηση της Κ.Γ.Π κι τα σχέδια ποιότητας.

4.8 Βαμβάκι

Το βαμβάκι καλλιεργείται κυρίως για ίνες αλλά ο καρπός του μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για παραγωγή λαδιού. Το βαμβάκι παράγεται σε 3 κράτη μέλη σε έκταση 300.000 εκταρίων. Η Ελλάδα αποτελεί τον κύριο παραγωγό βαμβακιού με 80% της ευρωπαϊκής παραγωγής, με την Ισπανία να ακολουθεί με περίπου 20% και τη Βουλγαρία με ελάχιστο ποσοστό. Σε Ιταλία και Πορτογαλία η παραγωγή βαμβακιού σταμάτησε το 1996. Η παραγωγή του καλύπτει το 0,2% της αγροτικής παραγωγής της Ε.Ε. Αποτελεί ζωτικής σημασίας αγροτικό τομέα για τις χώρες που παράγεται.

Στην Ε.Ε η παραγωγή βαμβακιού υπολογίζεται σε λιγότερο από 300.000 τόνους που αντιπροσωπεύει το 1% της παγκόσμιας παραγωγής. Η εισαγωγή έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, ενώ οι εξαγωγές έχουν παραμείνει σταθερές. Η ευρωπαϊκή αγορά δεν έχει περιορισμούς για τις εισαγωγές και εξαγωγές βαμβακιού.

Με την εισαγωγή της Ελλάδας στην Ε.Ε το 1981, εισήχθη και η ενίσχυση βαμβακιού η οποία έχει διαμορφωθεί αρκετές φορές με τελευταία το 2006. Την περίοδο 2004-2006 αποσυνδέθηκε η λήψη ενίσχυσης από την παραγωγή και εντάχθηκε στο Απλό Πρόγραμμα Ενισχύσεων. Το υπάρχον καθεστώς υποστηρίζει τον ανταγωνισμό και τη βιωσιμότητα του τομέα και ταυτόχρονα διασφαλίζει τις νομικές δεσμεύσεις για υποστήριξη στην

παραγωγή βαμβακιού όπου αυτή είναι σημαντική για την αγροτική οικονομία.

Όπως οι υπόλοιποι αγρότες, οι παραγωγοί βαμβακιού δικαιούνται να λαμβάνουν άμεση ενίσχυση εφόσον σέβονται τα δεδομένα για την προστασία του περιβάλλοντος, την καλή μεταχείριση των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων. Το σύστημα άμεσων ενισχύσεων επιτρέπει στους παραγωγούς βαμβακιού να αλλάξουν την παραγωγή σε άλλους καρπούς ή τύπους παραγωγής βάσει ανάπτυξης της αγοράς.

Επίσης η Ε.Ε δίνει επιχορήγηση για το βαμβάκι για ορισμένες περιοχές. Για τη λήψη ενίσχυσης πρέπει η καλλιέργεια βαμβακιού να γίνεται σε περιοχές εγκεκριμένες από τα κράτη μέλη με εγκεκριμένες ποικιλίες και υπόκεινται τουλάχιστον στα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας. Σκοπός της ενίσχυσης για το βαμβάκι είναι η προσπάθεια αποφυγής εγκατάλειψης της παραγωγής του.

4.9 Μπανάνες

Το 2009 συμφωνήθηκε να μειωθούν οι δασμοί στην εισαγωγή της μέχρι το αργότερο το 2019. Από το 2006, μία μεταρρύθμιση υπήρξε στο σχέδιο ενίσχυσης για τους παραγωγούς μπανάνας στην Ε.Ε. Στόχος ήταν η μεταρρύθμιση του κλάδου βάσει των υπόλοιπων αγροτικών κλάδων, διασφαλίζοντας μία βάση ως προς το ζην για τους παραγωγούς μπανάνας, βάσει των ιδιαιτεροτήτων των περιοχών παραγωγής και με σεβασμό στις διεθνείς υποχρεώσεις της Ε.Ε, δημιουργώντας ένα σύστημα δίκαιο τόσο για τους ευρωπαίους παραγωγούς όσο και για τους παραγωγούς τρίτων χωρών σε χώρες εξαγωγής στην Ε.Ε.

4.10 Φυτά και λουλούδια

Η Ε.Ε είναι από τους μεγαλύτερους παραγωγούς παγκοσμίως. Η Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη για τη βελτίωση της ποιότητας, καλύτερη οργάνωση της παραγωγής και προώθησης, εγκαθίδρυση βραχυπρόθεσμων

και μακροπρόθεσμων προβλέψεων βάσει παραγωγής. Ζητά άδεια για συγκεκριμένα εισαγόμενα προϊόντα και ρυθμίζει τις ελάχιστες τιμές στις εξαγωγές σε τρίτες χώρες για συγκεκριμένα προϊόντα. Επίσης έχει μειώσει τα βασικά πρότυπα με σκοπό να ωθήσει το εμπόριο.

4.11 Καπνός

Η καλλιέργεια καπνού πραγματοποιείται σε 12 χώρες. Κύριοι παραγωγοί είναι Ιταλία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισπανία και Πολωνία που καλύπτουν το 85% των περιοχών παραγωγής. Οι ευρωπαίοι παραγωγοί, παράγουν 200.000 τόνους φύλλων καπνού το χρόνο. Το ποσοστό παγκοσμίως ανέρχεται σε 3% και η Ε.Ε εισάγει περίπου 400.000 τόνους ετησίως κυρίως από Αφρική, Αμερική και εξάγει 100.000 τόνους.

Από το 2010 η Ε.Ε δεν επιχορηγεί συγκεκριμένες ποικιλίες καπνού. Οι επιχορηγήσεις υπόκεινται στις άμεσες ενισχύσεις και στην ενίσχυση αγροτικής ανάπτυξης. Το 2004 το Συμβούλιο της Ε.Ε αποφάσισε να μεταρρυθμίσει τον τομέα βάσει των αρχών της Κ.Γ.Π. Η επιχορήγηση αποσυνδέθηκε από την παραγωγή και καταργήθηκαν οι ποσοστώσεις και για αυτό το λόγο δόθηκε μία περίοδος αναπροσαρμογής μεταξύ 2006-2008. Από το 2010 έχει αποσυνδεθεί πλήρως η ενίσχυση από την παραγωγή και το 50% της προηγούμενης ενίσχυσης έχει προστεθεί στις άμεσες ενισχύσεις ενώ το υπόλοιπο 50% στο πρόγραμμα περιοχών καπνού υπό την αιγίδα της αγροτικής ανάπτυξης.

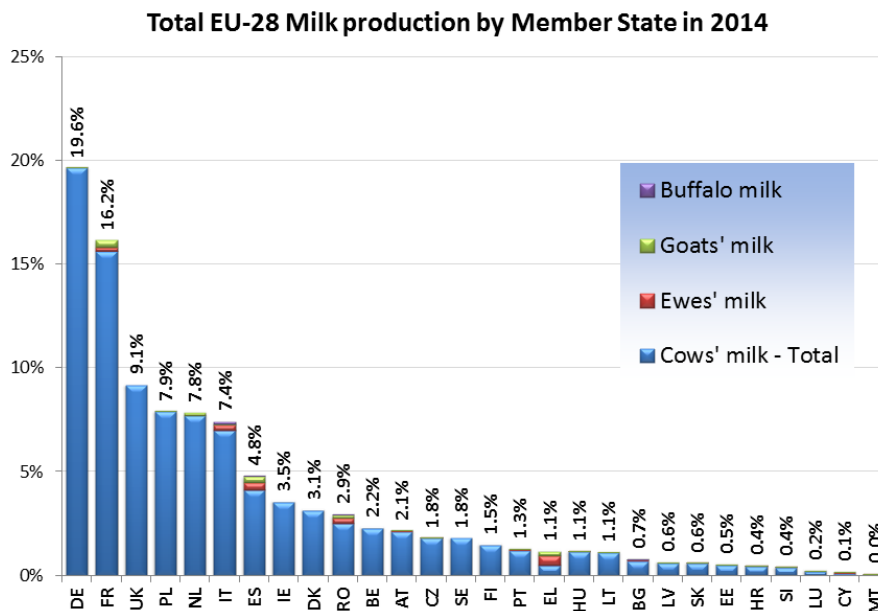
4.12 Γάλα – γαλακτοκομικά προϊόντα

Είναι τομέας μείζονος σημασίας για την Ε.Ε. Όλα τα κράτη μέλη παράγουν γάλα και αποτελεί πολύ σημαντικό ποσοστό στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων καθώς και σε πολλά κράτη αποτελεί πολύ σημαντικό μέρος της αγροτικής οικονομίας. Βάσει στοιχείων του 2014 η παραγωγή γάλακτος ήταν 165 εκατ. τόνοι. Οι χώρες που καλύπτουν το 70% της

ευρωπαϊκής παραγωγής είναι Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο , Πολωνία, Ολλανδία και Ιταλία.

Η παραγωγή διαφέρει από χώρα σε χώρα. Τα κοπάδια παραγωγής γάλακτος έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια λόγω βελτίωσης της παραγωγής ανά αγελάδα ενώ εφαρμόζονται διάφορα συστήματα προώθησης γάλακτος που παράγεται σε φάρμες. Οι περισσότερες το πουλάνε σε επεξεργαστές και έπειτα καταλήγουν στη διατροφική αλυσίδα ενώ άλλοι άμεσα στους καταναλωτές.

Παραγωγή γάλακτος στην Ε.Ε

Source: EUROSTAT (Economic accounts for agriculture)

Πηγή: European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/milk_en

Μεγαλύτερος παραγωγός γάλακτος είναι η Γερμανία με αποκλειστική παραγωγή αγελαδινού και ακολουθεί η Γαλλία με συντριπτική παραγωγή αγελαδινού και ελάχιστη πρόβειου και κατσικίσιου. Τρίτη μεγάλη διαφορά είναι το Ην. Βασίλειο και ακολουθούν Πολωνία με παραγωγή αγελαδινού, Ολλανδία επίσης με αγελαδινό και Ιταλία με κυρίως αγελαδινό και μικρό

ποσοστό πρόβειο και βουβαλίσιο. Η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις με την παραγωγή της να μοιράζεται σε αγελαδινό, κατσικίσιο και πρόβειο.

4.13 Βόειο κρέας

Η παραγωγή βοδινού κρέατος στη Ε.Ε είναι περίπου 87 εκατ. και μοσχαρίσιου 7,5 εκατ. τόνων καλύπτοντας το 100% της ζήτησης. Οι κύριες χώρες παραγωγής είναι Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο, αντιπροσωπεύουν το 58% της συνολικής παραγωγής.

4.14 Πρόβειο- κατσικίσιο κρέας

Το 2013 ο αριθμός τους ήταν 98 εκατ. και η ετήσια παραγωγή 925.000 τόνοι κρέατος. Οι κύριοι παραγωγοί είναι Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ελλάδα, Γαλλία και αντιπροσωπεύουν το 68% της συνολικής παραγωγής ενώ το υπόλοιπο 22% αποτελούν Ρουμανία, Ιρλανδία, Γερμανία, Ιταλία. Με 88% κάλυψη των αναγκών γίνεται μία εξαγωγή 8% ενώ η εισαγωγή αφορά 212.000 τόνους κυρίως από Νέα Ζηλανδία και Αυστραλία.

4.15 Χοιρινό

Η Ε.Ε είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός μετά την Κίνα με 150 εκατ. χοίρους και 22 εκατ. κρέατος και ο μεγαλύτερος εξαγωγέας χοιρινού κρέατος και προϊόντων του. Η Ε.Ε έχει αυτάρκεια 111% και εξάγει 13% της συνολικής της παραγωγής κυρίως στην Κίνα.

4.16 Πουλερικά - Αυγά

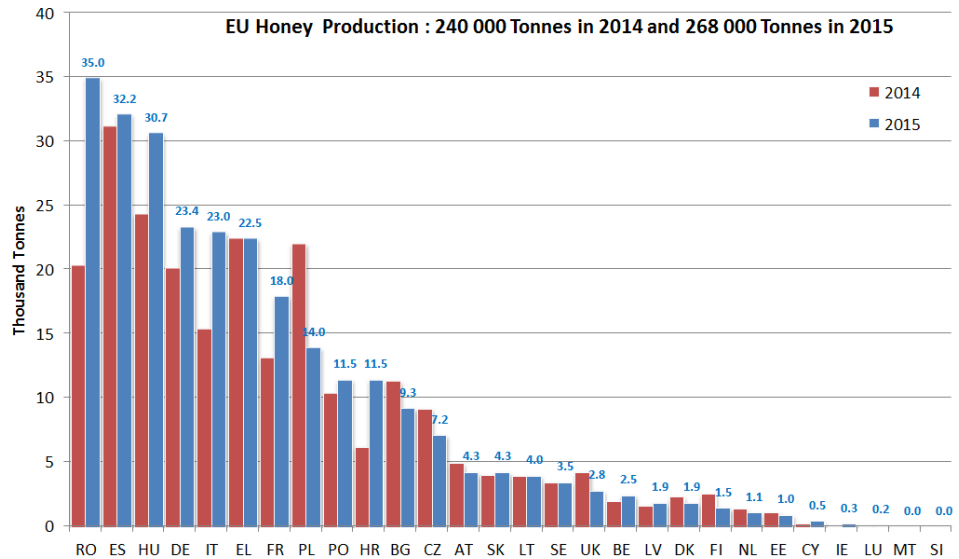
Κυρίαρχες χώρες στην παραγωγή πουλερικών είναι Πολωνία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία και Ισπανία καλύπτοντας το 61,3% της παραγωγής της Ε.Ε. Μεγάλη εισαγωγή πουλερικών γίνεται από τη Βραζιλία και Ταϊλάνδη. Οι εξαγωγές είναι χαμηλότερες αλλά το εύρος των προϊόντων καθώς και οι προορισμοί είναι πολλοί.

Με την εισαγωγή της Κ.Γ.Π έγιναν προσπάθειες για την οργάνωση της αγοράς των αυγών, για τη διασφάλιση της ανάπτυξης του τομέα πάρθηκαν μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, της προστασίας των καταναλωτών και εναρμόνιση της αγοράς.

4.17 Μέλι – Μελισσοκομία

Η μελισσοκομία εξασκείται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε και υπάρχει διαφορετικότητα στην παραγωγή, στις εκτάσεις και στις πρακτικές. Οι χώρες με μεγαλύτερη παραγωγή είναι η Ρουμανία, Ουγγαρία, Γερμανία, Ιταλία, Ελλάδα, Γαλλία και Πολωνία. Ενώ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός παγκοσμίως, η Ε.Ε εισάγει αφού μόνο το 60% της παραγωγής της καλύπτει τις ανάγκες της ζήτησης. Κύρια χώρα εισαγωγής είναι η Κίνα και ακολουθούν Ουκρανία και χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Παραγωγή μελιού στην Ε.Ε

Πηγή: European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/honey_en

Μεγαλύτερη παραγωγός για το 2015, με πολύ μεγάλη αύξηση παραγωγής από την προηγούμενη χρονιά, είναι η Ρουμανία και ακολουθούν Εσθονία, Ουγγαρία, Γερμανία, Ιταλία και Ελλάδα. Όλες οι χώρες αυτές έχουν αύξηση παραγωγής από το 2014, ενώ η Ελλάδα είχε ακριβώς την ίδια.

Αγροτική παραγωγή στην Ε.Ε ανά τομέα αγοράς

Agricultural output

Output components	2013	2014	2015	
	Million EUR	Million EUR	Million EUR	% of total
Cereals	48 979	52 136	50 101	25.0%
<i>Wheat and spelt</i>	22 693	23 876	24 722	12.3%
<i>Rye and meslin</i>	1 781	2 055	1 947	1.0%
<i>Barley</i>	9 182	9 533	9 658	4.8%
<i>Oats and summer cereal mixtures</i>	1 342	1 302	1 230	0.6%
<i>Grain maize</i>	11 621	13 417	10 066	5.0%
<i>Rice</i>	693	677	691	0.3%
<i>Other cereals</i>	1 821	1 964	1 919	1.0%
Industrial crops	16 872	18 321	16 594	8.3%
<i>Oil seeds and oleaginous fruits</i>	11 209	12 405	11 041	5.5%
<i>Protein crops</i>	738	817	1 118	0.6%
<i>Raw tobacco</i>	489	480	412	0.2%
<i>Sugar beet</i>	2 954	3 214	2 545	1.3%
<i>Other industrial crops</i>	1 622	1 684	1 657	0.8%
Forage plants	27 977	28 932	27 119	13.5%
Vegetables and horticultural products	50 072	51 247	50 401	25.2%
Potatoes	9 786	10 699	9 345	4.7%
Fruits	22 551	22 858	23 247	11.6%
Wine	16 979	16 720	17 383	8.7%
Olive oil	2 650	3 709	2 986	1.5%
Other crop products	2 402	2 513	2 421	1.2%
Crop output	198 786	208 093	200 293	58%
Animals	82 020	81 603	83 542	57.6%
<i>Cattle</i>	26 047	25 397	26 090	18.0%
<i>Pigs</i>	30 730	30 354	31 226	21.5%
<i>Equines</i>	783	792	819	0.6%
<i>Sheep and goats</i>	5 307	5 493	5 521	3.8%
<i>Poultry</i>	17 302	18 150	18 528	12.8%
<i>Other animals</i>	2 257	2 266	2 255	1.6%
Animal products	59 022	60 154	61 657	42.5%
<i>Milk</i>	49 461	49 814	50 974	35.1%
<i>Eggs</i>	7 409	7 405	7 628	5.3%
<i>Other animal products</i>	2 216	2 815	2 891	2.0%
Animal output	140 931	141 683	145 118	42%
Agricultural goods output	339 799	349 604	346 208	
Gross value added at basic prices	153 988	162 667	160 247	

Πηγή : European Commission (2016). Statistical Factsheet. European Union.

Μεταξύ 2013-2015, η καλύτερη χρονιά για την παραγωγή διάφορων καλλιεργειών ήταν το 2014. Όσον αφορά τα ζώα, το 2015 παρατηρήθηκε η μεγαλύτερη παραγωγή.

5. Η περίπτωση Ελλάδας, Ιταλίας, Ισπανίας και Γαλλίας

5.1 Ελλάδα

Η Κ.Γ.Π έχει ως στόχο τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιώσιμου επιπέδου για τους 22 εκατ. αγρότες καθώς και τη διασφάλιση της ποιότητας της διατροφικής αλυσίδας των καταναλωτών. Μέσω του πρώτου πυλώνα των άμεσων ενισχύσεων για την περίοδο 2014-2020 θα διοχετευθούν 308,73 δις € από τα κονδύλια της Ε.Ε και 99,58 δις € για το δεύτερο πυλώνα της αγροτικής ανάπτυξης.

Η Ελλάδα είναι μία χώρα 131.621 τετραγωνικών χιλιομέτρων εκ των οποίων το 50% είναι δάση με συνολικό πληθυσμό 11 εκατ. που ο μισός ζει σε αγροτικές περιοχές. Η γεωργία της χώρας χαρακτηρίζεται από μικρής κλίμακας δομές και το 78% των περιοχών αντιμετωπίζουν φυσικά εμπόδια. Το 86% του νερού καταναλώνεται στη γεωργία. Στο 3,8% των αγροτικών περιοχών καλλιεργούνται οργανικά προϊόντα.

Μέχρι το 2020 η μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π προβλέπει επενδύσεις άνω των 19,6 δις € στη γεωργία της Ελλάδας και στις αγροτικές περιοχές. Προτεραιότητες αποτελούν δημιουργία θέσεων εργασίας και ανάπτυξη, βιωσιμότητα, εκσυγχρονισμός, καινοτομία και ποιότητα. Επίσης η Ελλάδα μπόρεσε να υιοθετήσει τόσο το πρόγραμμα άμεσων ενισχύσεων όσο και το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

Το νέο πρόγραμμα άμεσων ενισχύσεων έχει ως στόχο τη πιο δίκαιη κατανομή μεταξύ των αγροτών των κρατών μελών. Τα κεφάλαια για τους έλληνες αγρότες που θα διατεθούν μέσω των άμεσων ενισχύσεων είναι 14,9 δις ευρώ. Από το 2015 εφαρμόζεται το Βασικό Πρόγραμμα Πληρωμών. Οι γεωργοί με μικρές γεωργικές μονάδες επωφελούνται από το Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών από το οποίο λαμβάνουν 1250 € οικονομική βοήθεια ανά αγρότη, μειώνοντας τα διοικητικά βάρη, με λιγότερους ελέγχους πολλαπλής

συμμόρφωσης και με εξαίρεση από πράσινους κανόνες. Ένα ποσοστό της τάξεως του 7,42-8% από το 2015 ως το 2019 θα προοριστεί από τις άμεσες ενισχύσεις για εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη κυρίως για βοοειδή , αιγοπρόβατα και φρούτα – λαχανικά. Για πιο δίκαιη κατανομή των επιχορηγήσεων το μέγιστο ποσό τέθηκε στις 150.000€. Με τη νέα Κ.Γ.Π εισήχθησαν αυστηρότεροι κανόνες σχετικά με τη διαδικασία επιχορήγησης καθώς και εισήχθηκε ένα 25% βοήθειας σε νέους αγρότες για τα 5 πρώτα χρόνια της ενασχόλησης τους.

Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ελλάδα

CAP expenditure

Measures	2014	Total 2008-2013	
	1 000 EUR	%	
Decoupled direct aids	1 990 309	66.2%	85.2%
Other direct aids	256 109	10.7%	13.7%
Additional amounts of aid	-5	0.8%	1.0%
Direct payments	2 246 414	77.7%	100.0%
Cereals	0	-0.1%	-2.4%
Rice	0	0.0%	0.0%
Refunds on non-Annex I products	0	0.0%	0.1%
Food programmes	0	0.6%	16.0%
Sugar	0	0.0%	0.1%
Olive oil	8 946	0.3%	9.1%
Textile plants	0	0.1%	2.4%
Fruit and vegetables	11 976	1.1%	30.5%
Wine sector	6 958	0.4%	10.9%
Promotion	8 932	0.2%	4.6%
Other plant products/measures	5 668	0.2%	5.4%
Milk and milk products	0	0.0%	-0.5%
Beef and veal	0	0.0%	0.0%
Sheepmeat and goatmeat	0	0.0%	0.0%
Pigmeat, eggs, poultry and other	2 752	0.1%	100.0%
Market measures	45 232	3.6%	100.0%
Rural development *	-	18.7%	
TOTAL	2 291 646	100.0%	

Πηγή :European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/el_en.pdf

Όπως φαίνεται από τον πίνακα για το 2014 τα κεφάλαια διατέθηκαν σε άμεσες ενισχύσεις. Οι τομείς που δόθηκε ενίσχυση είναι του ελαιολάδου,

φρούτων κ λαχανικών, οινοποιίας, προώθησης, πουλερικών, αυγών και χοίρων.

Όσον αφορά τη διατροφική αλυσίδα, μέσω εργαλείων και μέτρων υπάρχει οργάνωση των αγροτών καθώς και καλύτερη προώθηση των προϊόντων τους. Με το λογότυπο των οργανικών προϊόντων της Ε.Ε οι καταναλωτές μπορούν να ξεχωρίσουν τα βιολογικά προϊόντα.

Τα μέτρα στήριξης για τις γεωργικές περιοχές θα χρηματοδοτηθούν με 4,7 δις και το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για την Ελλάδα περιλαμβάνει:

α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα μέσω στήριξης των νέων αγροτών, αναδόμηση και εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση της αλυσίδας προμηθευτών, επενδύσεις και προώθηση.

β) διατήρηση και προστασία του οικοσυστήματος, 10,3% των ελληνικών αγροτεμαχίων να διατηρήσουν τη βιοποικιλότητα, βελτίωση της διαχείρισης του νερού και βελτίωση της εδαφικής διαχείρισης

γ) προώθηση καινοτομίας και μεταφορά γνώσης για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, καινοτόμες τεχνολογίες και έρευνα για όλες τις δραστηριότητες για το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

δ) ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, περίπου 51.000 εκτάρια θα αλλάξουν το σύστημα άρδευσης σε αποτελεσματικότερο σύστημα

ε) κοινωνική συνοχή και τοπική ανάπτυξη μέσω δημιουργίας θέσεων εργασίας μέσω προγράμματος LEADER.

Μεταξύ 2007-2013 η Κ.Γ.Π επένδυσε 21,5 δις στον αγροτικό τομέα της Ελλάδος και στις αγροτικές περιοχές με σκοπό τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των αγροτών, εκσυγχρονίζοντας και αυξάνοντας τη βιωσιμότητα των ελληνικών αγροτικών μονάδων. Το 2014, οι έλληνες

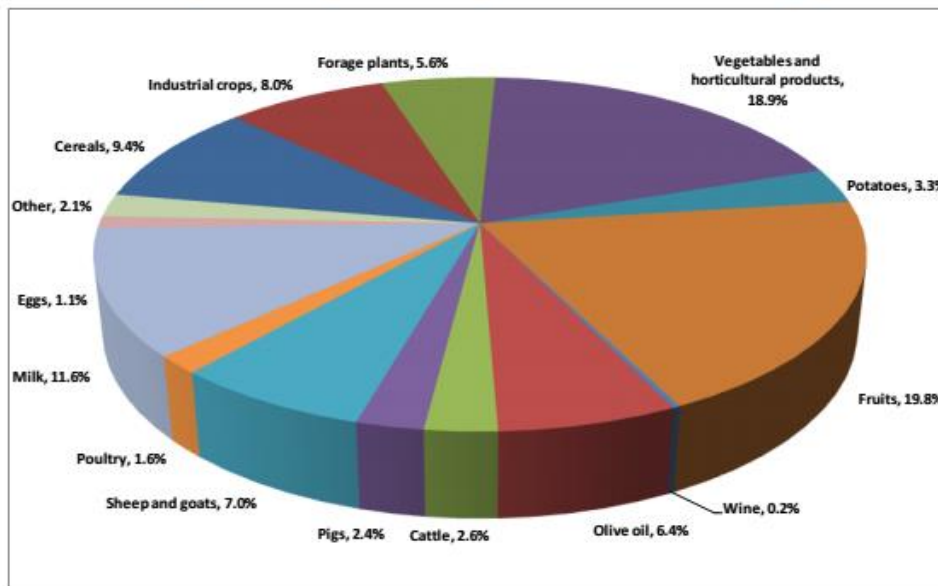
αγρότες έλαβαν περισσότερα από 2,2 δις από άμεσες ενισχύσεις βοηθώντας περισσότερους από 709.270 αγρότες και αγροτικές επιχειρήσεις, 81% από τις οποίες έλαβαν ενίσχυση κάτω από 5.000€. Το 2014 η Ε.Ε έδωσε 45,2 εκατ. ευρώ για μέτρα αγοράς στην Ελλάδα κυρίως σε φρούτα και λαχανικά, κρασί και στον τομέα ελαιολάδου.

Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013 επένδυσε 3,9 δις στη γεωργία της Ελλάδας και στις αγροτικές περιοχές. Με τα μέτρα που πάρθηκαν βοήθησαν να ξεκινήσουν την αγροτική δραστηριότητα περισσότεροι από 19.000 νέοι αγρότες μέσω 330εκατ € ενισχύσεων, υποστηρίχθηκαν 80.000 ιδιοκτησίες σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές, ενίσχυση του περιβάλλοντος και της περιφέρειας με αγρο-περιβαλλοντικά μέτρα και δράσεις για προστασία της γης, των δασών, της καλής μεταχείρισης των ζώων. Επίσης προωθήθηκε η ανταγωνιστικότητα των γεωργικών περιοχών με εκσυγχρονισμό των ελληνικών αγροτικών ιδιοκτησιών με ενισχύσεις 250 εκατ., έγιναν επενδύσεις στην αγροτική υποδομή.

Μέσω της πολιτικής ποιότητας της Κ.Γ.Π παρέχονται μέτρα για τη δημιουργία υψηλών προδιαγραφών προϊόντων της Ε.Ε. Ένα εργαλείο είναι η εγγραφή περισσότερων από 1300 προστατευμένα ονόματα προϊόντων. Η Ελλάδα έχει 75 καταχωρημένα προϊόντα με Γεωγραφική Ένδειξη και 28 προϊόντα Προστατευμένης Προέλευσης.

Ο αγροτικός τομέας της Ελλάδας χαρακτηρίζεται από μικρές μονάδες οι οποίες είναι 76,7% του συνόλου που καλύπτουν λιγότερα από 5 εκτάρια, με μέσο όρο 6,8% ενώ ο μέσος όρος της Ε.Ε είναι 16,1 εκτάρια. Επίσης μόνο το 5,2% των ελλήνων αγροτών είναι κάτω από 35 ετών. Ο αγροτικός τομέας απασχολεί το 13,6 του εργατικού δυναμικού ενώ στην Ε.Ε το ποσοστό είναι 4,7%.

Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ελλάδα
Output components (2013-2015 average)

Πηγή : European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/el_en.pdf

Η μεγαλύτερη παραγωγή είναι αυτή φρούτων και λαχανικών για την περίοδο 2013-2015, με ποσοστό 19,8%. Λαχανικά και οπωροκηπευτικά ακολουθούν με 18,9%. Η παραγωγή γάλακτος αγγίζει το 11,6%, τα αιγοπρόβατα 7% και το ελαιόλαδο 6,4%.

5.2 Ιταλία

Η Ιταλία έχει έκταση 302.069 τετραγωνικά χιλιόμετρα με εκμεταλλεύσιμη αγροτική έκταση 13 εκατ. εκτάρια και με συνολικό πληθυσμό 62 εκατ. κατοίκους. Ο αγροτικός τομέας της χαρακτηρίζεται από διαφορετικούς τομείς, με διαφορετικές δομές και παραγωγή από περιοχή σε περιοχή κάτι που υποδεικνύεται από τα εγγεγραμμένα προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη, που είναι περισσότερα από κάθε άλλο κράτος. Επίσης αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω περιορισμών φυσικών πόρων όπως π.χ λειψυδρία και επιπτώσεις κλιματικών αλλαγών μέχρι το 2020 θα διατεθούν

37,5 δις ευρώ στον αγροτικό τομέα και σε περιοχές της Ιταλίας. Υπό το σύστημα εφαρμογής των πράσινων κανόνων το 30% των άμεσων ενισχύσεων που συνδέονται θα διοχετευθούν σε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον όπως διαφοροποίηση των καλλιεργειών, διατήρηση των βοσκότοπων, διατήρηση περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος. Εισήχθηκε το Πρόγραμμα Βασικών Πληρωμών με βαθμιαία σύγκλιση του επιπέδου πληρωμών ανά εκτάριο μέχρι το 2019. Το 11% των άμεσων ενισχύσεων θα διατεθεί για εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη. Η Ιταλία εφαρμόζει το Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών. Με στόχο πιο δίκαιη διανομή της βοήθειας, η Ιταλία μείωσε τα ποσά για τους μεγαλύτερους δικαιούχους εφαρμόζοντας 50% μείωση για επιχορηγήσεις από 150.000 – 500.000€. Με την μεταρρύθμιση της Κ.Γ.Π εισήχθησαν πιο αυστηροί κανόνες για τις άμεσες ενισχύσεις και μία νέα ενίσχυση 25% για νέους αγρότες για τα 5 πρώτα χρόνια επιπρόσθετη μαζί με τις υπόλοιπες επιχορηγήσεις.

Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ιταλία

CAP expenditure

Measures	2014	Total 2008-2013	
	1 000 EUR	%	
Decoupled direct aids	3 779 563	57.3%	88.9%
Other direct aids	122 678	6.7%	10.4%
Additional amounts of aid	1	0.5%	0.8%
Direct payments	3 902 241	64.4%	100.0%
Cereals	2 458	-0.2%	-1.4%
Rice	6	0.0%	0.0%
Refunds on non-Annex I products	16	0.1%	0.6%
Food programmes	-7 135	1.7%	11.9%
Sugar	193	0.0%	-0.1%
Olive oil	33 582	0.6%	3.9%
Textile plants	0	0.0%	0.0%
Fruit and vegetables	235 428	3.9%	26.4%
Wine sector	326 457	5.6%	38.2%
Promotion	6 867	0.1%	1.0%
Other plant products/measures	0	0.4%	2.6%
Milk and milk products	2 895	-0.2%	-1.1%
Beef and veal	-5	0.0%	0.2%
Sheepmeat and goatmeat	0	0.0%	0.0%
Pigmeat, eggs, poultry and other	2 833	0.2%	100.0%
Market measures	603 595	14.6%	100.0%
Rural development *	-	20.9%	
TOTAL	4 505 837	100.0%	

Πηγή :European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/it_en.pdf
https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/it_en.pdf

Η Ιταλία έχει διανέμει σε αρκετούς τομείς της αγοράς κεφάλαια. Οι πιο σημαντικοί είναι φρούτα και λαχανικά, οινοποιία, ελαιόλαδο. Μεγαλύτερη βάση έχει δώσει στις άμεσες ενισχύσεις.

Η Ιταλία αποφάσισε να διανείμει τα κεφάλαια σε 21 τοπικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης διατηρώντας 2 εθνικού επιπέδου. Τα περισσότερα παρά τις διαφορές μεταξύ των περιοχών, στοχεύουν στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και των συστημάτων αγροτικής παραγωγής, στη βοήθεια σε επιχειρήσεις αγροτικών προϊόντων, σε

επενδύσεις στη βιώσιμη ενέργεια, στη προώθηση της κλιματικής αλλαγής και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Μεταξύ 2007-2013 η Κ.Γ.Π επένδυσε 43,6 δις ευρώ στον αγροτικό τομέα της Ιταλίας με στόχο τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των αγροτών, τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών μονάδων και τη βιωσιμότητά τους, και τη διασφάλιση των προϊόντων για τους καταναλωτές. Το 2014 οι ιταλοί αγρότες έλαβαν πάνω από 3,9 δις σε άμεσες ενισχύσεις και επωφελήθηκαν 1,16 αγροτικές επιχειρήσεις από τις οποίες εκ των οποίων έλαβαν ενίσχυση κάτω των 2000€. Το 2014 η Ε.Ε έδωσε πάνω από 614 εκατ. € για μέτρα αγοράς κυρίως για τομέα κρασιού, φρούτων και λαχανικών.

Την περίοδο 2007-2013 η Κ.Γ.Π επένδυσε κοντά 9 δις για διάφορες δραστηριότητες ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής και ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής και ωφελεί τις γεωργικές περιοχές της Ιταλίας. Από το 2007 η αγροτική ανάπτυξη μέσω των κεφαλαίων της στήριξε τη γεωργία της Ιταλίας βοηθώντας νέους αγρότες με 800 εκατ. ευρώ μέσω εκπαιδεύσεων με περίπου 100.000 συμμετέχοντες, με εκσυγχρονισμό των μονάδων με κεφάλαια που άγγιξαν τα 7 δις, με υποστήριξη των γεωργικών μονάδων με αγρο- περιβαλλοντικές ενισχύσεις και ενισχύσεις αγροτών σε ορεινές περιοχές, ανάπτυξη αγροτικών περιοχών μέσω αναδιαμόρφωσης και τουριστικής ανάπτυξης όπως ο αγροτουρισμός με συνολικές επενδύσεις τόσο δημόσιες όσο και ιδιωτικές άνω του 1 δις.

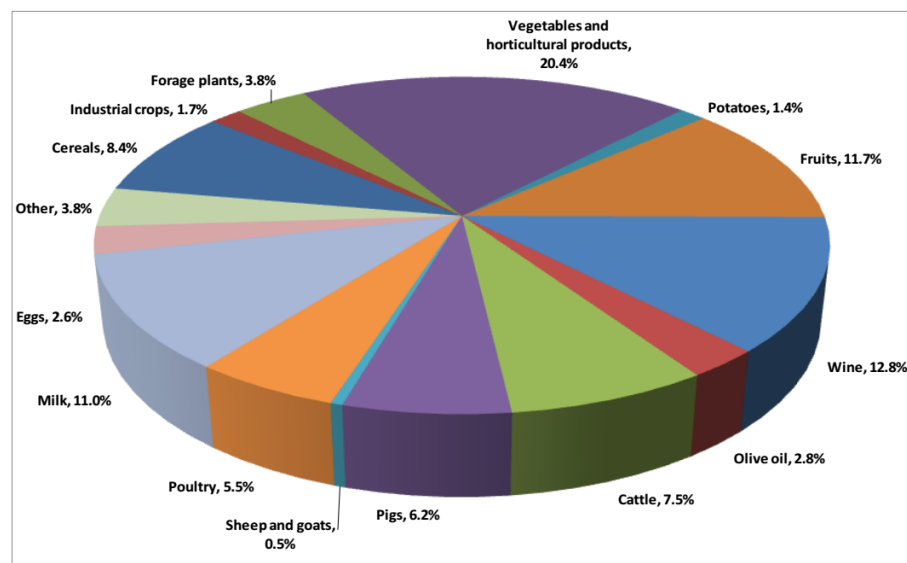
Λόγω του εμπάργκο στη Ρωσία, η έκτακτη βοήθεια που έλαβε το 2015 από την Ε.Ε της τάξεως των 25 εκατ. διατέθηκε στον τομέα γαλακτοκομικών προϊόντων. Το 2016 έλαβε επιπλέον 21 εκατ. από την Ε.Ε που πήγαν στον ίδιο τομέα.

Εν γένει η γεωργία της Ιταλίας αποτελείται από μικρές μονάδες καθώς το 58,7% κατέχουν κάτω από 5 εκτάρια ενώ ο μέσος όρος είναι 12 εκτάρια

και είναι μικρότερος από αυτόν της Ε.Ε. Επίσης αποτελείται από μεγαλύτερης ηλικίας αγρότες, καθώς μόνο το 4,5% είναι κάτω των 35 ετών. Τέλος η συνεισφορά του αγροτικού τομέα στην οικονομία της χώρας είναι σημαντική και το σύνολο απασχόλησης εργατικού δυναμικού φτάνει το 3,6%.

Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ιταλία

Output components (2013-2015 average)

Πηγή :European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/it_en.pdf
https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/it_en.pdf

Κύρια παραγωγή αποτελεί ο τομέας οινοποιίας και γάλακτος καθώς και φρούτα και λαχανικά.

5.3 Γαλλία

Η Γαλλία καλύπτει μία περιοχή 632.834 τετραγωνικών χιλιομέτρων και αποτελεί την μεγαλύτερη γεωργική περιοχή της Ε.Ε με 28 εκατ. εκτάρια και 16% του συνόλου των γεωργικών περιοχών που χρησιμοποιούνται στην Ε.Ε. με πληθυσμό 66 εκατομμύρια τα 19,5 εκατ. διαμένουν σε αγροτικές

περιοχές. Ο αγροτικός τομέας της έχει μεγάλη ποικιλία στις δραστηριότητες και χαρακτηρίζεται από μεσαίου μεγέθους οικογενειακές μονάδες 5-100 εκταρίων. Αποτελείται από τις πιο παραγωγικές περιοχές καλλιέργειών και πολλές με περιβαλλοντικούς περιορισμούς.

Μέχρι το 2020, η αναθεωρημένη Κ.Γ.Π θα επενδύσει 63 δις € για τον αγροτικό τομέα και τις αγροτικές περιοχές της Γαλλίας. Οι κύριες προτεραιότητες των ενισχύσεων είναι οι θέσεις εργασίας στον αγροτικό τομέα, η ανάπτυξη, η βιωσιμότητα, ο εκσυγχρονισμός, η καινοτομία και η ποιότητα. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα υιοθέτησης άμεσων ενισχύσεων και προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Για την περίοδο 2013-2019 οι άμεσες ενισχύσεις για τη Γαλλία θα φτάσουν τα 54 δις συμπεριλαμβανομένων 1,5 δις από μεταφορά στην αγροτική ανάπτυξη. Μία σημαντική αλλαγή είναι η εφαρμογή πράσινων κανόνων και το 30% των άμεσων ενισχύσεων συνδέεται με τρεις περιβαλλοντικές πρακτικές για διαφοροποίηση παραγωγής, διατήρηση βοσκότοπων και διατήρηση του 5% περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος ή μέτρα με αντίστοιχο περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στη Γαλλία

CAP expenditure

Measures	2014	Total 2008-2013	
	1 000 EUR	%	
Decoupled direct aids	6 903 167	63.8%	79.5%
Other direct aids	876 512	16.2%	20.2%
Additional amounts of aid	14	0.3%	0.4%
Direct payments	7 779 692	80.2%	100.0%
Cereals	0	0.1%	1.3%
Rice	0	0.0%	0.0%
Refunds on non-Annex I products	25	0.0%	0.5%
Food programmes	-42	0.7%	8.1%
Sugar	0	0.2%	2.8%
Olive oil	552	0.0%	0.1%
Textile plants	0	0.1%	1.4%
Fruit and vegetables	121 184	1.0%	11.3%
Wine sector	280 551	2.7%	31.0%
Promotion	7 525	0.1%	1.1%
Other plant products/measures	126 042	1.4%	15.9%
Milk and milk products	12 316	0.4%	4.5%
Beef and veal	60	0.0%	0.1%
Sheepmeat and goatmeat	0	0.0%	0.0%
Pigmeat, eggs, poultry and other	3 618	0.8%	100.0%
Market measures	551 831	8.7%	100.0%
Rural development *	4 353	11.1%	
TOTAL	8 335 876	100.0%	

Πηγή : European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/fr_en.pdf

Η Γαλλία έδωσε τα περισσότερα κεφάλαια στις άμεσες ενισχύσεις. Οι τομείς αγοράς που έδωσε έμφαση είναι ο τομέας οινοποιίας, φρούτα και λαχανικά, γάλα και γαλακτοκομικά καθώς και προώθηση.

Η Γαλλία αποφάσισε να κάνει χρήση πολλών επιλογών της αναθεωρημένης Κ.Γ.Π. Η εφαρμογή του Βασικού Προγράμματος Ενισχύσεων έγινε με νέο τρόπο στην ενδοχώρα από αυτό εφαρμόστηκε στην Κορσική. Επίσης εφαρμόστηκε μία νέα ενίσχυση για μικρομεσαίες μονάδες για τα πρώτα 52 εκτάρια και υπήρξε εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη σε 11 τομείς, μερικοί εκ των οποίων είναι: βοοειδή, δημητριακά, φρούτα-λαχανικά, γάλα κ γαλακτοκομικά, κρέας αιγοπροβάτων, ρύζι κ.α.

Άλλες αλλαγές μέσω της Κ.Γ.Π έφεραν νέους κανόνες για το δικαίωμα άμεσης ενίσχυσης και για την ενίσχυση για νέους αγρότες με 25% του εθνικού μέσου όρου ανά εκτάριο για τα πρώτα 34 εκτάρια καθώς και η ενίσχυση νέων αγροτών εφόσον καλύπτουν τα απαιτούμενα κριτήρια. Επίσης εισήχθησαν αυστηρότεροι κανόνες για ένταξη στις άμεσες ενισχύσεις.

Με μέτρα περισσότερα από 11,4 δις € που ωφελούν τις αγροτικές περιοχές της και με επιπλέον εθνικά κεφάλαια οι προτεραιότητες του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, την επάρκεια των φυσικών πόρων και την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το Πρόγραμμα χωρίζεται σε 27 τοπικά προγράμματα, ένα πρόγραμμα εθνικής διαχείρισης ρίσκου στη γεωργία και ένα πρόγραμμα εθνικού αγροτικού δικτύου.

Συμπληρωματικά με την Κ.Γ.Π το πρόγραμμα POSEI προσφέρει επιπλέον οικονομική υποστήριξη σε 5 περιοχές της: Γουαδελούπη, Μαρτινίκα, Γαλλική Γουινέα, Ρεϋνιόν, Μαγιότ. Περίπου 278,4 εκατ. διατίθενται για τη στήριξη της γεωργίας εκ των οποίων 26,9 εκατ. για την προμήθεια προϊόντων για ανθρώπινη κατανάλωση, για παραγωγή άλλων προϊόντων κ.α. τα υπόλοιπα επιχορηγούν μέτρα για τη βοήθεια της τοπικής παραγωγής κυρίως ως οικονομική βοήθεια στους αγρότες.

Μεταξύ 2007-2013, έγιναν επενδύσεις 70 εκατ. από την Κ.Γ.Π στον αγροτικό τομέα της Γαλλίας και στις αγροτικές περιοχές της με σκοπό τη σταθεροποίηση του εισοδήματος των αγροτών, τον εκσυγχρονισμό και τη βιωσιμότητα των γαλλικών γεωργικών μονάδων και τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων για τους καταναλωτές.

Το 2014, 360.000 γαλλικές αγροτικές επιχειρήσεις έλαβαν 7,8 δις από άμεσες ενισχύσεις με μόνο το 29,3 % να λαμβάνει κάτω από 5.000 €. Το

2015 για επιχορήγηση των μέτρων στη Γαλλία δόθηκαν πάνω από 525 εκατ. ευρώ για τομείς όπως το κρασί, ελιές, φρούτα, λαχανικά κ.α.

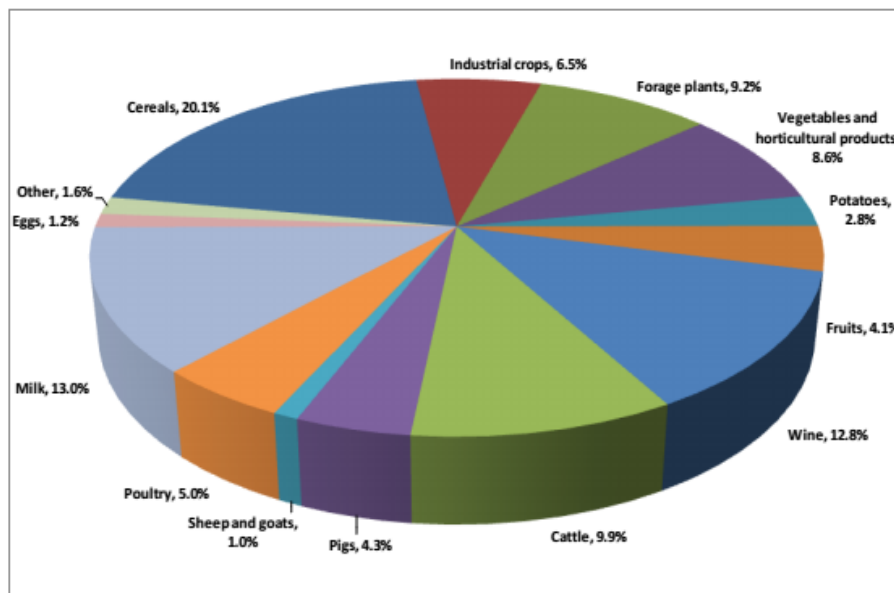
Για την περίοδο 2007-2013 το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης έδωσε πάνω από 7,5 δις σε διάφορες δραστηριότητες. Μερικές από αυτές είναι: νέοι αγρότες, εκσυγχρονισμός αγροτικών μονάδων, υποστήριξη αγροτικών μονάδων σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές, υποστήριξη για περιβαλλοντικά μέτρα. Μέσω της πολιτικής ποιότητας της Κ.Γ.Π , 233 προϊόντα είναι δηλωμένα ως γεωγραφικής ένδειξης και προστατευμένης προέλευσης.

Εξαιτίας της απαγόρευσης εισαγωγής ρωσικών προϊόντων και τις συνθήκες της αγοράς ένα επιπλέον πακέτο 500 εκατ. € δόθηκε για βοήθεια στους αγρότες. Με αυτό το πρόγραμμα η Γαλλία έλαβε 63 εκατ. τα οποία διέθεσε στον τομέα κτηνοτροφίας. Τον Ιούλιο του 2016, δόθηκε επιπλέον βοήθεια και η Γαλλία έλαβε 50 εκατ. €.

Ο αγροτικός τομέας της Γαλλίας χαρακτηρίζεται από μεγάλες γεωργικές μονάδες. Το 18,3% κατέχει περισσότερα από 100 εκτάρια σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε που είναι 2,7%. Το 8,8% είναι νέοι αγρότες, ο μέσος όρος της Ε.Ε είναι 5,9%, ενώ μόνο το 2,4% είναι άνω των 64. Η συμβολή του αγροτικού τομέα στην εθνική οικονομία είναι πολύ σημαντική και απασχολεί 2,8% του εργατικού δυναμικού με μέσο όρο στην Ε.Ε 4,7%.

Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στη Γαλλία

Output components (2013-2015 average)

Πηγή: European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/fr_en.pdf

Η κύρια παραγωγή αφορά δημητριακά με 20,1%, ακολουθούν γάλα με 13% και κρασί με 12,8%. Η μικρότερη παραγωγή είναι αυτή των αιγοπροβάτων με μόλις 1%.

5.4 Ισπανία

Η Ισπανία καλύπτει 505.991 τετραγωνικά χιλιόμετρα με 46 εκατ. κατοίκους εκ των οποίων το 7,3% ζει σε αγροτικές περιοχές. Αποτελείται από δυναμική αγροτική βιομηχανία που αποτελεί από τους πιο σημαντικούς τομείς της οικονομίας της χώρας. Η γεωργία της διαφέρει και συντελείται από τομείς που είναι εκσυγχρονισμένοι και από άλλους με χαμηλή απόδοση λόγω κλιματικών συνθηκών και δομικών προβλημάτων.

Μέχρι το 2020 στη γεωργία της Ισπανίας θα επενδυθούν 45 δις € από την Κ.Γ.Π. Θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, βιωσιμότητα, εκσυγχρονισμός,

καινοτομία και ποιότητα είναι βασικές προτεραιότητες. Για τις άμεσες ενισχύσεις θα δοθούν 34,58 δις και δεν αποφασίσθηκε μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ άμεσων ενισχύσεων και αγροτικής ανάπτυξης.

Βασική αλλαγή αποτελεί πλέον η εφαρμογή νέων πράσινων κανόνων και υπό την αιγίδα αυτού του συστήματος το 30% των άμεσων ενισχύσεων είναι συνδεδεμένο με φιλικές προς το περιβάλλον αγροτικές πρακτικές όπως διαφοροποίηση καλλιεργειών, διατήρηση των βοσκότοπων και διατήρηση του 5% των περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος.

Χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π στην Ισπανία

CAP expenditure

Measures	2014	Total 2008-2013	
	1 000 EUR	%	
Decoupled direct aids	4 449 177	53.5%	75.6%
Other direct aids	657 219	16.9%	23.8%
Additional amounts of aid	1	0.4%	0.6%
Direct payments	5 106 397	70.8%	100.0%
Cereals	0	-0.1%	-1.0%
Rice	0	0.0%	0.0%
Refunds on non-Annex I products	0	0.0%	0.2%
Food programmes	0	1.0%	8.9%
Sugar	0	0.0%	-0.2%
Olive oil	-50	0.1%	0.7%
Textile plants	6 274	0.1%	0.6%
Fruit and vegetables	183 278	2.8%	24.7%
Wine sector	191 672	4.5%	39.7%
Promotion	4 225	0.1%	0.4%
Other plant products/measures	83 221	1.8%	15.3%
Milk and milk products	455	-0.1%	-0.7%
Beef and veal	2	0.0%	0.1%
Sheepmeat and goatmeat	0	0.0%	0.0%
Pigmeat, eggs, poultry and other	5 090	0.2%	100.0%
Market measures	474 169	11.4%	100.0%
Rural development *	-	17.8%	
TOTAL	5 580 566	100.0%	

Πηγή : European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/es_en.pdf

Οι άμεσες ενισχύσεις αποτελούν προτεραιότητα για τη χώρα. Στους τομείς που δίνονται τα περισσότερα κεφάλαια στήριξης είναι : οινοποιία, φρούτα και λαχανικά.

Η Ισπανία εφαρμόζει το Απλό Πρόγραμμα σε τοπικό επίπεδο και διαφέρει ανάλογα τα αγρονομικά και οικονομικά κριτήρια. Επιπλέον οι ισπανικές αρχές θα διαθέσουν το 12,1% των άμεσων ενισχύσεων σε εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη. Επίσης εφαρμόζει το Πρόγραμμα Μικρών Αγροτών. Επίσης μειώθηκαν οι άμεσες ενισχύσεις ανά αγρότη κατά 5% για ποσά 150.000€. Επιπλέον οι νέοι αγρότες θα επωφεληθούν από 25% συμπληρωματική βοήθεια για τα 5 πρώτα χρόνια. Με την πολιτική ποιότητας η Ισπανία έχει καταχωρήσει 193 προϊόντα ως Γεωγραφικής Ένδειξης και Προστατευμένης Προέλευσης.

Η διάθεση για αγροτική ανάπτυξη είναι 8,3 δις €, η οποία θα συγχρηματοδοτηθεί από εθνικά και ιδιωτικά κεφάλαια και θα καλύψει 18 διαφορετικά προγράμματα. Παρά τις τοπικές διαφορές των προγραμμάτων οι κύριες προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη είναι η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας, η διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και των δράσεων για το κλίμα, επίσης η επίτευξη ανάπτυξης στις τοπικές αγροτικές οικονομίες.

Το 2014, 870.000 ισπανικές γεωργικές επιχειρήσεις έλαβαν περισσότερα από 5,1 δις σε άμεσες ενισχύσεις, το 73% έλαβε ενίσχυση κάτω από 5.000 €. Το 2015, η Ε.Ε έδωσε περισσότερα από 531 εκατ. σε μέτρα αγοράς για την Ισπανία κυρίως στους τομείς φρούτων και λαχανικών.

Για την περίοδο 2007-2013 το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης επένδυσε περισσότερα από 13 δις δημόσιων κεφαλαίων. Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης υποστηρίζει κυρίως περίπου 8.000 νέους αγρότες, έχει ως στόχους τον εκσυγχρονισμό περισσότερων από 28.000 ιδιοκτησιών, να μειώσει το κόστος παραγωγής και να εισάγει νέες τεχνολογίες. Επίσης υποστηρίζει περισσότερες από 4.000 επιχειρήσεις αγροτικών προϊόντων για τη βελτίωση της επεξεργασίας και προώθησης και να εισάγει την καινοτομία. Επιπλέον στόχος είναι να δημιουργήσουν περισσότερες από

30.000 νέες θέσεις εργασίας. Μέσω της αγροτικής ανάπτυξης έχουν βοηθηθεί περισσότεροι από 25.000 αγρότες που ασχολούνται με τη βιολογική καλλιέργεια, 90.000 αγρότες βοηθήθηκαν για να πιστοποιήσουν φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους καλλιέργειας.

Η Ισπανία έχει τον μεγαλύτερο αριθμό συνεταιρισμών στην Ε.Ε. Το 2014 καταγράφηκαν 585 με 150.000 παραγωγούς φρούτων – λαχανικών των οποίων η ετήσια παραγωγή ήταν αξίας 6,9 δις €. Από τον Αύγουστο του 2014 λόγω του εμπάργκο της Ρωσίας, ο τομέας των φρούτων και λαχανικών δέχθηκε πλήγμα. Η Επιτροπή έχει λάβει κάποια μέτρα για να μετριάσει τα αποτελέσματα του εμπάργκο. Βάσει μέτρων απόσυρσης 87.000 τόνων ισπανικής παραγωγής αφαιρέθηκαν από την αγορά, συνολικού κόστους 27 εκατ. € και 386.000 τόνοι το 2015 αξίας 88 εκατ.

Το 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα πακέτο υποστήριξης 500 εκατ. για τη βοήθεια των αγροτών εκ των οποίων η Ισπανία έλαβε 25,5 εκατ. και τα διέθεσε στον τομέα γάλακτος. Το 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε ένα επιπλέον πακέτο βοήθειας με 14,6 εκατ. να πηγαίνουν στην Ισπανία.

Η Ισπανία μαζί με την Ιταλία και Γαλλία είναι από τις μεγαλύτερους παραγωγούς κρασιού στην Ε.Ε με 42 € εκατ. τα τελευταία 5 χρόνια. Την περίοδο 2009-2013 η Ισπανία έλαβε 1,5 δις ευρωπαϊκής βοήθειας για τη δημιουργία εθνικού προγράμματος υποστήριξης του τομέα κρασιού. Για την περίοδο 2014-2018 ο τομέας θα λάβει 1 δις. Κύριος στόχος αποτελεί η αναδιαμόρφωση των αμπελιών με βοήθεια 715 εκατ. από 2009-2015, ένα μέτρο που είχε θετικό αντίκτυπο με δομικές αλλαγές και μείωση κόστους παραγωγής και με βελτίωση της ποιότητας.

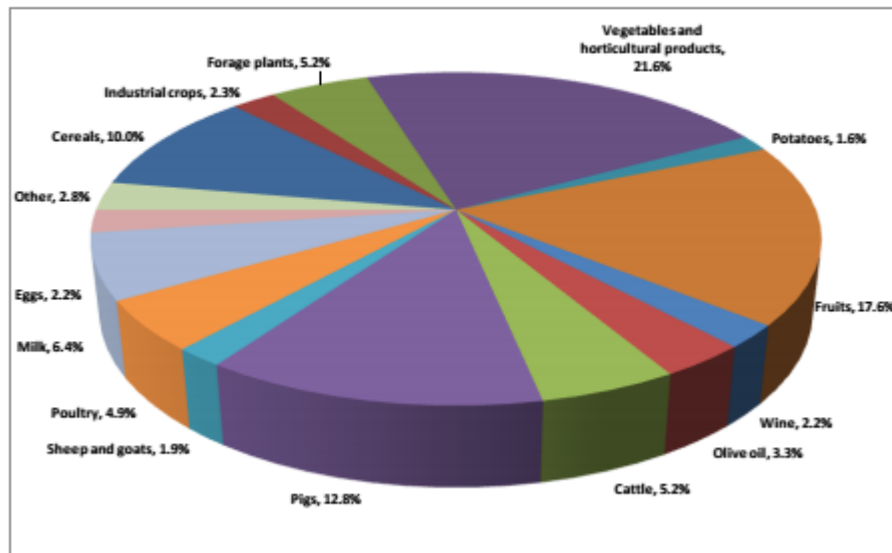
Μεγάλη έμφαση έχει δοθεί στην προώθηση των ισπανικών κρασιών με συνολικό κόστος 220 εκατ. € για την περίοδο 2009-2018 για δραστηριότητες προώθησης με στόχο τη διατήρηση των επιπέδων

εξαγωγών παρά την οικονομική κρίση. Τα κεφάλαια για επενδύσεις για των εκσυγχρονισμό της παραγωγής ήταν 67 εκατ. για την περίοδο 2014-2015, ενώ η βοήθεια για απόσταξη είναι 30 εκατ. το χρόνο.

Η γεωργία της Ισπανίας συμβάλει σημαντικά στην οικονομία της χώρας αλλά όχι στην εργασία αφού μόνο το 4,2% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον αγροτικό τομέα. Αποτελείται από μικρές και μεσαίες γεωργικές μονάδες με μέσο όρο τα 24 εκτάρια που είναι υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ε.Ε. Το εργατικό δυναμικό του τομέα αποτελείται από νέους κάτω των 35 ετών με ποσοστό 3,7% ενώ τα ποσοστά για τους άνω των 64 ετών είναι 33,3%.

Παραγωγή ανά τομέα αγοράς στην Ισπανία

Output components (2013-2015 average)

Πηγή : European Commission (2016).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/statistics/factsheets/pdf/es_en.pdf

Οι τομείς λαχανικών, φρούτων, χοίρων, δημητριακών κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς.

6. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

6.1 Χρηματοδότηση Κ.Γ.Π

Χρηματοδότηση Κ.Γ.Π ανά χώρα και έτος

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ CAP				
	ΧΩΡΑ			
ΕΤΟΣ	EL	IT	FR	ES
2007	2681,03	5031,07	9189,88	5902,00
2008	2627,60	5186,30	8989,80	5933,20
2009	2659,50	5156,00	9495,40	6216,10
2010	2504,70	4928,80	8926,50	6078,30
2011	2425,00	4852,60	8790,90	5944,50
2012	2416,40	4813,90	8655,70	5868,70
2013	2346,20	4662,30	8601,90	5935,40
2014	2292,60	4516,10	8370,10	5582,80
2015	2229,20	4555,90	8165,10	5640,20
2016	2157,40	4494,40	7691,40	5650,60

εκατ.€

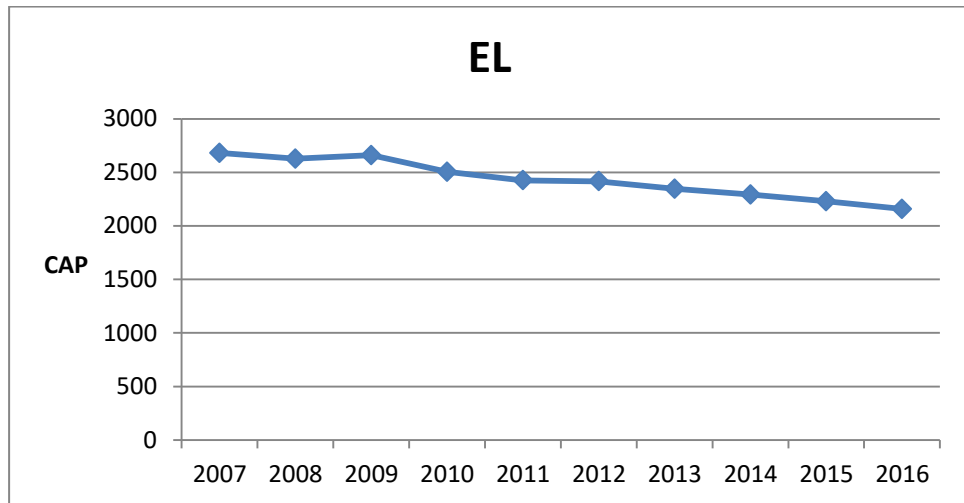
Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

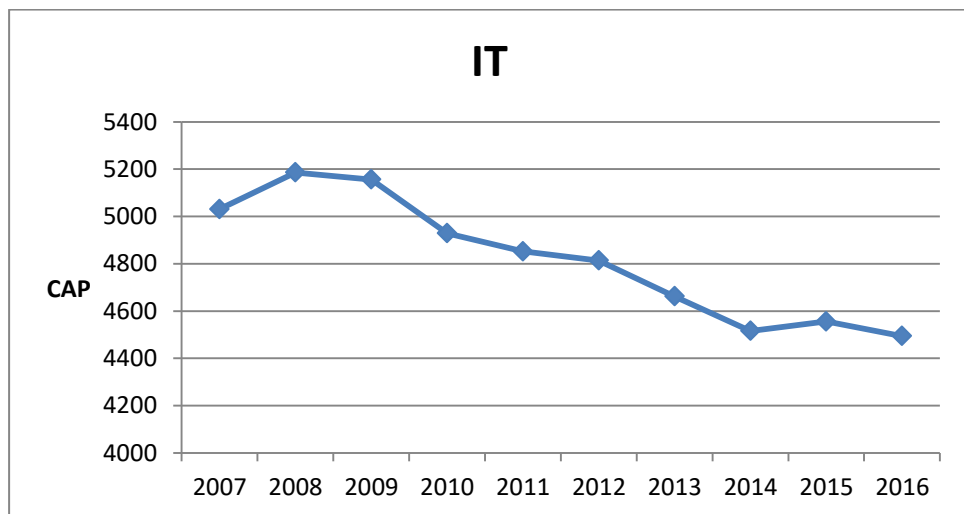
Όπως παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα, σε όλες τις χώρες υπάρχει μία πτωτική τάση των χρηματοδοτήσεων της Κ.Γ.Π. Τις μεγαλύτερες χρηματοδοτήσεις λαμβάνει η Γαλλία και ακολουθούν Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα. Μεγαλύτερη πτώση εμφανίζει η χρηματοδότηση της Γαλλίας, με διαφορά 1,5 εκατ. € περίπου σε βάθος δεκαετίας (2007-2016), ενώ η Ισπανία έχασε μόλις 250.000 €, η Ιταλία περίπου 500.000€ και η Ελλάδα περίπου το ίδιο.

Παρακάτω φαίνεται η πτωτική πορεία των επιχορηγήσεων σε κάθε χώρα από το 2007 έως το 2016.

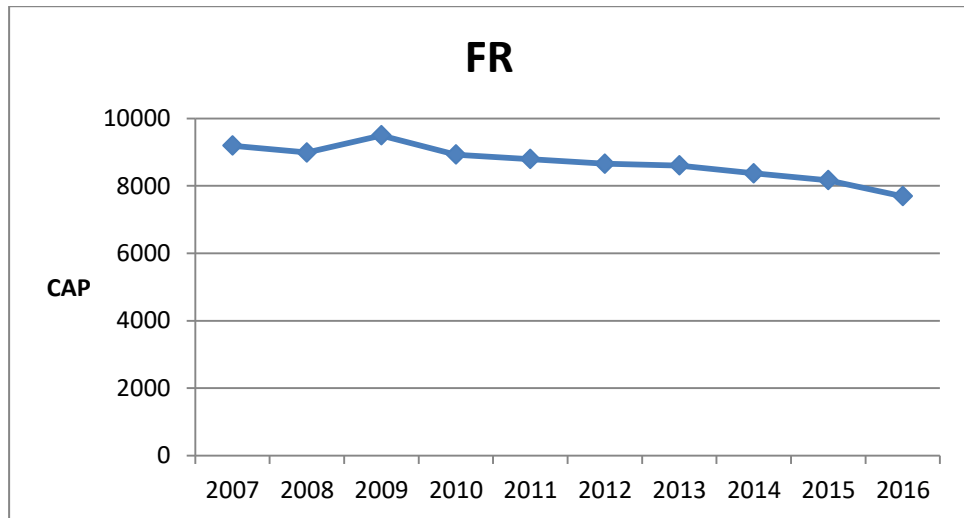
Ελλάδα – Κ.Γ.Π

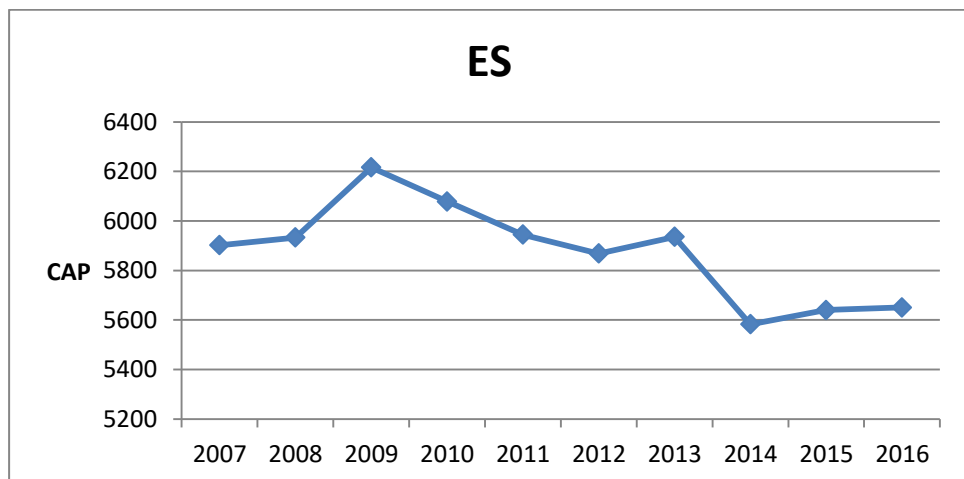
Ιταλία – Κ.Γ.Π

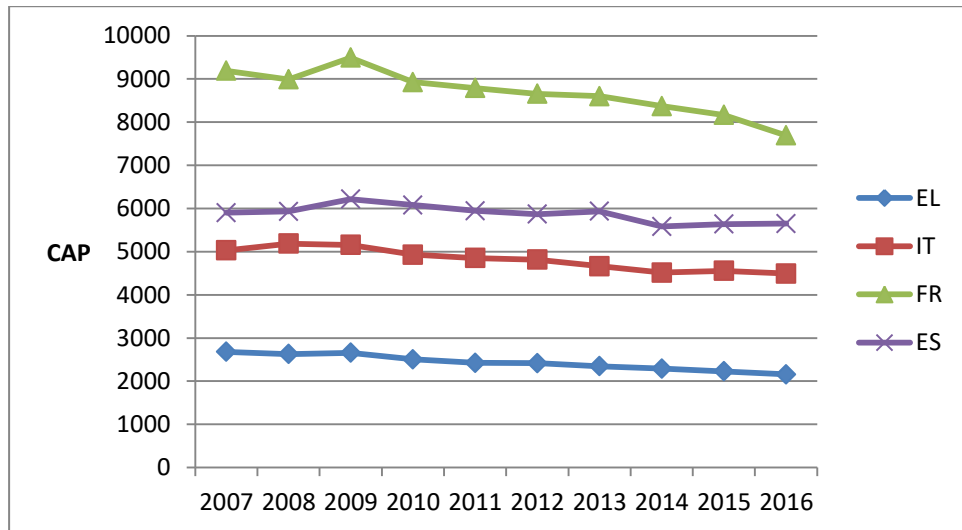
Γαλλία – Κ.Γ.Π

Ισπανία – Κ.Γ.Π

Συγκριτικό διάγραμμα χωρών – Κ.Γ.Π

Σε αυτό το συγκριτικό διάγραμμα φαίνονται τόσο οι μεταβολές των χορηγήσεων της Κ.Γ.Π καθώς και η διαφορά μεταξύ των χωρών.

6.2 Χρηματοδότηση προϊόντων ανά έτος

6.2.1 Ελλάδα

Ελλάδα: χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος

ΕΛΛΑΔΑ					
	ΠΡΟΙΟΝ				
ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΑ/ΓΑΛΑΚΤΟ	ΒΟΕΙΟ	ΣΙΤΗΡΑ
2007	14,16	105,34	0,47	0	-1,02
2008	11	89,2	0,1	0	0
2009	12,6	30,2	0	0	0
2010	11	22,1	1,4	0	-6,5
2011	9,1	30,6	-0,4	0	-9
2012	7,9	14,8	-4,6	0	34,4
2013	8,3	13,2	0	0	0
2014	8,9	12	0	0	0
2015	9,6	22,5	0	0	0
2016	10,3	30	0,1	2,2	0

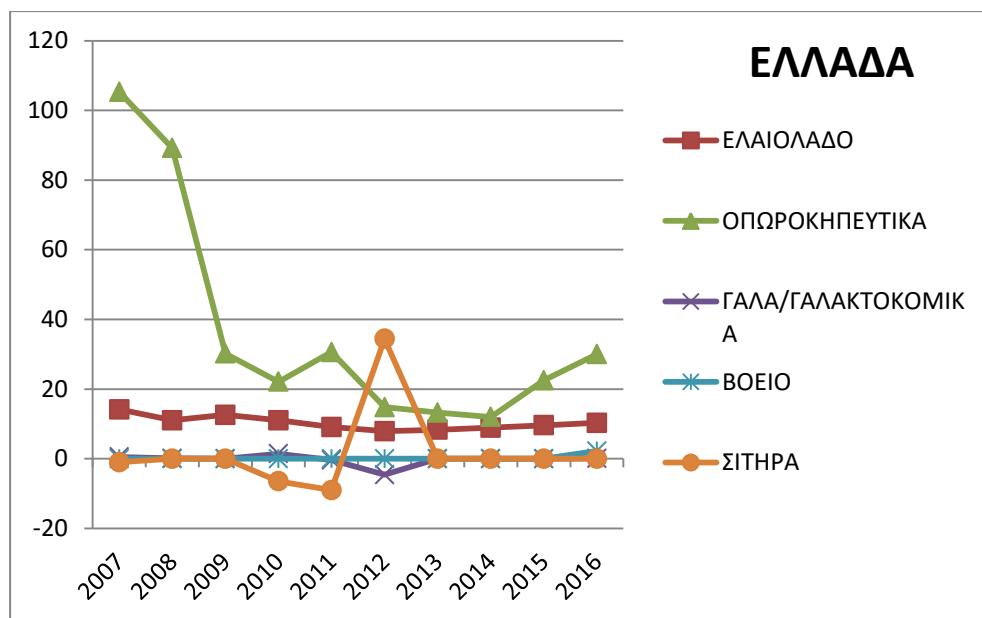
εκατ. €

Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

Στον ανωτέρω πίνακα, όπως φαίνεται τα οπωροκηπευτικά είναι τα προϊόντα με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση στην Ελλάδα παρόλο που αυτή παρουσιάζει πτωτική πορεία από το 2007 έως το 2016. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα το ελαιόλαδο έχει μία σταθερή σχετικά χρηματοδότηση όπως και το γάλα – γαλακτοκομικά προϊόντα και το βόειο κρέας.

Ελλάδα : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων

6.2.2 Ιταλία

Ιταλία : χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος

ΙΤΑΛΙΑ					
	ΠΡΟΙΟΝ				
ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΑ/ΓΑΛΑΚΤΟ	ΒΟΕΙΟ	ΣΙΤΗΡΑ
2007	47,59	398,59	26,69	2,19	-4,65
2008	33,6	346,9	24,4	1,3	2,3
2009	41	184,8	22,6	2,1	0,3
2010	34	214,6	-46,2	0,7	-28,7
2011	34,4	247	-44,5	4,4	-48,6
2012	34,4	226,6	-18,2	1,5	0
2013	34,8	227,6	2,9	0,2	0
2014	33,6	235,4	2,9	0	2,5
2015	33,9	256,3	5,4	0	0
2016	35,4	321	29,2	0	0

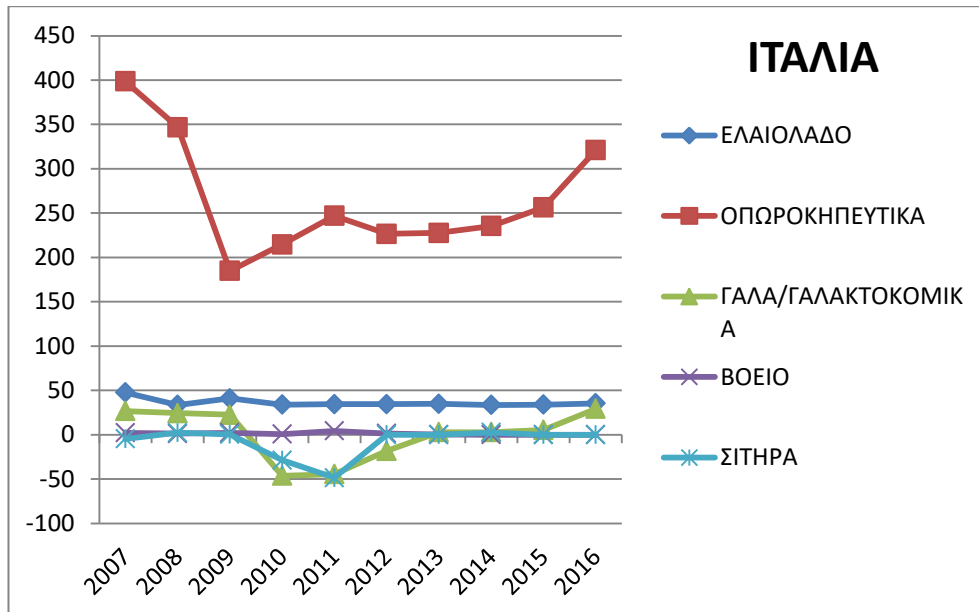
εκατ. €

Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

Στην Ιταλία όπως και στην Ελλάδα προηγείται η χρηματοδότηση οπωροκηπευτικών και έπεται αυτή του ελαιολάδου. Η χρηματοδότηση των οπωροκηπευτικών παρουσιάζει πτώση από το 2007 ως το 2009 και από εκεί και πέρα ως το 2016 μία συνεχή αύξηση. Το ελαιόλαδο παραμένει σχετικά σταθερό στη χρηματοδότηση του όπως και το βόειο κρέας. Με μικρές αυξομειώσεις παρατηρούνται τα σιτηρά και γαλακτοκομικά. Οι διακυμάνσεις αυτές απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Ιταλία :διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων

6.2.3 Γαλλία

Γαλλία : χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος

ΓΑΛΛΙΑ					
	ΠΡΟΙΟΝ				
ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΑ/ΓΑΛΑΚΤΟ	ΒΟΕΙΟ	ΣΙΤΗΡΑ
2007	0,57	398,59	87,61	2,45	29,94
2008	0,6	128,5	29	0,6	8,2
2009	0,7	83,1	44,8	0,8	6
2010	0,6	93,9	114,8	-7	8
2011	0,6	99,6	22,3	4,1	43,3
2012	0,6	97,9	10,2	4,3	5
2013	0,6	90,1	12,7	0,4	0
2014	0,6	121,2	12,3	0,1	0
2015	0,5	116,6	14,8	0	0
2016	0,4	103	45,4	20,9	0

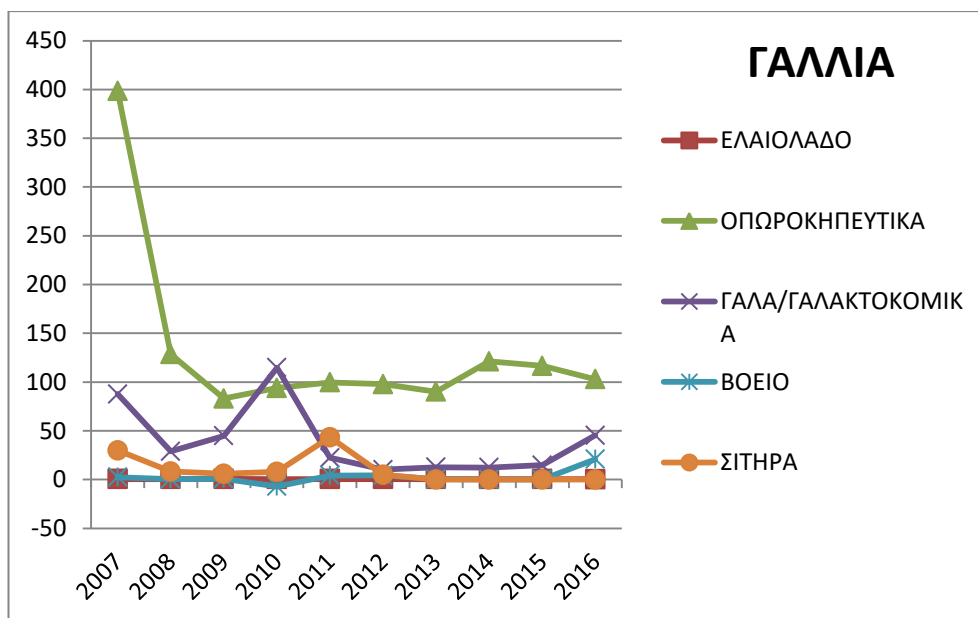
εκατ. €

Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

Στην χρηματοδότηση της Γαλλίας παρατηρούμε ότι πρώτα έρχονται τα οπωροκηπευτικά, αλλά ακολουθούν τα προϊόντα γάλακτος. Παρουσιάζεται μεγάλη πτώση αυτής στα οπωροκηπευτικά μεταξύ 2007-2009 και έπειτα αυξητική πορεία. Τα υπόλοιπα προϊόντα έχουν μία σχετική σταθερότητα πλην των αυξομειώσεων της χρηματοδότησης των γαλακτοκομικών για την περίοδο 2007-2011.

Γαλλία : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων

6.2.4 Ισπανία

Ισπανία: χρηματοδότηση ανά προϊόν και έτος

ΙΣΠΑΝΙΑ					
	ΠΡΟΙΟΝ				
ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΑ/ΓΑΛΑΚΤΟ	ΒΟΕΙΟ	ΣΙΤΗΡΑ
2007	1,97	349,77	-16,2	2,45	-9,09
2008	0	305,4	2,5	0,5	0,2
2009	0,2	174,7	3,2	0,3	0
2010	7,6	166,4	14,2	0,5	-18,3
2011	0	224,3	-38,8	0,08	-30,9
2012	12,4	180,4	-16,6	0,6	0
2013	17,2	183,4	0,5	0,2	0
2014	0	183,3	0,5	0	0
2015	0	216,5	0,5	0	0
2016	-0,1	261,6	25,5	0	0

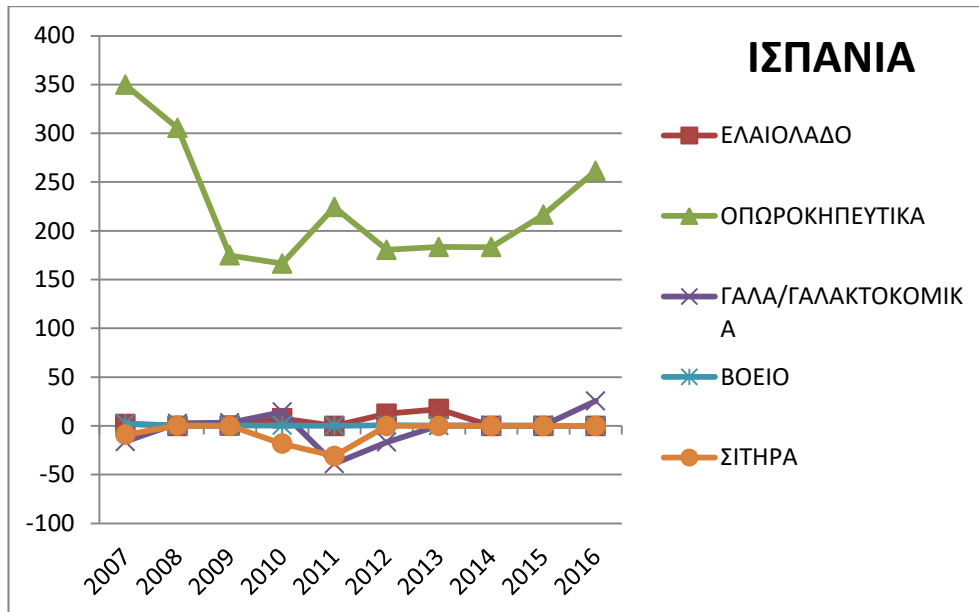
εκατ. €

Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

Όσον αφορά την Ισπανία όλα τα προϊόντα έχουν μία σταθερή επιχορήγηση εκτός των οπωροκηπευτικών που παρουσιάζουν διάφορες διακυμάνσεις όπως παρουσιάζονται στο παρακάτω διάγραμμα. Παρόλα αυτά εξακολουθούν και κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο επιχορηγήσεων σε σχέση με τα υπόλοιπα προϊόντα.

Ισπανία : διάγραμμα χρηματοδότησης προϊόντων

6.3 Παραγωγή και τάση παραγωγής προϊόντων

6.3.1 Ελαιόλαδο

Παραγωγή και τάση παραγωγής ελαιολάδου ανά χώρα

χιλ.τόνοι

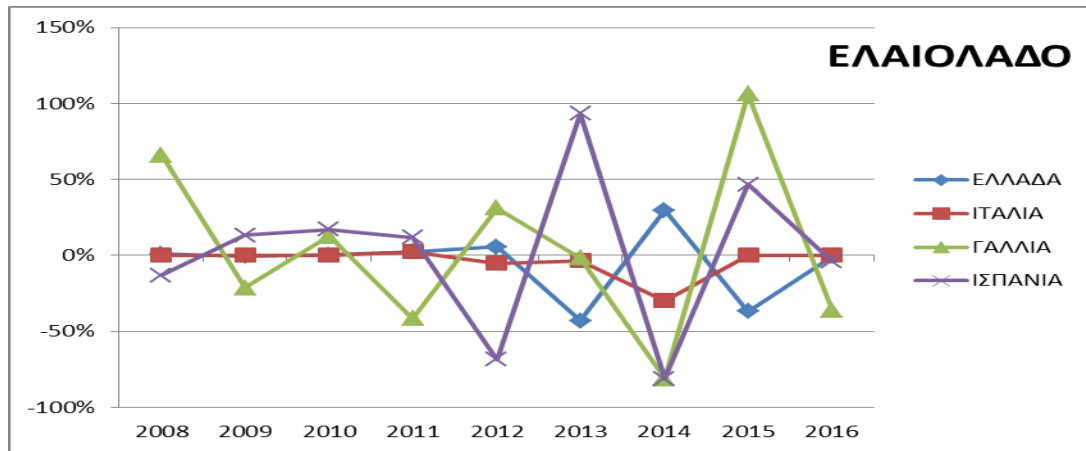
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	1650	1665	1657,4	1662,35	1699,91	1793,52	1083,85	1574,48	965,75	955,91
ΙΤΑΛΙΑ	3194	-	-	3060,39	3133,73	2967,29	2852,7	1903,43	-	1944,79
ΓΑΛΛΙΑ	19,91	33,06	28,8	31,31	23,03	29,22	28,87	12,74	33,9	26,69
ΙΣΠΑΝΙΑ	5701,68	4951,5	5701	6682,01	7352,7	3448,61	8766,9	4142,98	6804,34	6571,43

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΤΑΣΗ 2007										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ		0,91%	-0,46%	0,30%	2,28%	5,67%	-43,01%	29,74%	-36,89%	-0,60%
ΙΤΑΛΙΑ		-	-	-	2,30%	-5,21%	-3,59%	-29,72%	-	-
ΓΑΛΛΙΑ		66,05%	-21,40%	12,61%	-41,59%	31,09%	-1,76%	-81,01%	106,28%	-36,21%
ΙΣΠΑΝΙΑ		-13,16%	13,15%	17,21%	11,76%	-68,47%	93,28%	-81,10%	46,68%	-4,08%

Όπως παρατηρούμε από τον πίνακα παραγωγής όλες οι χώρες παρουσιάζουν αυξομειώσεις στην παραγωγή τους. Η χώρα με τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις φαίνεται να είναι η Ισπανία, η οποία έχει και την μεγαλύτερη παραγωγή. Ακολουθεί η Ιταλία, έπειτα η Ελλάδα και με μεγάλη διαφορά η Γαλλία.

Υπολογίζοντας την τάση παραγωγής για κάθε χώρα με έτος βάσης το 2007 προκύπτει το παρακάτω διάγραμμα, όπου παρατηρούμε τις μεγάλες αυξομειώσεις σε Γαλλία και Ισπανία και μία πιο σταθερή σχετικά τάση για Ελλάδα και Ιταλία.

Διάγραμμα τάσης παραγωγής ελαιολάδου ανά χώρα

6.3.2 Φρούτα - λαχανικά

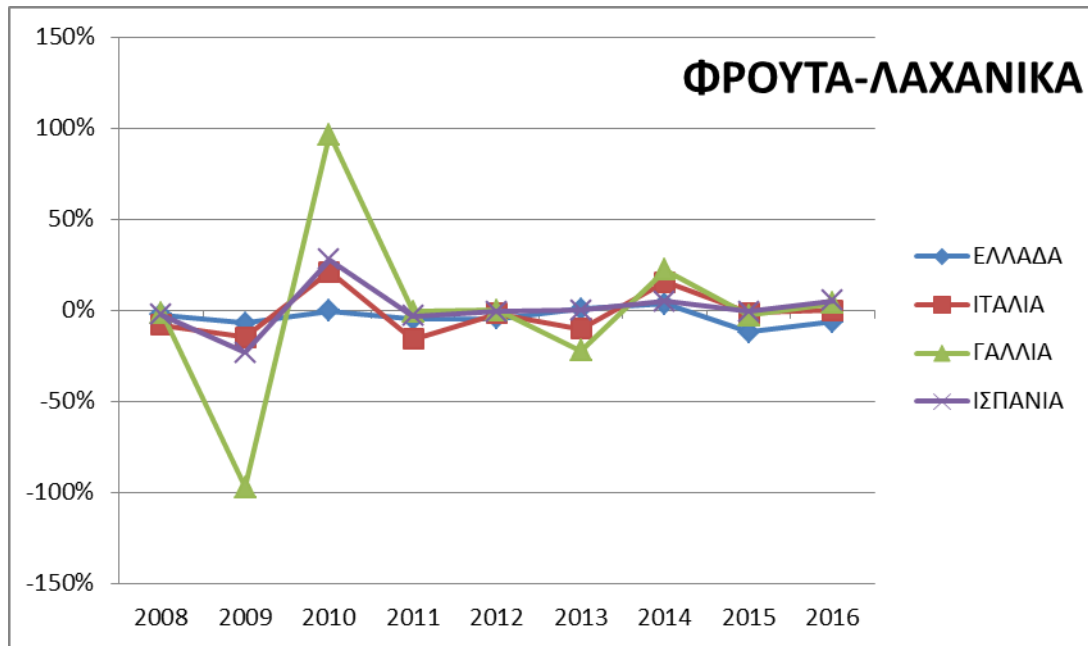
Παραγωγή και τάση παραγωγής φρούτων – λαχανικών ανά χώρα

χιλ.τόνοι

ΦΡΟΥΤΑ - ΛΑΧΑΝΙΚΑ										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	116,29	113,3	105,15	104,57	99,02	93,52	94,37	98,55	84,52	77
ΙΤΑΛΙΑ	503	462,2	387,5	493,59	414,73	405,75	354,79	432,32	425,58	-
ΓΑΛΛΙΑ	254,5	250,5	3,2	248,38	246,46	246,42	189,77	246,37	238,81	248,48
ΙΣΠΑΝΙΑ	353,52	344,4	261,9	359,64	349	346,53	346,96	363,84	361,89	380,63
ΦΡΟΥΤΑ - ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΤΑΣΗ 2007										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ		-2,57%	-7,01%	-0,50%	-4,77%	-4,73%	0,73%	3,59%	-12,06%	-6,47%
ΙΤΑΛΙΑ		-8,11%	-14,85%	21,09%	-15,68%	-1,79%	-10,13%	15,41%	-1,34%	-
ΓΑΛΛΙΑ		-1,57%	-97,17%	96,34%	-0,75%	-0,02%	-22,26%	22,24%	-2,97%	3,80%
ΙΣΠΑΝΙΑ		-2,58%	-23,34%	27,65%	-3,01%	-0,70%	0,12%	4,77%	-0,55%	5,30%

Η χώρα με τις μεγαλύτερες παραγωγές οπωροκηπευτικών είναι η Ιταλία, ακολουθεί η Ισπανία, η Γαλλία και η Ελλάδα. Υπολογίζοντας την τάση βάσει του έτους 2007, βλέπουμε στο ακόλουθο διάγραμμα η Γαλλία μεταξύ 2008-2011 έχει μεγάλες αυξομειώσεις κάτι που δεν παρατηρούμε στις υπόλοιπες χώρες.

Διάγραμμα τάσης παραγωγής φρούτων - λαχανικών

6.3.3 Γάλα

Παραγωγή και τάση παραγωγής πόσιμου γάλακτος ανά χώρα

χιλ.τόνοι

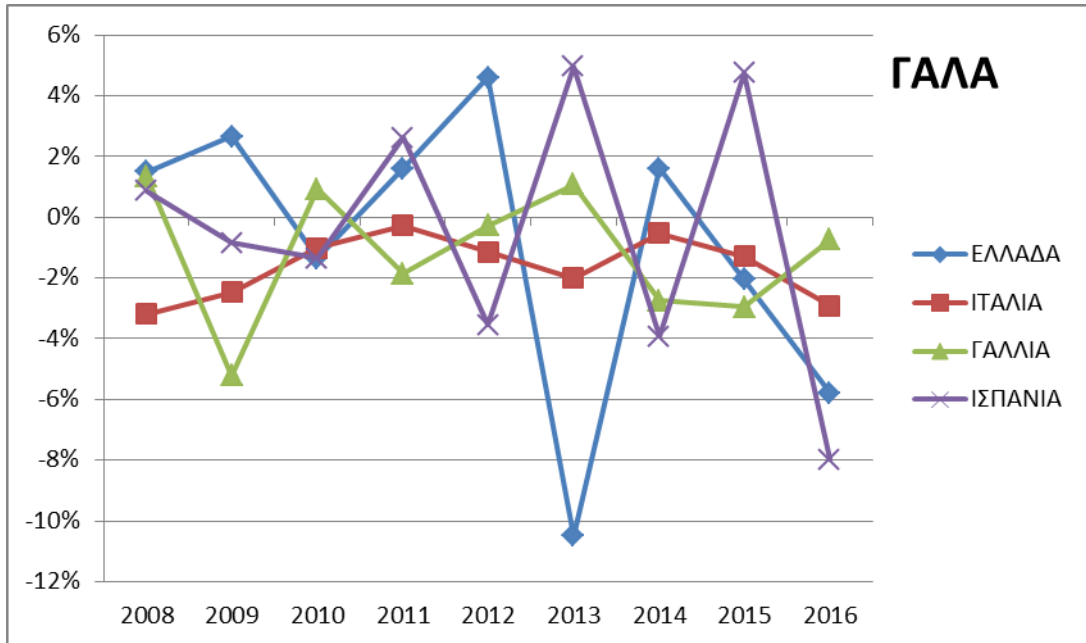
ΓΑΛΑ										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	448,1	454,8	466,7	460,6	467,8	488,4	441,4	448,6	439,4	413,5
ΙΤΑΛΙΑ	2851,51	2760,4	2689,88	2660,79	2653,07	2620,4	2563,06	2547,71	2511,01	2427,95
ΓΑΛΛΙΑ	3792,41	3842,64	3645,13	3680,54	3609,69	3599,01	3640	3535,61	3423,13	3394,94
ΙΣΠΑΝΙΑ	3565,45	3596,1	3566,3	3518,1	3611,7	3485,18	3661,7	3521,25	3690,25	3405,8

ΓΑΛΑ ΤΑΣΗ 2007										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ		1,50%	2,66%	-1,36%	1,61%	4,60%	-10,49%	1,61%	-2,05%	-5,78%
ΙΤΑΛΙΑ		-3,20%	-2,47%	-1,02%	-0,27%	-1,15%	-2,01%	-0,54%	-1,29%	-2,91%
ΓΑΛΛΙΑ		1,32%	-5,21%	0,93%	-1,87%	-0,28%	1,08%	-2,75%	-2,97%	-0,74%
ΙΣΠΑΝΙΑ		0,86%	-0,84%	-1,35%	2,63%	-3,55%	4,95%	-3,94%	4,74%	-7,98%

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα, η Γαλλία είναι η χώρα με την μεγαλύτερη παραγωγή γάλακτος, ακολουθούν Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα. Αναλύοντας την τάση με βάση το 2007, όπως άλλωστε παρατηρούμε και στο διάγραμμα, η παραγωγή σε όλες τις χώρες είχε αυξομειώσεις.

Όσον αφορά την Ελλάδα, υπήρξε πτωτική τάση το 2010, 2013 και 2015-2016. Με μεγαλύτερη αυτή του 2013. Στη περίπτωση της Ιταλίας, η τάση είναι πτωτική για όλη την περίοδο 2008-2016. Για τη Γαλλία υπάρχει πτώση το 2009, 2011-2012 και 2014-2016. Τέλος στην Ισπανία η τάση είναι αρνητική για τη περίοδο 2009-2010, 2012, 2014 και 2016.

Διάγραμμα τάσης παραγωγής γάλακτος

6.3.4 Σιτηρά

Παραγωγή και τάση παραγωγής σιτηρών ανά χώρα

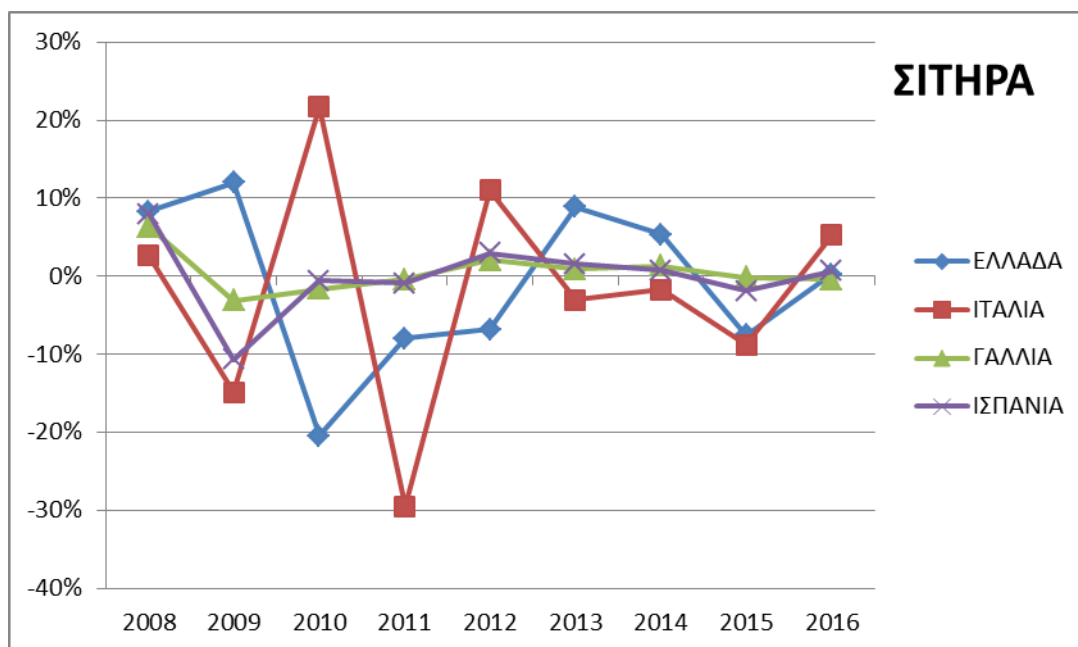
χιλ.τόνοι

ΣΙΤΗΡΑ										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	1048,26	1135,17	1261,3	1047,26	963,89	892,93	986,03	1042,16	963,05	965,83
ΙΤΑΛΙΑ	3933,3	4038,5	3453,7	4305,85	3145,94	3577,76	3459,87	3392,95	3048,18	3253,69
ΓΑΛΛΙΑ	9089,5	9662,2	9381,2	9234,67	9200,94	9391,79	9473,42	9591,69	9575,54	9536,75
ΙΣΠΑΝΙΑ	6244,3	6740,1	6073,3	6039,89	5985,49	6169,89	6268,03	6313,11	6195,86	6239,8
ΣΙΤΗΡΑ ΤΑΣΗ 2007										
	ΕΤΟΣ									
ΧΩΡΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ		8,29%	12,03%	-20,42%	-7,95%	-6,77%	8,88%	5,35%	-7,55%	0,27%
ΙΤΑΛΙΑ		2,67%	-14,87%	21,67%	-29,49%	10,98%	-3,00%	-1,70%	-8,77%	5,22%
ΓΑΛΛΙΑ		6,30%	-3,09%	-1,61%	-0,37%	2,10%	0,90%	1,30%	-0,18%	-0,43%
ΙΣΠΑΝΙΑ		7,94%	-10,68%	-0,54%	-0,87%	2,95%	1,57%	0,72%	-1,88%	0,70%

Από τον πίνακα παραγωγής παρατηρούμε ότι η Γαλλία είναι μακράν η χώρα που κατέχει τα πρωτεία και ακολουθούν Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα.

Στον πίνακα που αφορά την τάση των χωρών βάσει 2007 και στο διάγραμμα μπορούμε να σημειώσουμε ότι η Ελλάδα ενώ είχε αυξητική τάση μεταξύ 2008-2009, τα έτη 2010-2012 είχε πτωτική και έπειτα πάλι αρνητική με εξαίρεση το 2015. Η Ιταλία, είχε αρνητική τάση τα έτη 2009, 2011 και 2014-2015. Η Γαλλία είχε πτωτική τάση μεταξύ 2009-2011 και 2015-2016. Και τέλος η Ισπανία, είχε πτωτική τάση 2009-2011 και το 2015.

Διάγραμμα παραγωγής σιτηρών

6.4 Εμπορικό ισοζύγιο ανά προϊόν και χώρα

6.4.1 Ελαιόλαδο

Εισαγωγές – εξαγωγές ελαιολάδου ανά χώρα και έτος

εκατ.€

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ										
IMPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	750	4.604	80.632	0	28.407	211.470	250.036	57.372	129.383	95.091
ΙΤΑΛΙΑ	310.588.801	278.709.805	160.211.118	124.389.691	105.702.424	144.687.997	184.394.008	65.798.526	274.918.292	161.698.462
ΓΑΛΛΙΑ	8.373.867	12.069.737	11.293.821	13.624.091	15.081.770	15.110.360	27.062.457	26.155.976	28.590.770	26.397.676
ΙΣΠΑΝΙΑ	102.832.164	87.340.910	23.397.195	30.023.795	27.328.755	36.641.362	133.179.818	22.266.597	359.297.232	119.752.371
EXPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	46.311.208	39.809.277	39.680.817	47.508.185	53.582.506	56.529.892	69.938.091	64.836.097	80.714.982	89.385.048
ΙΤΑΛΙΑ	658.429.832	675.029.437	571.599.046	674.952.470	721.253.310	756.553.953	806.479.246	829.531.841	890.629.834	994.564.143
ΓΑΛΛΙΑ	8.282.884	9.353.607	7.315.672	7.900.635	9.339.863	9.891.674	10.952.495	13.269.020	13.277.609	13.640.420
ΙΣΠΑΝΙΑ	442.625.562	463.598.948	439.487.745	556.525.765	579.285.029	659.610.809	678.030.416	850.568.338	897.641.539	1.199.918.580

εκατ.€

Eurostat(2017),

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

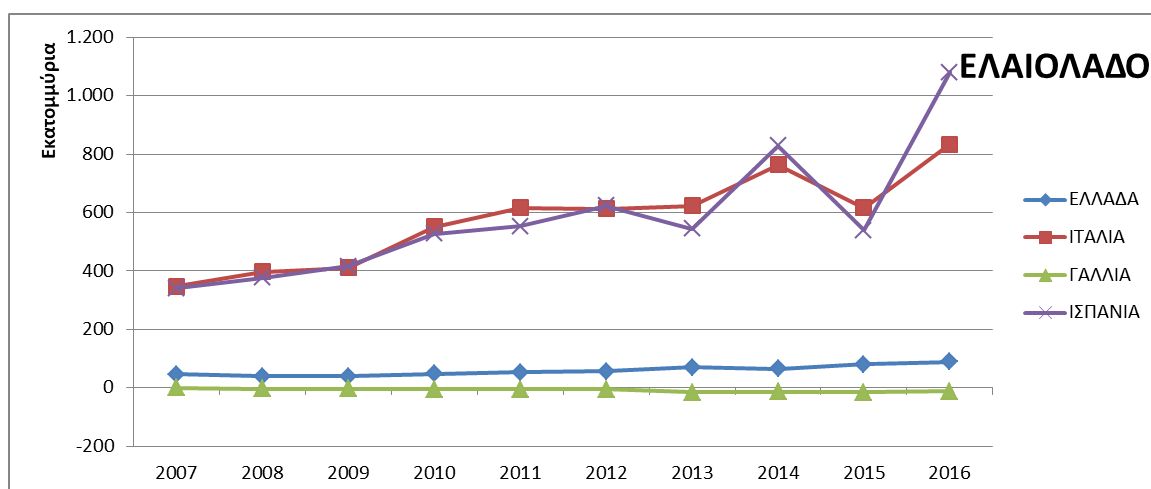
Στον παραπάνω πίνακα διακρίνουμε ότι όλες οι χώρες κυρίως εξαγουν παρά εισάγουν, εκτός από την περίπτωση της Γαλλίας.

Εμπορικό ισοζύγιο ελαιολάδου των χωρών

ΕΜΠΟΡΙΚΟ										
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	46.310.458	39.804.673	39.600.185	47.508.185	53.554.099	56.318.422	69.688.055	64.778.725	80.585.599	89.289.957
ΙΤΑΛΙΑ	347.841.031	396.319.632	411.387.928	550.562.779	615.550.886	611.865.956	622.085.238	763.733.315	615.711.542	832.865.681
ΓΑΛΛΙΑ	-90.983	-2.716.130	-3.978.149	-5.723.456	-5.741.907	-5.218.686	-16.109.962	-12.886.956	-15.313.161	-12.757.256
ΙΣΠΑΝΙΑ	339.793.398	376.258.038	416.090.550	526.501.970	551.956.274	622.969.447	544.850.598	828.301.741	538.344.307	1.080.166.209

Όπως φαίνεται στον πίνακα η μόνη χώρα με αρνητικό ισοζύγιο είναι η Γαλλία. Η Ελλάδα παρουσιάζει ένα σχετικά σταθερό ισοζύγιο και Ιταλία – Ισπανία σταδιακά αυξανόμενο με κάποιες διακυμάνσεις. Η Ιταλία γενικά είναι αυτή με το μεγαλύτερο ισοζύγιο, αλλά μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το 2016 ήταν η καλύτερη χρονιά για την Ισπανία της τελευταίας δεκαετίας.

Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου ελαιολάδου

Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών ελαιολάδου

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ										
ΕΛΛΑΔΑ	61748,28	8646,67	492,12	47508185,00	1886,24	267,32	279,71	1130,10	623,85	939,99
ΙΤΑΛΙΑ	2,12	2,42	3,57	5,43	6,82	5,23	4,37	12,61	3,24	6,15
ΓΑΛΛΙΑ	0,99	0,77	0,65	0,58	0,62	0,65	0,40	0,51	0,46	0,52
ΙΣΠΑΝΙΑ	4,30	5,31	18,78	18,54	21,20	18,00	5,09	38,20	2,50	10,02

Αριθμοδείκτης (εξαγωγές / εισαγωγές)

Στον παραπάνω πίνακα έχει υπολογισθεί ο αριθμοδείκτης κάλυψης για κάθε χώρα βάσει εξαγωγών / εισαγωγών. Όπως παρατηρούμε η Ελλάδα έχει τα μεγαλύτερα μεγέθη καθώς οι εξαγωγές της υπερκαλύπτουν τις εισαγωγές. Αξίζει να αναφερθεί πως το 2010, όπως φαίνεται και από τον πίνακα εισαγωγών εξαγωγών, η Ελλάδα είχε μηδενικής αξίας εισαγωγές σε ελαιόλαδο.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται το πώς διαμορφώνεται η τάση εισαγωγών και εξαγωγών με έτος βάσης το 2007 για το έτος 2016.

Τάση εισαγωγών – εξαγωγών ελαιολάδου με βάση το 2007

ΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ	IMPORTS		EXPORTS	
	ΤΟ 2007	2016	2016	2016
ΕΛΛΑΔΑ		125,79		0,93
ΙΤΑΛΙΑ		-0,48		0,51
ΓΑΛΛΙΑ		2,15		0,65
ΙΣΠΑΝΙΑ		0,16		1,71

Τάση με βάση το 2007 το 2016, $(2016-2007)/2007*100=\%$

6.4.2 Φρούτα και λαχανικά

Εισαγωγές - εξαγωγές φρούτων – λαχανικών ανά χώρα

εκατ.€

ΦΡΟΥΤΑ-ΛΑΧΑΝΙΚΑ										
IMPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	81.154.053	82.877.723	70.375.206	67.266.721	83.849.016	59.926.416	62.018.821	53.705.823	69.570.681	65.370.255
ΙΤΑΛΙΑ	354.699.536	382.801.888	426.183.836	440.128.969	467.654.596	404.632.717	423.110.839	439.403.988	427.095.721	438.531.300
ΓΑΛΛΙΑ	687.535.644	667.899.935	585.155.606	644.315.786	650.209.350	623.296.150	672.668.868	727.012.319	800.854.925	830.162.166
ΙΣΠΑΝΙΑ	596.007.740	402.336.492	323.077.801	372.039.759	374.790.230	430.145.937	425.554.703	418.057.219	497.261.994	547.850.342
ΦΡΟΥΤΑ-ΛΑΧΑΝΙΚΑ										
EXPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	14.398.144	12.090.148	11.879.971	11.345.992	12.832.324	14.069.974	20.544.248	12.719.578	9.223.574	12.842.876
ΙΤΑΛΙΑ	118.929.553	126.476.228	104.597.979	105.681.057	113.730.100	128.258.572	144.841.672	138.026.132	136.154.189	153.182.804
ΓΑΛΛΙΑ	224.477.326	249.905.809	200.712.104	246.423.394	289.037.149	313.189.078	289.593.408	260.903.864	296.203.851	356.351.314
ΙΣΠΑΝΙΑ	126.474.343	143.559.012	161.983.495	186.158.523	198.969.374	245.929.402	309.933.900	297.666.408	356.649.754	445.299.832

εκατ.€

Eurostat(2017), http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

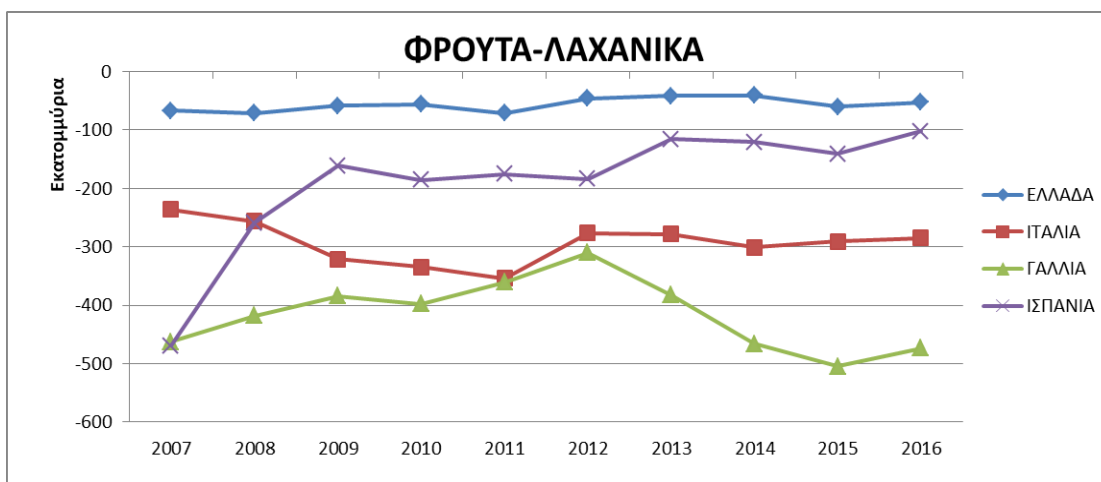
Όπως φαίνεται από τον πίνακα οι εισαγωγές για όλες τις χώρες είναι περισσότερες από τις εξαγωγές στα οπωροκηπευτικά. Αυτό φαίνεται και στο εμπορικό ισοζύγιο που απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα, καθώς είναι αρνητικό για όλες τις χώρες.

Εμπορικό ισοζύγιο φρούτων –λαχανικών ανά χώρα

ΕΜΠΟΡΙΚΟ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΙΣΟΖΥΓΙΟ										
ΕΛΛΑΔΑ	-66.755.909	-70.787.575	-58.495.235	-55.920.729	-71.016.692	-45.856.442	-41.474.573	-40.986.245	-60.347.107	-52.527.379
ΙΤΑΛΙΑ	-235.769.983	-256.325.660	-321.585.857	-334.447.912	-353.924.496	-276.374.145	-278.269.167	-301.377.856	-290.941.532	-285.348.496
ΓΑΛΛΙΑ	-463.058.318	-417.994.126	-384.443.502	-397.892.392	-361.172.201	-310.107.072	-383.075.460	-466.108.455	-504.651.074	-473.810.852
ΙΣΠΑΝΙΑ	-469.533.397	-258.777.480	-161.094.306	-185.881.236	-175.820.856	-184.216.535	-115.620.803	-120.390.811	-140.612.240	-102.550.510

Οι διακυμάνσεις του εμπορικού ισοζυγίου φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα. Σχετικά σταθερό για την Ελλάδα και για την Ιταλία, αλλά με μεγάλες διακυμάνσεις για Ισπανία και Γαλλία.

Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου φρούτων - λαχανικών

Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών φρούτων - λαχανικών

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ										
ΕΛΛΑΔΑ	0,18	0,15	0,17	0,17	0,15	0,23	0,33	0,24	0,13	0,20
ΙΤΑΛΙΑ	0,34	0,33	0,25	0,24	0,24	0,32	0,34	0,31	0,32	0,35
ΓΑΛΛΙΑ	0,33	0,37	0,34	0,38	0,44	0,50	0,43	0,36	0,37	0,43
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,21	0,36	0,50	0,50	0,53	0,57	0,73	0,71	0,72	0,81

Αριθμοδείκτης (εξαγωγές / εισαγωγές)

Τάση εισαγωγών – εξαγωγών φρούτων – λαχανικών με βάση το 2007

ΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ IMPORTS	EXPORTS	
ΤΟ 2007	2016	2016
ΕΛΛΑΔΑ	-0,19	-0,11
ΙΤΑΛΙΑ	0,24	0,29
ΓΑΛΛΙΑ	0,21	0,59
ΙΣΠΑΝΙΑ	-0,08	2,52

Τάση με βάση το 2007 το 2016, $(2016-2007)/2007*100=\%$

Στους παραπάνω πίνακες απεικονίζονται ο αριθμοδείκτης κάλυψης των εξαγωγών καθώς και η τάση με έτος βάσης το 2007 για τις εισαγωγές και εξαγωγές του 2016.

6.4.3 Γάλα

Εισαγωγές - εξαγωγές παραγωγής γάλακτος ανά χώρα

εκατ.€

ΓΑΛΑ										
IMPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	123.004	85.104	44.372	1.521	432	20.483	10.589	0	0	0
ΙΤΑΛΙΑ	4.278.551	4.255.655	4.537.223	4.507.830	4.205.057	4.122.773	3.855.249	3.682.883	3.889.649	3.679.732
ΓΑΛΛΙΑ	106.744	303.241	205.126	283.434	941.275	402.967	494.419	520.270	544.027	757.561
ΙΣΠΑΝΙΑ	1.158.679	143.121	92.609	105.959	456.649	1.859	217	2.137	9.492	15.694
ΓΑΛΑ										
EXPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	77.709	159.251	174.360	53.743	615.991	7.473	56.323	245.049	155.222	165.326
ΙΤΑΛΙΑ	1.961.431	2.543.199	2.754.789	4.137.761	6.871.954	8.719.625	10.410.115	17.394.547	27.250.116	46.810.707
ΓΑΛΛΙΑ	68.285.626	76.116.327	73.513.881	85.179.246	107.327.636	136.876.650	160.238.585	184.676.531	200.884.066	254.470.794
ΙΣΠΑΝΙΑ	15.029.736	13.413.195	10.636.455	10.172.943	16.486.409	26.462.878	24.748.471	24.864.240	27.980.477	38.674.623

εκατ.€

Eurostat(2017), http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

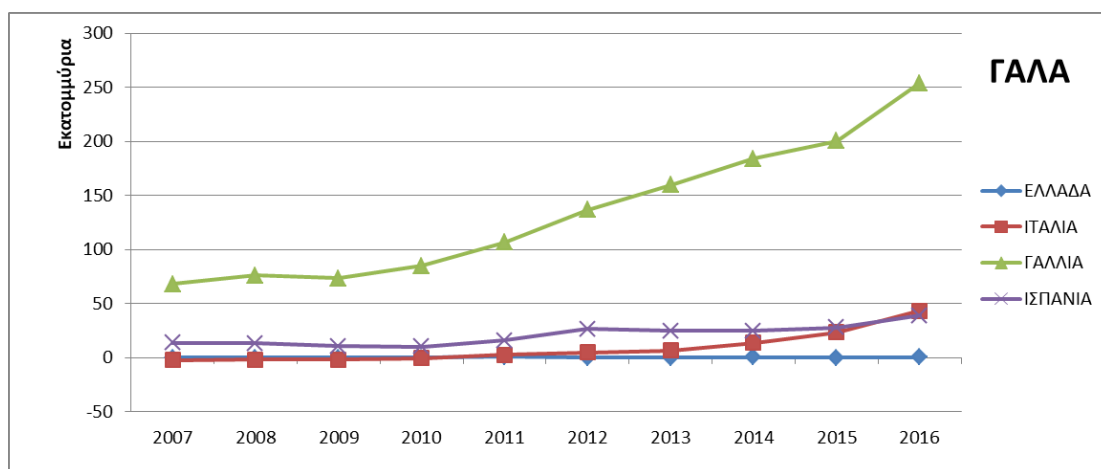
Παρατηρούμε ότι Ελλάδα και Ιταλία έχουν περισσότερες εισαγωγές από εξαγωγές, με την Ιταλία μετά το 2012 να έχει περισσότερες εξαγωγές από εισαγωγές. Η χώρα με τις μεγαλύτερες εξαγωγές είναι μακράν η Γαλλία, κάτι που μπορεί να παρατηρηθεί και από το εμπορικό ισοζύγιο.

Εμπορικό ισοζύγιο γάλακτος ανά χώρα

ΕΜΠΟΡΙΚΟ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΙΣΟΖΥΓΙΟ										
ΕΛΛΑΔΑ	-45.295	74.147	129.988	52.222	615.559	-13.010	45.734	245.049	155.222	165.326
ΙΤΑΛΙΑ	-2.317.120	-1.712.456	-1.782.434	-370.069	2.666.897	4.596.852	6.554.866	13.711.664	23.360.467	43.130.975
ΓΑΛΛΙΑ	68.178.882	75.813.086	73.308.755	84.895.812	106.386.361	136.473.683	159.744.166	184.156.261	200.340.039	253.713.233
ΙΣΠΑΝΙΑ	13.871.057	13.270.074	10.543.846	10.066.984	16.029.760	26.461.019	24.748.254	24.862.103	27.970.985	38.658.929

Στο διάγραμμα απεικονίζεται το εμπορικό ισοζύγιο με τη Γαλλία να εκτοξεύεται από το 2012 και μετά.

Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου γάλακτος

Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών γάλακτος

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ										
ΕΛΛΑΔΑ	0,63	1,87	3,93	35,33	1425,91	0,36	5,32	0,00	0,00	0,00
ΙΤΑΛΙΑ	0,46	0,60	0,61	0,92	1,63	2,11	2,70	4,72	7,01	12,72
ΓΑΛΛΙΑ	639,71	251,01	358,38	300,53	114,02	339,67	324,09	354,96	369,25	335,91
ΙΣΠΑΝΙΑ	12,97	93,72	114,85	96,01	36,10	14235,01	114048,25	11635,11	2947,80	2464,29

Αριθμοδείκτης (εξαγωγές / εισαγωγές)

Τάση εισαγωγών – εξαγωγών γάλακτος με βάση το 2007

ΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ IMPORTS	EXPORTS	
ΤΟ 2007	2016	2016
ΕΛΛΑΔΑ	-1,00	1,13
ΙΤΑΛΙΑ	-0,14	22,87
ΓΑΛΛΙΑ	6,10	2,73
ΙΣΠΑΝΙΑ	-0,99	1,57

Τάση με βάση το 2007 για το 2016, $(2016-2007)/2007*100=\%$

6.4.4 Σιτηρά

Εισαγωγές - εξαγωγές σιτηρών ανά χώρα

εκατ.€

ΣΙΤΗΡΑ										
IMPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	160.574.945	196.083.933	38.662.167	52.277.790	127.948.345	99.027.561	89.160.630	83.096.122	115.241.230	121.692.763
ΙΤΑΛΙΑ	777.735.605	983.746.797	656.680.127	616.091.018	1.015.572.066	762.455.173	867.954.534	1.157.999.378	1.325.906.871	1.134.484.910
ΓΑΛΛΙΑ	253.647.035	276.427.102	199.104.978	174.604.364	209.022.594	197.124.154	230.273.911	271.020.665	252.174.274	229.196.756
ΙΣΠΑΝΙΑ	1.443.492.643	1.610.952.239	574.316.846	456.470.364	983.271.869	1.500.103.835	1.096.824.292	969.450.105	1.019.019.361	821.631.727
ΣΙΤΗΡΑ										
EXPORTS	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΛΛΑΔΑ	8.525.730	54.827.255	74.918.465	44.240.552	16.604.575	45.222.623	22.919.071	27.137.638	18.024.693	76.595.137
ΙΤΑΛΙΑ	90.579.819	216.644.722	107.713.512	163.767.644	239.072.940	129.225.614	138.740.544	202.625.630	315.710.473	199.522.495
ΓΑΛΛΙΑ	1.317.209.387	2.343.580.814	1.682.172.233	2.505.868.261	3.420.152.227	2.511.879.612	3.284.292.162	2.860.085.683	3.396.412.362	2.380.097.236
ΙΣΠΑΝΙΑ	204.624.067	130.591.613	70.021.635	88.238.227	80.784.596	49.827.406	70.566.832	100.948.392	104.602.760	66.417.752

εκατ.€

Eurostat(2017), http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en

Όλες οι χώρες έχουν περισσότερες εισαγωγές από εξαγωγές σιτηρών, πλην της Γαλλίας που είναι και η μόνη που παρουσιάζει θετικό εμπορικό ισοζύγιο όπως φαίνεται και στον επόμενο πίνακα.

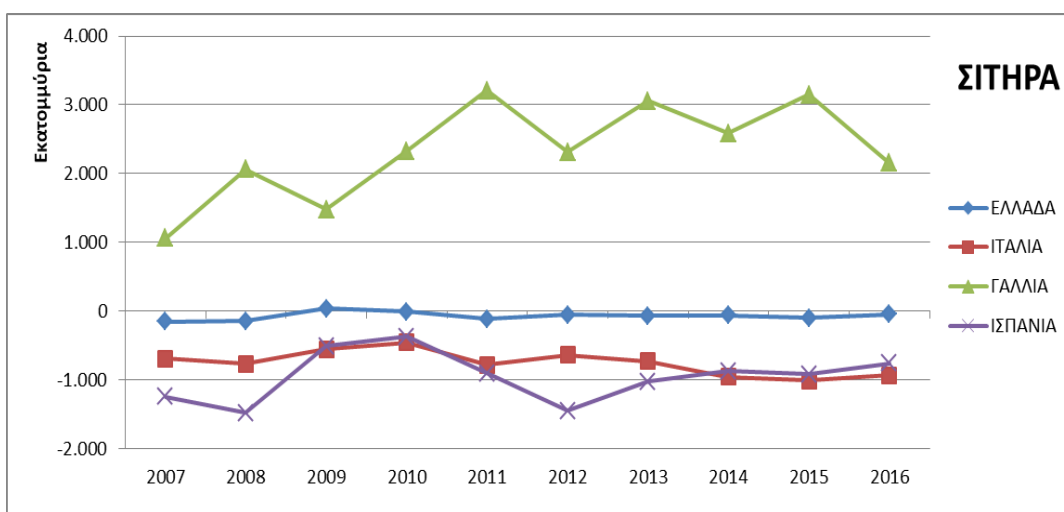
Εμπορικό ισοζύγιο σιτηρών ανά χώρα

ΕΜΠΟΡΙΚΟ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΙΣΟΖΥΓΙΟ										
ΕΛΛΑΔΑ	-152.049.215	-141.256.678	36.256.298	-8.037.238	-111.343.770	-53.804.938	-66.241.559	-55.958.484	-97.216.537	-45.097.626
ΙΤΑΛΙΑ	-687.155.786	-767.102.075	-548.966.615	-452.323.374	-776.499.126	-633.229.559	-729.213.990	-955.373.748	-1.010.196.398	-934.962.415
ΓΑΛΛΙΑ	1.063.562.352	2.067.153.712	1.483.067.255	2.331.263.897	3.211.129.633	2.314.755.458	3.054.018.251	2.589.065.018	3.144.238.088	2.150.900.480
ΙΣΠΑΝΙΑ	-1.238.868.576	-1.480.360.626	-504.295.211	-368.232.137	-902.487.273	-1.450.276.429	-1.026.257.460	-868.501.713	-914.416.601	-755.213.975

Αριθμοδείκτης (εξαγωγές / εισαγωγές)

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα του εμπορικού ισοζυγίου η Γαλλία είναι η μόνη χώρα με θετικό ισοζύγιο.

Διάγραμμα εμπορικού ισοζυγίου σιτηρών

Αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών σιτηρών

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ										
ΕΛΛΑΔΑ	0,05	0,28	1,94	0,85	0,13	0,46	0,26	0,33	0,16	0,63
ΙΤΑΛΙΑ	0,12	0,22	0,16	0,27	0,24	0,17	0,16	0,17	0,24	0,18
ΓΑΛΛΙΑ	5,19	8,48	8,45	14,35	16,36	12,74	14,26	10,55	13,47	10,38
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,14	0,08	0,12	0,19	0,08	0,03	0,06	0,10	0,10	0,08

Αριθμοδείκτης (εξαγωγές / εισαγωγές)

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται ο αριθμοδείκτης κάλυψης εξαγωγών και στον πίνακα που ακολουθεί η τάση εισαγωγών εξαγωγών με έτος βάσης το 2007 για το έτος 2016. Παρατηρούμε ότι στις εισαγωγές όλες οι χώρες έχουν αρνητική τάση εκτός της Ιταλίας, ενώ τις εξαγωγές όλες η χώρες παρουσιάζουν θετική τάση εκτός από την Ισπανία.

Τάση εισαγωγών – εξαγωγών σιτηρών με βάση το 2007

ΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ IMPORTS	EXPORTS	
ΤΟ 2007	2016	2016
ΕΛΛΑΔΑ	-0,24	7,98
ΙΤΑΛΙΑ	0,46	1,20
ΓΑΛΛΙΑ	-0,10	0,81
ΙΣΠΑΝΙΑ	-0,43	-0,68

Τάση με βάση το 2007 για το 2016, $(2016-2007)/2007*100=\%$

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Κ.Γ.Π αποτελεί το πιο σημαντικό εργαλείο για τις χώρες της Ε.Ε για τον αγροτικό τομέα. Μέσω των δύο πυλώνων της δίνει τη δυνατότητα στις χώρες κράτη μέλη καταρχήν να μπορέσουν να διασφαλίσουν ένα βασικό εισόδημα στους αγρότες της χώρας τους ούτως ώστε να μπορέσει να διατηρηθεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για αυτούς.

Μέσω των άμεσων ενισχύσεων επιδοτούνται οι παραγωγοί που ασχολούνται με τη γεωργία, δίνεται η δυνατότητα σε νέους αγρότες να λάβουν επιπλέον ενίσχυση, οι μικρές αγροτικές μονάδες να λάβουν ενίσχυση και μέσω της συνδεδεμένης στήριξης να μπορέσουν να βοηθηθούν συγκεκριμένοι τομείς της αγοράς.

Η αγροτική ανάπτυξη στοχεύει στην καινοτομία, στον εκσυγχρονισμό, στις νέες τεχνολογίες και δομές στη γεωργία των χωρών με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος. Δίνεται μεγάλη έμφαση στις περιβαλλοντικές πρακτικές με σκοπό τη βιωσιμότητα των φυσικών πόρων και την προστασία από την αλλαγή του κλίματος.

Οι τομείς της αγοράς που βρίσκονται υπό την αιγίδα της Κ.Γ.Π είναι αρκετοί και καλύπτουν μεγάλη γκάμα γεωργικών προϊόντων. Σκοπός είναι τόσο η καλύτερη δυνατή ποιότητα αλλά ταυτόχρονα και η ανταγωνιστικότητα τους τόσο εντός Ε.Ε όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τέλος, όσον αφορά τις χώρες της Μεσογείου, Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία παρατηρείται ότι σε όλες ο αγροτικός τομέας αποτελείται πολύ σημαντικό κομμάτι στην οικονομία όλων των χωρών. Έχει δοθεί σε όλες βαρύτητα στις άμεσες ενισχύσεις. Οι χώρες διαφέρουν στα μεγέθη γεωργικών μονάδων, αποτελούνται από μικρές και μεσαίες εκτός από τη

Γαλλία. Επίσης το εργατικό δυναμικό των χωρών που ασχολείται με τη γεωργία είναι μεγάλο σε ηλικία, πάλι εκτός από τη Γαλλία.

Η Κ.Γ.Π αποτελεί μέτρο μείζονος σημασίας και για τα 4 κράτη μέλη όσο και για τα υπόλοιπα, αφού αποτελεί μέσο βοήθειας τόσο για τους παραγωγούς όσο και για υλοποίηση πολλών προγραμμάτων ευεργετικών τόσο για τη γεωργία όσο και για τις αγροτικές περιοχές και τους κατοίκους αυτών.

Τη τελευταία δεκαετία, η χρηματοδότηση της Κ.Γ.Π είναι μικρότερη για όλες τις χώρες. Όσον αφορά την Ελλάδα, η χρηματοδότηση σε προϊόντα παρουσιάζει μεγαλύτερη μείωση στον τομέα των οπωροκηπευτικών, ενώ η χρηματοδότηση ελαιολάδου δεν παρουσιάζει μεγάλες μεταβολές. Στην Ιταλία, η χρηματοδότηση ελαιολάδου είναι σχετικά σταθερή, ενώ για τα οπωροκηπευτικά υπάρχει πτώση εν γένει με αύξηση τις χρονιές 2009-2011 και 2013-2016.

Στην περίπτωση της Γαλλίας υπάρχει μείωση της χρηματοδότησης και έπειτα μία σχετική σταθερότητα. Επίσης παρατηρούνται διάφορες αυξομειώσεις στις χρηματοδοτήσεις παραγωγής γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων. Στην Ισπανία υπάρχει μία σχετική σταθερότητα για το ελαιόλαδο και αυξομειώσεις για τα οπωροκηπευτικά.

Η παραγωγή ελαιολάδου παρουσιάζει διάφορες διακυμάνσεις σε όλες τις χώρες. Η Γαλλία είναι η χώρα με την μικρότερη παραγωγή. Αυτό διαπιστώνεται και από το εμπορικό ισοζύγιο των χωρών, από το οποίο φαίνεται πως όλες οι χώρες κυρίως εξάγουν πλην της Γαλλίας που κυρίως εισάγει.

Στην παραγωγή οπωροκηπευτικών προηγείται η Ιταλία, τελευταία είναι η Ελλάδα με τη πιο σταθερή παραγωγή όμως σε σχέση με τις

υπόλοιπες χώρες. Όλες οι χώρες παρουσιάζουν αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο.

Στη παραγωγή γάλατος, η Γαλλία είναι μακράν αυτή που παράγει περισσότερο και ακολουθούν Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα. Η Γαλλία είναι αυτή με θετικό εμπορικό ισοζύγιο μαζί με Ισπανία, ενώ Ιταλία και Ελλάδα έχουν θετικό ισοζύγιο, πλην ελάχιστων περιπτώσεων.

Τέλος, στη παραγωγή σιτηρών η Γαλλία είναι σαφώς πρώτη ενώ η Ελλάδα τελευταία με μεγάλες αυξομειώσεις. Η Γαλλία είναι η μόνη χώρα με θετικό εμπορικό ισοζύγιο.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/fruit-and-vegetables_en

European Commission (2016).
https://ec.europa.eu/agriculture/bioenergy_en

European Commission (2013), Overview of CAP Reform 2014-2020

European Commission (2015), Direct aid schemes

European Commission (2015), Direct Payments: the Basic Payment Scheme from 2015. Convergence of the value of payment entitlements ('Internal Convergence')

European Commission (2015). Voluntary Coupled Support.

European Commission (2016), Direct payments 2015-2020. Decisions taken by Member States

European Commission (2016), Direct Payments. Basic Payment Scheme

European Commission (2016), Direct Payments. Eligibility for direct payments of Common Agricultural Policy

European Commission (2016), The CAP in your country, France

European Commission (2016), The CAP in your country, Greece

European Commission (2016), The CAP in your country, Italy

European Commission (2016), The CAP in your country, Spain

European Commission (2016).

European Commission (2016). Direct Payments The Young Farmer Payment under Pillar I of the Common Agricultural Policy

European Commission (2016). Direct Payments: Financial mechanisms in the new system

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/climate-change_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/greening_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/cross-compliance_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/iacs_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/gmo_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/quality_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/research-innovation_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_en

European Commission (2016). https://ec.europa.eu/agriculture/stateaid_en

European Commission (2016). Redistributive payments

European Commission (2016). The Small Farmers Scheme

European Commission(2016) . https://ec.europa.eu/agriculture/pigmeat_en

European Commission(2016). http://ec.europa.eu/dgs/health_food-safety/index_en.htm

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/bananas_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/beef-veal_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/cereals_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/cereals_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/cotton_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/eggs_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/flowers_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/honey_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/hops_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/milk_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/olive-oil_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/potatoes_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/poultry_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/school-scheme_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/sheep-goats_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/sugar_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/tobacco_en

European Commission(2016). https://ec.europa.eu/agriculture/wine_en

European Commission(2016).https://ec.europa.eu/agriculture/envir_en

https://ec.europa.eu/agriculture/forest_en

Eurostat(2017).http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apro_acs_a&lang=en